

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

יום טוב של ר"ה – תרס"ו

נג. ד"ה בשעה שהקדימו
נד. ד"ה אנכי הוי' אלקיך
נה. ד"ה פנים בפנים
נו. ד"ה אין עומדין להתפלל

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע מליובאוויטש

– הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות –

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושמונה לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
		בששה"ק כו' התגלות המחשבה ודיבור וכח המחשבה ודיבור –	נג.
תקפח	במדבר, עהה"ש	אנכי הוי' אלקיך כו' מלאכים ונשמות –	נד.
תרג	ליל א' דחה"ש	פנים בפנים כו' צמצום אותיות חקיקה וכתיבה –	נה.
תרטו	ליל ב' דחה"ש	אין עומדין להתפלל כו' כלים הע"ס דאצי' וע"ס	נו.
תרכח	נשא	דא"ק –	

YOM TOV SHE' ROSH HASHANAH--5666

Discourses 53-56

Copyright © 2008

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

Orders:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax: (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book
or portions thereof, in any form,
without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

ISBN: 978-0-8266-6064-0

Printed in Israel

ב"ה.

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת י"ד של ההוצאה החדשה דהמשך, יום טוב של ראש השנה – תרס"ו לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, הכוללת את המאמרים דשנת תרס"ז: ד"ה בשעה שהקדימו דש"פ במדבר; ד"ה אנכי הוי' אלקיך דליל א' דחג השבועות; ד"ה פנים בפנים דליל ב' דחג השבועות; ד"ה אין עומדין להתפלל דש"פ נשא. לפרטי עריכת מהדורה זו – ראה ב"פתח דבר" לחוברת א ("ל כ"ף מנ"א תשס"ה).

*

ויהי רצון שע"י ההוספה בלימוד תורת החסידות תקויים ההבטחה לכשיפוצו מעינותיך חוצה אתי מר דא מלכא משיחא, ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו, בקרוב ממש.

מערכת „אוצר החסידים“

ב' ניסן, ה'תשס"ח
ברוקלין, נ.י.

(* בהזדמנות זו אנו פונים לכל לומדי ומעייני המאמרים שבאם יש להם איזו שהיא הערה או תיקון טעות וכיו"ב נא לשלחם למערכת „אוצר החסידים“, 770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין, נ.י. או בדואר אלקטרוני: editor@kehot.com, כדי שנוכל לתקנם בעת הדפסת הספר.

בשעה¹ שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ירדו ס"ר מה"ש² וקשרו לכאו"א מישראל שני כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע³. ומשמעות הענין, דמה שזכו להכתרים זהו דוקא ע"י שהקדימו נעשה לנשמע, וז"ש בשעה שהקדימו כו'. וממה שמסיים אח"כ א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, משמע, שזהו רק מצד נעשה ונשמע, לא משום שהקדימו, ובאמת הוא מצד שהקדימו דוקא כו'. וגם צ"ל מהו המעלה בזה שהקדימו נעשה לנשמע, דהרי בפועל א"א לעשות קודם שישמעו, ובהכרח שיהי' נשמע תחלה, וא"כ מהו המעלה בזה שאמרו בפיהם דבר שבפועל א"א להיות כן. גם אינו מובן מה שהמשכת הכתרים הי' ע"י המלאכים, הלא ידוע⁴ דנשמות גבוהים במעלתן על המלאכים, ולמה הי' המשכת הכתרים ע"י המלאכים דוקא.

והנה כל המשכות הנ"ל⁵ ממשיכים הנשמות דוקא, ובירידתן לגוף דוקא, אז נשלם ע"י אמיתית שלימות הכוונה שבעצמות א"ס כו' כנ"ל⁶, ולכן מלאכים שבקשו את התורה, לא ניתנה להם, כ"א לנשמות, ודוקא כמו שהן למטה ניתנה להם התורה כו'.

ולהבין זה, צ"ל תחלה ההפרש בין שרש הנשמות לשרש המלאכים⁸. דהנה, המלאכים שרשן מבחי' דבור העליון, וכמ"ש⁹ בדבר ה' כו' וברוח פיו כל צבאם כו'. אבל בנשמות כתיב¹⁰ ויפח באפיו נשמת חיים, ומאן דנפח מתוכו ו[מ]פנימיותו נפח כו', וכמ"ש בסש"ב¹¹ (ועמ"ש באגה"ת פ"ד, ושם נר' דשרש הנשמות הוא מבחי' האורות כו'¹²). ועמ"ש

ואילך. הי"ש"ת ע' 114 ואילך. תש"ט ס"ע 153 ואילך. ד"ה לה"ע נתינת התורה לנש"י תשט"ז (תו"מ התוועדות תשט"ז ח"ב ע' 299 ואילך. ובסה"מ תשט"ז (הוצאת תשס"ז) ע' קעח ואילך).

(8) בהבא לקמן ראה אוה"ת חנוכה שבהערה 1.

(9) תהלים לג, ו.

(10) בראשית ב, ז.

(11) תניא רפ"ב בשם זוהר. וראה "מ"מ, הגהות והערות קצרות" לתניא שם. וש"נ.

(12) פ"ד (צד, א): יש הפרש עצום מאד למעלה בין .. המלאכים שנבראו .. מבחי' חיצוניות החיות .. ובחי' זו נק' בשם רוח פיו עד"מ .. והיא בחי' חיות המלוכשת באותיות שבעשרה מאמרות (שהן בחי' כלים והמשכות ..), ובין נשמת האדם שנמשכה תחלה מבחי' פנימי' החיות והשפיע שמשפיע א"ס ב"ה כמ"ש ויפח וכו', ואח"כ ירדה בסתר המדרגה ג"כ ע"י בחי' האותיות שבמאמר נעשה אדם וכו', כדי להתלבש בגוף .. אבל נשמת האדם שהיא מבחי' פנימיות החיות היא חלק שם הוי' ב"ה, כי שם הוי' מורה על פנימי' החיות שהיא למעלה מעלה מבחי' האותיות. – וראה בכ"ז המשך תער"ב ח"ב ע' תתקו ואילך. וראה אוה"ת ענינים ע' רעז. ובנסמן בהערה הבאה.

(1) מאמר זה מיוסד על ביאור לד"ה ונתתי לך מהלכים באוה"ת חנוכה (כרך ה) תתקח, א ואילך. שמיוסד על ד"ה הנ"ל במאמרי אדה"ז תקע"א ע' י ואילך – בתוס' הגהות כו'. והוא ביאור לד"ה ונתתי לך מהלכים בתו"א וישב ל, א ואילך. להתחלת המאמר ראה ד"ה בשעה שהקדימו בסה"מ תרכ"ט ע' רב, ובנסמן שם.

– מאמר זה וז' המאמרים שלאחריו עד ד"ה השמים כסאי תרס"ח, הם (כענין) חטיבה בפ"ע בהמשך המאמרים. ולכן סיום ביאור הענין, וכן התירוץ על הקושיות שהקשה כאן בתחילת המאמר, נתבארו לקמן בד"ה השמים כסאי הנ"ל.

(2) = ס' רבוא מלאכי השרת.

(3) שבת פח, א.

(4) ראה לעיל ע' וקעח, ובנסמן שם בהערה 99. לעיל ע' וקפב. ועוד.

(5) שנתבארו לעיל בסוף ד"ה אם בחוקתי תרס"ז (לעיל ע' ותקפו).

(6) שם.

(7) ראה שבת פח, ב ואילך. – וראה סה"מ תרנ"ה ע' קפח

(* ונר"א – מאמרי אדה"ז שם ע' יט ואילך. ובתוס' הגהות כו' באוה"ת חנוכה שם תתקכו, ב ואילך.

באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד¹³. ואפשר גם באגה"ת הכוונה על בחי' אותיות הוי', ולהיותן מיוחדים ממש עם האור, שאינן מהות בפ"ע כו', וכמשי"ת¹⁴ (והיינו למעלה מבחי' הע"ס כו'), עז"א למעלה מבחי' אותיות כו'). ולכאורה צ"ל, והלא התהוות הנשמות הוא מבחי' מח', וכמאמר¹⁵ ישראל עלו במח', דמח' [היא] ג"כ לבוש, אלא שהוא לבוש פנימי¹⁶, אבל מ"מ הוא לבוש לבד, ולמה נא' בנשמות ויפח באפיו, דמתוכו ומפנימיותו נפח כו'.

וצ"ל תחלה ענין הדבור שהוא שרש המלאכים. דהנה, עד"מ הדבור שבאדם, יש בו ב' בחי', הא', כ"ב אותיות הנשמעים מן הפה, אחה"ע מן הגרון, בומ"ף מן השפתים כו'¹⁷, שהן כללות כל הדבורים, שאין בהם אלא מכ"ב אותיות הללו. והב' הוא מקור ושרש האותיות, שהן בנפש עצמה¹⁸, כי הגם דאחה"ע יוצא מן הגרון כו', אין התהוותם ממש ע"י תנועת הגרון, וכן שארי האותיות, אין התהוותן מתנועות המוצאות, כמו שהכנור מוציא קול ע"י הכאה באצבע על הנימין כו', שהרי התינוק וכן הבהמה יש להם המוצאות, ומ"מ אינם יכולים לדבר, אלא דשרש האותיות הן בנפש, וע"י גילוי אור הנפש מתגלים האותיות. ולא ששרשן הוא בהאור המתגלה לבד, כמו באור השכל וכה"ג, שהרי אנו רואין שיש מי שמבין אור שכל לעצמו, ולהשפיע לזולתו אין ביכולתו, מפני שאין לו אותיות במה להלביש הענין, הרי הגם שיש גילוי אור, ומ"מ לא יש אותיות כו'. ולעיל ד"ה והי' אור הלבנה¹⁹ נת' שסיבת הדבר מה שא"י להשפיע אל הזולת הוא מפני שאין בו כח המוליד להוליד שכל חדש כו', מ"מ, אנו רואין בחוש שחסרים לו אותיות ג"כ כו'. וי"ל דשניהם ענין א' הם, כי שרש האותיות הן ג"כ מקדמות השכל²⁰, שהוא מקור השכל, ולזאת, כשם שאינו נמשך אצלו שכל חדש ממקורו, כך אינם נמשכים אותיות כו' (ויש בזה אופנים, דהעדר המשכת האותיות הוא סיבה להעדר המשכת השכל חדש כו'). ועוד, אם נא' דשרש האותיות והתהוותן הוא מהגילויים שבנפש, הרי הי' צ"ל אותיות מיוחדים לכל גילוי אור בפ"ע, והרי אנו רואין שגילוי אור שכל אחד יש לו כמה אותיות שונות²¹, שזה אומר השכל באותיות אלו, וזה אומרו באותיות אחרים כו', מובן מזה, שאין מקורם בהאור והגילוי לבד, אלא שמקור שורשם הוא בנפש עצמה (ועמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה רנ"ט²²), שיש בה כ"ב אותיות, ולא אותיות גשמיים, אלא הוא כח ההתגלות שבנפש, שיש בזה כ"ב מיני כחות התגלות, שהם כחות רוחניים שונים זה מזה, והם מקור הכ"ב אותיות הנשמעים מן הפה, דהיינו כשהם נמשכים ומתגלים בפה, אזי נעשים מהם אותיות מורגשים, שהן גשמיים בערך כו', והתגלותן והמשכתן להיות אותיות מורגשים הוא ע"י

תמח

(18) ראה תניא אגה"ק ס"ה (קז, א) [ובמובא בליקוט פירושים ומ"מ לאגה"ק שם ע' קה ואילך]. תו"א בראשית ד, ג. מקץ מב, סע"א. מג, א. לקו"ת שה"ש ד, ב. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שנו ואילך. וש"נ. תרנ"ט ע' לט. תרס"ח ע' לו.

(19) ע' ותקמב.

(20) ראה בכ"ז בארוכה תו"א בראשית ד, ג שם. מקץ מג, א. סידור עם דא"ח ערב, א ואילך. אוה"ת חנוכה (כרך ה) תתקמח, ב ואילך. תתקנז, א. סה"מ תרנ"ט שבערה 22. ובמקומות שנסמנו בהערה 18.

(21) ראה במקומות שנסמנו בהערה 20.

(22) סה"מ תרנ"ט ע' ו ואילך.

(13) ס"י כ (קל, א), ש, נשמות האדם. . הן מעין בחי' אלקות בצמצום עצום, וכעין הכלים די"ס דאצ"י. – וראה בכ"ז לקו"ת ראה כו, סע"א. אוה"ת שמות ס"ע יט. סה"מ תרל"ב ח"א ס"ע לט"מ. תרל"ג ח"א ע' נב. ובליקוט פירושים ומ"מ לאגה"ק שם ע' תכד"ו.

(14) לקמן ע' ותרלט.

(15) ב"ר פ"א, ד.

(16) ראה סה"מ תרנ"ט ע' לד ואילך. ע' מ ואילך. לעיל ע' נב. ובכ"מ.

(17) ראה ס' יצירה פ"ב מ"ג. ובפי' הרס"ג והראב"ד לס"י שם. ועוד.

כלים שונים, אחה"ע מן הגרון כו'. והנה, עיקר בחי' הדבור שבאדם (שעש"ז נק' מדבר) הוא בחי' הכ"ב אותיו' שבנפש, כי הם כלולים בעצמותו, וזה עיקר בחי' כח הדיבור שישנו באדם גם בשעה שאינו מדבר, כי גם כשהוא לעצמו, ואינו מדבר כלל, יש בו כ"ב אותיות הנ"ל, משא"כ האותיות הנשמעים מן הפה, הם בחי' המשכות לכד מהכ"ב אותיות שבנפש, להיות מורגשים לזולתו, והוא בחי' השפעה לחוץ כו'.

וככה ממש הנמשל למעלה, בבחי' דבור העליון, הגם שאין דבורו כדבורינו ח"ו, כי דבור האדם אינו עושה רושם, משא"כ הוא אמר ויהי²³, וכמ"ש²⁴ כן יהי' דברי היוצא מפי לא ישוב אלי ריקם כי אם עשה כו', וכמשנת"ל (ד"ה במדב"ס²⁵). והנה, כללות הדבור [ה]עליון הם כ"ב אותיות, שהם כ"ב מיני המשכות והתגלות חיות שונות זה מזה, שזה מחיה את כל העולמות, וכמ"ש²⁶ ואתה מחי' את כולם, דאתה הוא בחי' האותיות²⁷, שהם מא' עד ת' וה' מוצאות כו' (שהן ה'ג²⁸ המחלקים את הקול כו', וכמ"ש במ"א²⁹). ויש בהם ג"כ ב' בחי', עד"מ הנ"ל בנפש. דהנה ידוע דהתהוות העולמות הוא מבחי' דבור העליון דבחי' מלכות דאצילות, וכמ"ש³⁰ בדבר ה' שמים נעשו כו', בע"מ נבה"ע כו'³⁰. והנה, בע"מ נז' ל' עשיה, וכמו ויעש אלקים את הרקיע כו'³¹, וכן על כללות הבריאה כתיב³² אלה תולדות כו' ביום עשות כו', וכתיב³³ ששת ימים עשה ה' כו', וכן ממ"ש בדבר ה' שמים נעשו, ולא אמר נתהוו, [ו]היינו כמו שארז"ל³⁴ דבורו של הקב"ה חשיב מעשה כו'. ומ"מ מובן, דהמעשה אינו כמו הדבור, וכמו עד"מ למטה, הרי כח המעשה הוא נפרד מכח הדבור, ואינו בערך כלל כו', ולכן כתיב³⁵ בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, אף הפסיק הענין כו'³⁶, ומש"ז בצירור אות ה' הרי הרגל השמאלי נפסק מהב' קוין, להורות על העשיה, שהוא כח נבדל כו', כמ"ש במ"א³⁷. והענין הוא, דהנה, מבחי' הדבור עצמו דבחי' המלכות, לא הי' אפשר להיות עדיין התהוות העולמות בבחי' גבול ממש כו', וכמ"ש בלק"ת שה"ש ד"ה מה יפו פעמיק בנעלים³⁸, דמבחי' המלכות הי' העולם מתפשט בלי גבול וקץ כו', ובכדי שיהי' העולם בבחי' גבול, זהו ע"י הפרסא, והוא בחי' הנעל החופה את הרגל, בחי' מלכות כו'. וענין הפרסא, ידוע שהן אותיות בלתי מסודרים שמעלימים ומסתירים על האור כו'³⁹. וי"ל שזהו כמ"ש בסש"ב ח"ב⁴⁰, שיש רל"א שערים המתגלגלים פנים ואחור⁴¹, שמהם

תמט

(34) ראה ב"ר פמ"ד, כב. וראה בהנסמן לעיל ע' ושו הערה 77.

(35) ישע"י מג, ז.

(36) ראה לקו"ת בלק סו, סע"א. שערי תשובה ח"ב לג, ד. תו"ח שמות ח"א (הוצאת תשס"ה) קמד, ג. וש"נ. לעיל ע' ופה.

(37) ראה תו"א מג"א צה, סע"ב ואילך. לקו"ת בלק שם. סה"מ תרל"ג ח"א ע' קנד"ה. ועוד.

(38) מג, ריש ע"ד.

(39) ראה מאמרי אדהאמ"צ דרושי חתונה ח"ב ע' תקלז"ח. סה"מ תר"ס ע' קכט. אעת"ר ע' ס. לעיל ע' וסו.

(40) פ"א (עו, א).

(41) ס' יצירה פ"ב מ"ד. וראה שם מ"ה ובפי' הר"מ בוטריל ובפי' אוצר ה'. וראה פרדס שער ל (שער הצירוף) פ"ה. עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) פ"ה ואילך.

(23) תהלים לג, ט.

(24) ישע"י נה, יא [ושם: אשר יצא].

(25) לעיל ע' ושו.

(26) נחמ"י ט, ו.

(27) ראה מאמרי אדה"ו תקע"א ע' ריח. פרשיות ח"ב ע' תקמה. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תקמא. במדבר ח"ב ע' שמא. דברים ח"ב ע' שצט. ח"ד ע' ארצו. ועוד.

(28) = ה' גבורות.

(29) ראה תניא שעהיוה"א ספ"ד (עט, ב). לקו"ת אמור לה.

ד. סידור עם דא"ח נב, ד. רלו, ג ואילך. אוה"ת ויקרא (כרך

ג) ע' תתנד. ועוד.

(30) בעשרה מאמרות נברא העולם (אבות רפ"ה).

(31) בראשית א, ז.

(32) שם ב, ד.

(33) יתרו כ, יא. תשא לא, יז.

נעשים חילופים ותמורות וחילופים דחילופים כו'. וכידוע⁴² שיש הרבה אלפי ביתות שבהם האותיות מתחלפים, וכמו א"ת ב"ש, שהאל"ף מתחלף בתי"ו, הרי בהתי"ו מתלבש אור האות אל"ף, ומ"מ אינו ממהותו כלל כו', והיינו שהאור הקודם מסתתר לגמרי, ומאיר אור שאינו ממהות האור הקודם כו'. וזהו דאיתא בת"ז תי' כ"א⁴³ ע"פ⁴⁴ על הגאולה ועל התמורה, דתמורה הוא בחי' מלכות כשמתלבשת במט"ט, דמט"ט הוא נעל דשכינתא, להעלים ולהסתיר האור כו' (ומ"ש בלקו"ת ד"ה הנ"ל⁴⁵ סנדל, הוא בחי' מט"ט דיצירה כו'⁴⁶, וכמ"ש בחינוך פכ"ד⁴⁷). וזהו"ע הפרסא, שהן בחי' האותיות דחילופים ותמורות שמעלימים על האור כו'. ויובן ענין האותיות דחילופים, ע"ד ועד בחילופי אתון אחד⁴⁸, וידוע ההפרש בין אחד לועד⁴⁹, דאחד הוא בחי' יחו"ע, שהוא בחי' ביטול במציאות ממש, איך שכולא קמי' כלא חשיב כו'⁵⁰, וענין ועד הוא בחי' יחו"ת, שזהו ביטול היש לבד. ושרש ההפרש ביניהם ידוע⁵¹, דיחו"ע זהו מצד האור העצמי דאצילות, דמבחי' זו א"א להיות מציאות יש, והוא בבחי' דביקות במקורו כו', ולכן הוא בבחי' כולא קמי' כ"ח כו' (ועמשנת"ל ד"ה כי תבואו כו' ושבתה וד"ה אם בחקת⁵²), ויחו"ת הוא בבחי' ההארה, שאינה אור העצמי כלל, והוא בחי' מקור היש, וממילא מציאת היש תופס מקום לגבי מדרי' זו, והביטול הוא בחי' ביטול היש לבד כו'. וכמו"כ יובן ענין החילופים ותמורות, שמעלימים על מהות האור דבחי' מלכות, והגילוי הוא הארה לבד, שלא ממהות האור הראשון כו'. וזהו"ע בדבר ה' שמים נעשו, דלבוש העשיה זהו בחי' האותיות דחילופים, שמעלימים על בחי' דבור העליון, להיות ההמשכה בבחי' הארה לבד מבחי' הדבור דמלכות, ועי"ז יכול להיות העולמות בבחי' יש וגבול ממש כו'. ונמצא, דהאותיות המתלבשים בבי"ע להוות ולהחיות הנבראים דבי"ע, וכידוע דכל נברא יש לו צירוף מיוחד, וכן כל נברא יש לו אות פרטי בע"מ, אלא שבא בחילופים שונים כו'⁵³, כ"ז אינו עצמיות בחי' דבור העליון ית', כ"א בחי' הארה לבד. והן אותיות המתגלים לחוץ, שהם המשכות לבד מדבור העליון דאצילות, עד"מ בנפש, שהאותיות הנשמעים מן הפה הן רק המשכה והתגלות האותיות הרוחנים שבנפש להיות נשמעים אל הזולת כו', כמו"כ האותיות הנמשכים בבי"ע זהו רק האותיות הנמשכים מעצמיות האותיות דאצילות כו'. אבל עצמות בחי' דבור העליון, הוא בחי' מלכות דאצילות, הוא רק בחי' כח ההתגלות שבאצילות, ואינן בבחי' גילוי והשפעה לחוץ כו'.

וראה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר זי"ע ח"ב ע' קטז ואילך. [ובנסמן בהערה הבאה].

(49) ראה תניא שעהייהו"א פ"ז (פא, ב). מאמרי אדה"ז על פרשיות ח"ב ע' תשסד ואילך. על מארו"ל ע' ב ואילך. ע' ז ואילך. ע' יב ואילך. ובארוכה אמרי בינה שער הק"ש סב, סע"ג ואילך. מאמרי אדהאמ"צ דבריים ח"א ע' רכז ואילך. ע' רנג ואילך. דרמ"צ קכו, א. קלו, ב. סה"מ תרע"ח ע' שפד ואילך. תו"מ סה"מ תשכ"א (הוצאת תשס"ז) ע' יט"ב.

(50) זח"א יא, ב.
(51) ראה סה"מ תרנ"ח ע' סב ואילך. ובמקומות שנסמנו בהערה 49.

(52) לעיל ע' ורצד. ורצו. ולעיל ע' ותקעד ואילך.

(53) ראה שעהייהו"א שם.

(42) ראה שבת קד, א (א"ת"ב"ש, אח"ס"בט"ע, א"ל"ב"ם). סוכה נב, ב (אטב"ח). שמו"ר פט"ו, ז. פתח עינים להחיד"א לע"י סוכה שם. וראה ספר הערכים – חב"ד מערכת אותיות ח"א עמוד לב ואילך.

(43) דף ס, סע"ב. – הובא ונת' באוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' א"כו.
(44) רות ד, ז.

(45) לקו"ת שה"ש שם מג, ג ואילך.

(46) ראה עץ חיים שמ"ז (שער סדר אבי"ע) פ"ו. הגהות הרח"ו לזח"ב נת, א (אות ה). שער היחוד לאדהאמ"צ לח, ב. תו"ח וירא צט, ג. ועוד.

(47) שערי תשובה לאדהאמ"צ ח"ב קיא, ב ואילך.

(48) זח"ב קלד, א (אלף מתחלפת בו' באותיות אה"ו, ח' מתחלפת בע' באותיות אה"ע" – מקדש מלך לזהר שם).

והגם דאצילות בכלל הוא בחי' הגילוי⁵⁴, וכמא'⁵⁵ אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו', אפיקת דוקא, שהוא בחי' גילוי מההעלם⁵⁴, וכידוע דאצילות הוא בחי' הפרשת הארה כו'⁵⁶, שזהו בחי' הגילוי כו', דלמעלה מאצילות הכל הוא בבחי' סתימות והעלם, ואצילות הוא בחי' גילוי, שע"י אצי' האצילות אנו יודעים או"א"ס כו', וכמ"ש הפרדס⁵⁷, וכמשנת"ל (ד"ה החדש הזה⁵⁸), אך הענין הוא, דהגילוי דאצילות הוא ע"ד בחי' הגילוי לעצמו עדיין, לא לבחי' הזולת, דהיינו בחי' היש ודבר נפרד כו'. וכידוע⁵⁹ דאצי' הוא עדיין בכלל עולמות הא"ס כו', וכמ"ש במ"א⁶⁰ בענין אתה הוא הוי' לבדך²⁶, דאצילות הוא עדיין בכלל בחי' לבדך כו' (וכמו"כ הוא בחי' אצילות דכללות, שהוא בחי' האו"א"ס שלפני הצמצום, הרי בכללות הוא בחי' אור הכלול בעצמותו כו', וכמשנת"ל ד"ה כי עמך מקו"ח⁶¹). ולכן נק' אצילות בשם מח', כדאיתא בע"ח⁶², דענין המח' הוא בחי' גילוי העלם העצמי לגבי עצמו כו', וכמשי"ת⁶³, וכמו"כ ענין האצילות הוא בחי' ההתגלות לעצמו עדיין כו'. והיינו בנשמות דאצילות שהן אלקות ממש (וכמשנת"ל⁶⁴ בענין אדם אדמה לעליון⁶⁵, ובענין דידיע רזא דביתא כו'⁶⁶, ועמשנת"ל ד"ה וספרתם לכם⁶⁷), דנשמות דבי"ע, מה שיודעים אלקות, הרי ידיעתם הוא בבחי' המציאות דאלקות לבד, לא בחי' המהות כו' (דכן הוא גם בנבראים עליונים דבי"ע, וכמשנת"ל ד"ה אם בחקתי⁶⁸, וכמו"כ הוא גם בנשמות דבי"ע קודם לבואן בגוף, הגם שמעמדם הוא בג"ע, מ"מ, ידיעתם והשגתם שם הוא רק בבחי' המציאות לבד, ורק אחר שעסקו בתו"מ בעוה"ז ה"ה משיגים בג"ע בחי' מהות הזיו, דהיינו אור האצילות כו', וכמ"ש במ"א⁶⁹, אבל קודם ירידתו בעוה"ז, השגתם הוא בבחי' המציאות לבד כו'), שאין זה הגילוי [שבאצי'], דמה שאצילות מגלה הוא בחי' גילוי המהות כו' כידוע, דגילוי זה א"א להיות בנבראים דבי"ע כו', ורק ע"י עבודה בתפלה ותו"מ יכולים לבוא לגילוי בחי' מהות האלקות דאצילות, וגם למעלה מזה כו', אך זהו ע"י עבודה דוקא, אבל ע"פ סדר השתל' אינו מאיר בנשמות דבי"ע בחי' המהות דאלקות, כ"א בנשמות דאצילות כו'.

אבל בחי' המלכות הוא כח ההתגלות לחוץ מן העצמות, לבחי' יש ודבר נפרד כו', דהרי אין מלך בלא עם⁷⁰, ולזאת, כללות ענין המלכות הוא בחי' ההתגלות לחוץ, דהיינו בעולמות בי"ע כו', וכמ"ש במ"א⁷¹ בענין מחוץ לפרוכת כו'⁷², מחוץ לפרסא המפסקת,

(54) ראה תו"א משפטים עה, ד. ובכ"מ (נסמן בד"ה החודש דלקמן הערה 58).
 (55) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (56) ראה תו"א בראשית ג, א. סה"מ תרל"א ח"א ע' קלת. ובכ"מ.
 (57) ראה פרדס שער ב (שער טעם האצילות) פ"ו. שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ח. ועוד.
 (58) לעיל ע' וריא ואילך.
 (59) ראה לעיל ריש ע' ורח. וש"נ.
 (60) ראה סה"מ תר"ס ע' מג ואילך. עזרת ע' קיז ואילך.
 (61) תרפ"ט ס"ע 19 ואילך. ד"ה חכמות בחוץ תרצ"ד בסה"מ קונטרסים ח"ב רצו, א ואילך.
 (62) לעיל ע' רמ ואילך.
 (63) שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ב.
 (64) לעיל ע' וריא ואילך.
 (65) ישע"י יד, יד.
 (66) זח"ג קיא, ב (ברע"מ).
 (67) לעיל ע' ורפ"ז ורפ"ז.
 (68) ע' ותקעד.
 (69) ראה לעיל ע' יב (ובנסמן שם בהערה 150).
 (70) פדר"א פ"ג. בחיי וישב לת, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שאוועל – ע' שטט). ספר החיים לאחי מהר"ל ספר גאולה וישועה פ"ב. עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. תניא שעהייהו"א רפ"ז (פא, ב). אגה"ק ס"כ (קל, ב). לקו"ת בלק סח, ג. נצבים מד, ד. ובכ"מ.
 (71) הוספות לתו"א תצוה קי, א. אוה"ת תצוה ע' אתקנו שם (כרך ח) ע' ג"סג.
 (72) תצוה כז, כא.

ונתהו בבחי' יש ומציאות דבר כו'. וגם כמו שהיא בשרשה, דהיינו בחי' זו'נ כמו שהן בבחי' עיבור בבטן דאימא, ידוע דהמל' היא בבחי' פסיעה לבר, והוא שהוא' אושיט פסיעה לבר כו',⁷³ להיות דהמלכות שבכל מדה הוא בחי' הגילוי של המדה כו', וכמ"ש בלק"ת בהביאור דאלה מסעי המתחיל לבאר ענין המסעות פ"ב⁷⁴. ונמצא, דמלכות היא בחי' הגילוי, אבל מ"מ היא בחי' כח ההתגלות לבד, ולא שהיא בבחי' גילוי ממש כו'. וזהו בחי' עצמיות הדבור דמלכות, שהוא בחי' כח ההתגלות, ויש בזה כ"ב מיני המשכות והתגלות שונות כו', אבל הכל כמו שכלולים בבחי' העלם בעצמות אלקות דאצילות כו'. וכמ"ש בתו"א בהביאור דמים רבים פ' נח⁷⁵, בפ"י מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה⁷⁶, כי למטה וידבר ה' כו', דבר מלך שלטון⁷⁷, היינו שבחי' הדבור פרצוף בפ"ע מנהיג וממשיך לזולתו, משא"כ למעלה, שידובר בה, בחי' נפעל, שהדבור אינו בפ"ע, רק בה, שאינו נמשך למטה כו' (וי"ל ע"ד אמרה ד"פ⁷⁸ בינו לבין עצמו כו'⁷⁹, בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ססעי' ג'⁸⁰), והיינו דבחי' המלכות כמו שהיא באצילות אינו בבחי' פרצוף בפ"ע. ובמ"א⁸¹ מבואר שזהו כשהיא כלולה בז"א עדיין, בסוד לעולם כו' נצב בשמים כו'⁸², ובהביאור דוהי' מספר כו'⁸³ מובן דהכוונה על בחי' המלכות כשהיא בבחי' ספי' בפ"ע כו', יעו"ש, וצ"ל, דכשהיא כלולה בז"א, אז היא בבחי' שתיקה לגמרי, אבל כשהיא בבחי' ספי' [בפ"ע], ה"ה בבחי' דבור, אלא שהדבור הוא במדרי' שהוא לעצמו עדיין ולא לזולתו כו', וכענין אמרה בינו לבין עצמו כו' (לפי שמאיר בו עדיין גילוי אור העצמי כו'). ומ"מ היא בחי' כח ההתגלות אל הזולת (ולזאת, גם לעצמו הוא בחי' דבור, ולא מח' כו', והוא מקור הגילוי אל הזולת כו'), אלא שהוא רק כח ההתגלות לבד, ולא גילוי ממש כו'.

תנא

והנה ענין הכ"ב אותיות, אי' בס"י⁸⁴, ג' אמות אמ"ש, ושבעה כפולות בג"ד כפר"ת, וי"ב פשוטות. וידוע⁸⁵ דג' אותיות אמ"ש הם ג"ר כח"ב, ושבעה כפולות הם ז"ת, וי"ב פשוטות הם י"ב גבולי אלכסון⁸⁶ (והגם די"ב ג"א הם ג"כ הז' מדות, מ"מ, ידוע דענין האלכסונים אינם כמו המדות עצמן, וכמו באלכסון דחסד והוד, ה"ז לא כמו החסד בפ"ע, ולא כמו ההוד בפ"ע כו', וכמ"ש במ"א⁸⁷). נמצא, שרש האותיות שבמלכות הם כחות נמשכים מע"ס וי"ב גבולי אלכסון. אמנם, זהו מבחי' המלכות שבע"ס, שזהו בחי' כח

(83) לקו"ת במדבר ז, ב"ג.

(84) פ"ב מ"א.

(85) ראה אוה"ת יתרו (כרך ז) ע' ב'תרפה. סה"מ תרנ"א ס"ע קסד"ח.

(86) ראה ס' יצירה פ"ה מ"א. ס' הבהיר אות צה (וש"ג). פרדס שער כא (שער פרטי השמות) פ"ו. — וראה לקו"ת מסעי צד, א. ראה כו, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' מט ואילך. וע' נח. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ע' קכד ואילך [וראה שם ע' שז]. אוה"ת בראשית ז, א ואילך. טו, סע"א ואילך. כ, ב. בא ע' רנד"ה. סה"מ תרמ"ד ע' קנח ואילך. תרס"ג ח"א ס"ע עא ואילך. ח"ב ס"ע מז ואילך.

(87) ראה ביאוה"ז לאדהאמ"צ פה, ב ואילך. ולהצ"צ ח"א ע' תנא ואילך.

(73) זח"ג רג, ב. וראה שער מאמרי רשב"י להאריז"ל (הוצאת ירושלים) ע' רכח"ט. עץ חיים שער לד (שער תיקון הנוקבא) פ"ד.

(74) פ' מסעי דף פט, סע"ד ואילך.

(75) דף י, ב.

(76) שיר השירים ח, ת.

(77) קהלת ח, ד.

(78) = ד' פעמים.

(79) שמו"ר פ"מ, א.

(80) לקו"ת הוספות לס' ויקרא נג, רע"א.

(81) ראה עץ חיים שער כג (שער מוחין דצלם) ספ"ה. שער לה (שער הירח) פ"א. ועוד. מאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ע' א. וש"נ. דברים ח"ב ע' שפב. לעיל ע' ושכו. ובכ"מ.

(82) תהלים קיט, פט.

הגילוי שבכל ספירה כו' כנ"ל, ומבחי' המלכות שבכל ספירה נבנה ספי' המלכות כידוע⁸⁸, שזהו בחי' דבור העליון כו'. אבל כ"ז רק בחי' כח ההתגלות, והיינו שהם מקורים, שבהתגלותם מהעלמם נתהווה מהם למטה אותיות שבבחי' גילוי והשפעה לחוץ (דהיינו בחי' אותיות החילופים הנ"ל), שהם חיות לנבראים.

ומהם הוא שנבראו המלאכים, וכדאיתא במד"ר⁸⁹, בחמישי נבראו המלאכים, שנאמר⁹⁰ ועוף יעופף, וכתבי⁹¹ ובשתים יעופף כו', ובזהר איתא⁹², ועוף זה מיכאל, יעופף זה גבריאל כו', והיינו, שמבחי' האותיות שבהתגלות השפע לחוץ, נתהוו המלאכים. ולכן הם בריבוי גדול מאד, וכמארז"ל⁹³ אלף אלפי⁹⁴ מספר גדוד א', ולגדודיו אין מספר כו', והיינו מחמת ריבוי שינוי הצירופים של האותיות, כמשל האדם שיכול להשפיע מפיו דבורים שונים כו', מחמת הצירופים של האותיות כו', והיינו בדבור דוקא, דשייך צירופים שונים, אבל באותיות שבנפש עד"מ, שהן כ"ב כחות התגלות כו' כנ"ל, אינו שייך ריבוי כו', והריבוי שבמלאכים הוא מפני ששרשן בהאותיות שבהתגלות כו' (והגם דלפי משנת"ל בענין שידובר בה, הרי מ"מ יש בחי' הדבור גם באצילות (ולא בחי' כח הגילוי לבד, כמו בהתכללותה בז"א כו'), וממילא שייך גם שם צירופים כו', י"ל, דשם הצירופים אינם בבחי' הגבלה כ"כ, ואינם בבחי' התחלקות ניכרת כ"כ, וענין הריבוי בנבראים הוא דוקא מריבוי התחלקות הצירופים, שזה דווקא ע"י הסתר האור כו', ולכן בנשמות אין הריבוי כ"כ כמו במלאכים, הגם שבמח' יש ג"כ צירופים, אלא מפני שאין שם הסתר האור כ"כ, ממילא אין הצירופים בריבוי התחלקות כו', וכמובן בסי' שער ר"ה בד"ה אד' שפתי תפתח⁹⁵. וזהו דעיקר ההתחלקות הוא דווקא בבריאה, ע"י הפרסא כו'). וכן ארז"ל⁹⁶ אין לך דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה שלא נברא ממנו מלאך א', הובא בע"ח של"ח ד"ד⁹⁷. וע"כ יש לכל מלאך שם פרטי, שהוא אותו הצירוף והדבור המחי' ומהווה אותו, כגון צדק"י⁹⁸ טהר"י⁹⁹ כו', וכל א' אל בסופו, כי צדק"י וטהר"י הן האותיות שבהם נבראו, ובהם מתלבש מקור האותיות, וע"ז מורה שם אל כו' (ולפי זה י"ל, דאותיות צדק"י וטהר"י הן מאותיות הפרסא כו', ושם אל, שהוא מהאותיות דמלכות, זהו מבחי' אור הנשמה דבי"ע, שזהו בחי' הכלים דמלכות כו' כידוע¹⁰⁰. אמנם במלאכים אינו מאיר בגילוי ממש בחי' אור הנשמה, כ"א האורות נ"ר¹⁰¹, שהן בבחי' נברא כו', אבל אור הנשמה מתעלם ומסתתר מהם כו',

תנב

88) מלאך צדקיא"ל – ראה זח"ב רמז, א. זח"ג ב, ב. וראה גם זח"א קח, א (בס"ת). שם קמט, רע"ב. פרסא שער כד (שער היכלות) פ"ב. וראה ס' מלאכי עליון (להר"ר מרגליות) ע' קסט"ע. וש"נ.
99) מלאך טהריא"ל – ראה זח"א מ, א. קח, א (בס"ת). זח"ב רמח, א. רסג, א. ובארוכה פרסא שם רפ"א. וראה ס' מלאכי עליון שם ע' סא. וש"נ.
100) ראה עץ חיים שער מד (שער השמות) פ"א-ב. קו"א לתניא קנו, רע"ב. סה"מ תר"ן ס"ע רפח ואילך. תרס"ב ס"ע רכח ואילך. תש"ד ע' 35 ואילך. ובכ"מ. וראה ספר הערכים חב"ד כרך ג' ע' שסג ואילך.
101) = נפש רוח.

88) ראה עץ חיים שער לו (שער מיעוט הירח) פ"א. לקו"ת צו יא, ב. מסעי שם פט, ד ואילך. ועוד.
89) ב"ר פ"ג, ח.
90) בראשית א, כ.
91) ישע"י ו, ב.
92) זח"א מו, ב.
93) חגיגה יג, ב.
94) דניאל ז, י.
95) סידור עם דא"ח רלו, ג ואילך.
96) חגיגה יד, א.
97) = שער לח דרוש ד (בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו הוא בשער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ד).

וכמשנת"ל (ד"ה כה אמר ה' 102), וזהו דבחי' מקור האותיות מתלבש בהאותיות צדק"י כו', והיינו כי עצמות הכ"ב אותיות הן מבחי' אצילות ממש, מלכות פה כו' 55, וכמו באשר דבר מלך שלטון⁷⁷, שהמלוכה אינה מתנהגת כ"א ע"י הדבור דווקא כו', אלא דבחי' עצמות הדבור מתלבש בבחי' אותיות הדבור שבאים בבחי' התגלות לחוץ כו'. וז"ש¹⁰³ ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו, דעבדו הוא בחי' מט"ט, ששמו כשם רבו¹⁰⁴, דבחי' מלכות דאצילות מתלבשת במט"ט בימות החול כו'. דהנה, מט"ט הוא שרו ש"ע¹⁰⁵, והיינו¹⁰⁶ בחי' גילוי האותיות להוות ולהחיות הנבראים בבחי' יש וגבול, שזהו בחי' נעל הנ"ל, שבתוכו מלובש בחי' מלכות, מקור האותיות כו'. ועמ"ש בציוני¹⁰⁷ פ' משפטים ע"פ¹⁰⁸ כי שמי בקרבו וז"ל, ואונקלוס גילה הסוד במאמר ארי בשמי מימרי' ר"ל כי בו ידבר עכ"ל, והיינו ש"ע מט"ט הוא בחי' התגלות האותיות להחיות הנבראים כו'.

והנה כללות האותיות דמלכות הן בחי' אותיות דשם ב"ן, וזהו שהמלכות היא בחי' כח ההתגלות, להיותה בחי' שם ב"ן, ובהמה בגימ' ב"ן¹⁰⁹, שעז"נ¹¹⁰ ורוח הבהמה היא היורדת למטה כו', היפך טבע רוח האדם העולה למעלה כו', והיינו דבחי' התפשטות והמשכה האלקית להחיות רוח שפלים מאין ליש, נק' זה בשם רוח הבהמה היורדת למטה כו'. דהנה באמת אין ערוך כלל הנברא לגבי הבורא, כי הנברא הוא בע"ג ומחודש, והבורא הוא בלתי בע"ג, אין לו תחלה ואין לו תכלה כו', וא"כ, זה שיומשך התהוות הבע"ג מבלתי בע"ג הוא תכלית הירידה שאין כמוה. ואפי' הנבראים היותר עליונים, כמו נשמות ומלאכים שבגעה"ע שנהנין מזיו השכינה, ירידה גדולה היא לאותו הזיו האלקי, שיתצמצם כ"כ, להיות מקור וחיות להשגת בע"ג ותכלית שבגעה"ע, מאחר שאין ערוך כלל ביניהם, ע"כ נק' זה הזיו האלקי היורד כ"כ להיות נהנים ממנו נשמות בע"ג עד שיוכלו להשיגו בהשגותיהם המצומצם כו', בשם בהמה, כרוח הבהמה שטבעה לירד כו'. וזהו שאמרז"ל¹¹¹ הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים, דבחי' המלכות כמו שהיא באצילות היא בבחי' זנב לאריות, שהם הע"ס דאצילות, וכשירדת לבריאה, אע"פ שהיא שם ראש ולא זנב, נק' ראש לשועלים לכד, וכשהיא בבחי' זנב לאריות היא במדריגה עליונה יותר כו', להיות כי המשכתה לבי"ע היא בחי' ירידה כו'. וכמו"כ בחי' המלכות כמו שהיא באצילות נק' שם ב"ן, שהיא בחי' כח וטבע הירידה למטה כו'.

והנה סיבת הדבר מה שבחי' מלכות היא בבחי' ירידה, יובן עד"מ באדם התחתון, מה שיש בו בטבעו לירד ולהתגלות בדבור, הוא שפלות וירידה מעצמותו, והוא מצד קטנות

107) פי' הציוני עה"ת למה"ר ר' מנחם ציוני (קרימונא

ש"כ).

108) משפטים שם.

109) לקו"ת להאריז"ל פ' שמיני רד"ה מצות בדיקת חיות

ועופות. שם תהלים סל"ו. מאו"א אות ב ס"ז. לקו"ת ויקרא ג, ב. ועוד.

110) קהלת ג, כא.

111) אבות פ"ד מט"ו. – וראה בכ"ז שער מאמרי רז"ל

להאריז"ל (הוצאת ירושלים) ע' עב. עץ חיים שער מז (שער

סדר אבי"ע) פ"ו.

102) ע' ותקנט ואילך.

103) חיי שרה כד, ב. – וראה בכ"ז אוה"ת חיי שרה (כרך

ד) תשפט, ב. שם (כרך ז) תתתח, ב. ובארוכה בטה"מ תרנ"ט

ס"ע קטו ואילך.

104) סנהדרין לת, ב (הובא בפירש"י עה"פ – משפטים כג,

כא).

105) = של עולם (זח"א צה, ב. קמג, א. ספר הליקוטיוס

להאריז"ל בראשית ה, כא"ב (ע"פ ויחי חנוך גו' ויתהלך

חנוך). שער הגלגולים הקדמה לא).

106) ראה בכ"ז אוה"ת חנוכה תתקכז, א (בגה"ה). שם נת'

ב' אופנים בזה. עיי"ש.

הדעת, דכל שירבה בו הדעת, ימנע מלהתגלות ולירד, וכמו סיג לחכמה שתיקה כו'¹¹²,
 דהחכם ממעט בדיבור, ואינו מגלה מחשבותיו ומצפוני לבו, ומדבר רק דברים קצרים כו',
 אך התינוק, מפני קוצר דעתו, לא יוכל לעצור רוחו, ויגלה מיד כל מחשבותיו כו'. ועד"ז
 יובן למעלה, שבחי' מוחין דקטנות דמלכות דאצילות הוא בחי' ב"ן, וזהו סיבת טבע
 הירידה שבמל', לירד למטה מטה להוות מאין ליש בע"ג, ולהיות נהנין מזיו כו', ואמנם,
 בחי' מוחין דגדלות, כמו שם מ"ה, שהוא רוח האדם כו', וכ"ש שם ע"ב, לא הי' יורד כ"כ,
 ולא הי' מציאת הנבראים בע"ג יש מאין כו'. ועוד יש לומר, דהנה ידוע¹¹³ דבחי' מלכות
 הוא בחי' שרש ומקור ב"ע שבאצילות, דז"א הוא מבחי' גופו של אצילות עדיין, אבל
 בחי' מלכות הוא מקור דבי"ע כו'. והנה ידוע ההפרש בין אצילות לבי"ע¹¹⁴, דאצילות הוא
 בחי' גילוי ההעלם דאוא"ס המאציל, שהו"ע בחי' עו"ע, שההתהוות היא בבחי' קירוב כו',
 וידוע דכל עלול הוא דבוק בעילתו¹¹⁵, ובשעה שהוא דבוק מאד בעילתו ומקבל מהעילה,
 אז הוא מופשט מכל בחי' עצמותו לגמרי, עד ששוכח לגמרי על עצמותו, ואינו מרגיש
 עצמותו בבחי' מציאות לעצמו כלל, והוא לעוצם ביטול עצמותו לגבי העילה שלו, עד
 שאינו בבחי' מציאות לעצמו כו', וא"כ אינו בגדר התפשטות כלל כו'. וכמו תלמיד היושב
 לפני רבו, דבשעה שמקבל השפע ה"ה בטל בתכלית, דאידי דטריד למיבלע לא פליט¹¹⁶,
 שאינו שייך להתפשטות כלל, כי הוא בבחי' כיווץ והתכללות בעצמותו, והעדר
 ההתפשטות לגמרי, עד שלא פליט כלל להשיב לשואלו דבר כו'. והדוגמא מזה יובן בכל
 בחי' עו"ע עד רום המעלות, שכאשר העילה מאיר בהעלול, והעלול דבוק בעילתו לקבל
 ממנה, הנה אידי דטריד למבלע, בדביקות נפלא, לא פליט, שהוא בבחי' העדר
 ההתפשטות כו'. וכ"ז שייך בבחי' ז"א דאצילות ולמעלה כו', שהן בבחי' עילה ועלול כו'.
 אבל בחי' המלכות שהיא שרש ומקור דבי"ע, הרי אינה בבחי' עו"ע, והיינו דאופן
 התהוותה אינו בבחי' קירוב בבחי' עו"ע כו', וכידוע דבחי' מלכות אין לה אור מצ"ע¹¹⁷,
 וכמו דוד שהי' בר נפלי כו'¹¹⁸, ואם היא בבחי' קירוב, הרי הי' לה אור מצ"ע כו', אלא
 דאופן התהוותה הוא בבחי' ריחוק כו', ולזאת אינה בבחי' דביקות למעלה, כ"א בבחי'
 טבע הירידה למטה דוקא כו' (וי"ל שהוא ענין א' עם הנ"ל, דמה שכל עלול דבוק בעילתו,
 הוא בבחי' המוחין וג"ר שלו כו', וכמשנת"ל ד"ה כי נר¹¹⁹ מצוה¹²⁰. אמנם, בחי' המלכות,
 גם כשהיא בבחי' גדלות, ה"ה בבחי' טבע הירידה כו', והיינו לפי שהיא בבחי' ריחוק,
 וממילא גם הגדלות שלה היא בחי' קטנות לגבי ז"א כו').

ועפ"ז יובן מ"ש בזהר¹²¹, הובא בפרדס שער מיעוט הירח¹²², דא"ל הקב"ה חמינא דרעותא
 דילך למהוי ראש לשועלים כו', הרי קודם המיעוט, שהיו אז בבחי' שני המאה"ג¹²³,

117 ראה זח"א לג, א. רמט, ב. ח"ב רטו, א. ועוד. וראה
 ספר הערכים – חב"ד ערך אור הלכנה ס"ב סק"א. וש"נ.
 118 ראה סנהדרין צו, סע"ב ואילך.
 119 כ"ה בגוכתי"ק, ואוצ"ל: נר חנוכה.
 120 ע' וקני'קנא.
 121 זהר חדש עא, א. – הובא באוה"ת בראשית לת, ב. מ.
 122 שי"ח (שער מיעוט הירח) פ"ב. שם פ"ו.
 123 = המאורות הגדולים (בראשית א, טז).

112 שם פ"ג מ"ג.
 113 ראה סה"מ תרנ"ה ע' רה. תרס"ג ח"א ע' קפ ואילך.
 ח"ב ע' רפד ואילך. תש"א ע' 138.
 114 ראה סה"מ תרכ"ח ע' קעד ואילך. תרל"ג ח"ב ע' תקב
 ואילך. המשך וככה תרל"ז פע"ח (ע' ככד"ה). ובכ"מ.
 115 ראה אוה"ת בראשית (כרך 1) תתרנ"ד, א. תתרצו, א.
 סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך. לעיל ע' וקנ.
 116 ע"פ חולין קח, ב. שם ת, ב. וראה תו"א נח י, ב. וישב
 כח, א. הוספות לתו"א קט, ג. סידור עם דא"ח קמג, ב. ועוד.

הי' בה ג"כ טבע הירידה כו'. והענין הוא, דהנה מבואר במ"א¹²⁴ דקודם המיעוט הי' מלכות ג"כ בבחי' אסה"מ¹²⁵, וכמו הכלים דז"א שאינן מסתירים על האור, ולכן נק' ספירות, מל' ספירות ובהירות¹²⁶, דאדרבה, מגלים את האור כו', וזהו שהיו שניהם בבחי' מאורות הגדולים, אלא, דז"א הי' כמו בחי' האור עצמו, ומלכות כמו בחי' הכלים כו', וידוע ההפרש בין אורות לכלים¹²⁷, דאורות התהוותם הוא בבחי' דביקות במקורם כו', ולכן האור טבעו רק לעלות למעלה ולהכלל במקורו, ולולא הכלי הי' בבחי' הסתלקות למעלה, רק שהכלי אוחד בהאור, ומגלה וממשיך אותו כו', והיינו לפי שאופן אצילות הכלים אינו בבחי' דביקות כמו האור, כ"א ע"ד בחי' ריחוק כו' (דמשו"ז נק' הכלים בחי' בריאה שבאצילות כו', וכמ"ש במ"א¹²⁸), ולכן טבע הכלי הוא להיות בבחי' ירידה והמשכה דוקא כו'. וכמ"ש במ"א¹²⁹ דאור וכלי הן בחי' חו"ג, דטבע האור להיות בבחי' עליה והסתלקות, שזהו בחי' גבו', וטבע הכלי להיות בבחי' המשכה, שזהו בחי' חסד כו'. וכמו"כ יובן במלכות כמו שהיתה קודם המיעוט, שהיא בדוגמת בחי' הכלים כו', משו"ז היא בבחי' טבע הירידה כו'. וזהו דבחי' מלכות היא בחי' שם ב"ן, שהיא בחי' רוח הבהמה היורדת כו'.

תנד

וכשם שהוא מאצילות לבי"ע, כן הוא מאוא"ס המאציל אל האצילות, שהיא ג"כ ירידה גדולה ועצומה כו' (ועמ"ש בלק"ת ד"ה צו כו' ואמרת את קרבני כו' דרוה"ב¹³⁰, דהתגלות האור מכמו שהי' כלול במקורו לפני הצמצום ה"ז ירידה גדולה כו', וכמ"ש בד"ה תקעו הב' ¹³¹, וכהמשל בסש"ב¹³² מאור וזיו השמש כו'), ע"כ תקרא ההמשכה והירידה מן המאציל ג"כ בשם בהמה כו', וכמ"ש בלק"ת פ' עקב ד"ה ויאכילך¹³³ בשם הע"ח¹³⁴, שכל הפרצופים דא"א ואו"א וזו"נ ינקו מתחלה מבחי' דדי בהמה כו', רק להיות כי בבחי' המאציל הוא בבחי' א"ס ממש, לכך תקרא ירידה זו בשם בהמה רבה¹³⁵, בלי גבול כו', והוא שם ב"ן שלפני האצי', והכל א' עם שם ב"ן שבמלכות דאצילות היורד ומסתתר בבי"ע כו'.

והנה נת"ל דבאותיות הדבור יש ב' מדריגות, התגלות האותיות לחוץ, ובחי' מקור האותיות, שזהו עצמות הדבור דמלכות. ובאגה"ק סי' ה' ד"ה ויעש דוד שם כו', דב' בחינות שבאותיות הן בחי' חומר וצורה שבאותיות הדבור. ועמ"ש מענין חומר וצורה

בחייט פ"ג, ובפרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"א. אוה"ת ענינים ס"ע רנח ואילך. הגהות לד"ה פתח אלי' תרנ"ח ע' יא ואילך. סה"מ תרס"א שם. תרס"ח ע' ריו. ס' הערכים – חב"ד (כרך ד) ע' צו. וש"נ.

129) ראה סה"מ תרמ"ט ע' רלג ואילך. תרס"ט ע' ריג ואילך. ועוד.

130) = דרוש הב' (פ' פינחס עו, ג).

131) לקו"ת דרושים לר"ה נה, א"ב.

132) פל"ג (מב, א). שעהיוה"א פ"ג (עח, א"ב).

133) דף יג, ד.

134) שער יג (שער אריך אנפין) פ"א.

135) ע"פ יונה ד, יא. – וראה לקו"ת אמור לו, א. עקב שם יג, סע"ג. ד. וראה גם תניא ספמ"ו (סו, ב). תו"א משפטים עו, סע"א. לקו"ת צו יג, סע"ב. שמיני יט, א. אמור לה, א. בהר מב, ד. ועוד.

124) ראה פרדס שם פ"א בשם ס' מאירת עינים (למוה"ר ר' יצחק דמן עכו) בהקדמה (כב, ב – בהוצאת ירושלים, תשל"ה). אוה"ת בראשית לו, ב ואילך. סה"מ תרס"ד ע' קצה ואילך. אע"ת ע' רכא ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' תרסו. וראה גם אוה"ת בראשית שם מ, ב ואילך. ביאורו להצ"צ ח"א ע' שע. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רנט ואילך. לקו"ש ח"ל ע' 9 ואילך.

125) = אספקלריא המאירה.

126) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ח"א (הוצאת תשס"ד) ע' סו ואילך. ע' צ ואילך. אוה"ת חיי שרה קו, ב. ביאורו להצ"צ ח"א ע' ע ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' ר ואילך. וראה גם פרדס שער ח (שער מהות והנהגה) רפ"ב. לקו"ת אמור לה, ב. 127) ראה הגהות לד"ה פתח אלי' תרנ"ח ע' כא ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' קיב. תרס"א ע' קסד. תרס"ב ע' שכ. תרח"ץ ס"ע לא"ב. ובכ"מ.

128) ראה ס' טעמי המצות להר"מ מרקאנטי. – הובא

בתו"א ד"ה מזוזה מימין¹³⁶. וי"ל, דמבחי' חומר שבאותיות מתהווה בחי' היש, ומבחי' הצורה נמשך להיות בחי' ביטול היש כו'. והענין הוא, דהנה, ב' מיני המשכות יש מבחי' מלכות בבי"ע, הא', שע"י הפסק והסתר הפרסא, ונמשך רק הארה לבד, שאינו מהות האור דמלכות כו'. וזהו בחי' התגלות האותיות לחוץ שנתהווה מזה מציא[ו]ת היש כו'. והב', הוא מה שנקודת המלכות בוקעת הפרסא, ונמשכת בבריאה כמו שהיא במהותה ממש כו', כמ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע¹³⁷. וי"ל דהיינו מה שמאיר עצמות הדבור דמלכות, וזה פועל בחי' ביטול היש דנבראים כו'. ועמ"ש בהבי' דותחת רגליו¹³⁸, דהאותיות דב"ן הן שממשיכים ומגלים בחי' ביטול היש כו', והיינו בחי' עצמות הדבור כו' כנ"ל.

והנה כ"ז בחי' אותיות שנבראו בהם המלאכים, שהם מבחי' הדבור כו'. אבל הנשמות הן מאותיות המח', וכמאמר¹³⁹ ישראל עלו במחשבה, דשרשן מבחי' המחשבה כו' (ובמ"א מבואר¹³⁹ שז"ע מה ששרש נש"י הן מאותיות התורה, דישראל הוא ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה¹⁴⁰, שהן שרש ס"ר נשמות, ואותיות התורה הן אותיות דמח', ולכן נחשב ס"ר אותיות בתורה, ובאמת לא יש רק ערך ל"ו אלף אותיות¹⁴¹, אלא שזהו בצירוף אותיות הנקודות, וכמו שקמץ מוציא א' וחיריק יו"ד כו', דהגם דאותיות אלו אינם כתובים, מ"מ, הרי ישנם במח' כו').

והנה, באותיות המח' יש ג"כ ב' בחי' הנ"ל שבאותיות הדבור, עד"מ בנפש, דכמו שאותיות שמדבר ומוציא בפיו אינן מתהוים מן המוצאות ממש, רק שהם בחי' המשכות מאותיות הרוחניים שבנפש, להיות השפעתן לחוץ, ככה מה שיש כנגדן במח', שחושב כל הדבורים ואותיות שמדבר כו', וכן במחשבת שכל, שבהכרח הוא ע"י אותיות, הם ג"כ רק בחי' התגלות והמשכות מהעלם אותיות המח' שבנפש, דכמו שיש כ"ב אותיות בדבור, כך יש כ"ב אותיות במח', אלא שאלו רוחניים מאלו, וכמו שעיקר אותיות הדבור קבועים בנפש, והם שרשי האותיות המתגלים לחוץ ע"י הה' מוצאות כו' כנ"ל, כך גם עיקר כ"ב אותיות המח' הם ג"כ בנפש (והם שם ג"כ מובדלים ושונים מאותיות הדבור דשם, וכמשי"ת¹⁴²), והם מקורים ושרשים לגילוי האותיות שבמחשבה, והן הם כח המחשבה, שהוא בבחי' העלם בעצמות הנפש, והוא מה שיש בכחו להרהר ולחשוב מחשבות עד אין קץ ותכלית כו'. ולכן נק' התגלות המח' בשם לבוש, דכלבוש תחליפם¹⁴³, דהגם שא"א להיות בלי מח' לגמרי, מ"מ, הרי מתחלפים [אותיות] המח', ואפי' בשכל א',

תנה

ל"ו ריבוא אותיות – המשך וככה תרל"ז פפ"ט (ע' קמד).
ובסה"מ קונטרסים ח"א קצא, ב [סה"מ תרצ"א ע' שיז]:
שמספר אותיות הכתובים בתורה הם בערך ש"ה אלפים כו'.
וכ"ה במאמר הנפש (לרמ"ע מפאנו) ח"ג פ"ה שאין בתורה רק
בערך ל' וחצי ריבוא אותיות. וראה בניצוצי זהר לזהר חדש
(עד, ד) במילואים קכו, ב ואילך, שהביא מכמה ספרים שמספר
האותיות בתורה בדיוק הוא: 304,805.

(142) לקמן ע' ותרלוז.

(143) לשון הכתוב – תהלים קב, כו.

(136) מקץ מא, ד. ובהביאור ע"ז שם מב, ד. וראה סה"מ
תרכ"ט ע' יז ואילך. וש"נ. תרנ"ו ע' שיח ואילך. תרס"ג ע' קטו
ואילך. קונטרס עץ החיים בתחלתו.

(137) שער מז פ"ו.

(138) תו"א משפטים עת, סע"ב.

(139) ראה לקו"ת בהר מא, ב. מג, ד. סה"מ תרכ"ז ע' קעא.
וש"נ.

(140) ראה זהר חדש רות פת, ד. מגלה עמוקות אופן קפו.

וראה ספר המאמרים תרפ"ט ע' 69.

(141) ראה לקו"ש ח"כ ע' 419 שוה"ג להערה 12: כ"א ערך

ש"פ במדבר, ערב חג השבועות, ה'תרס"ז תקצט

פעמים חושב באותיות וצירופים אלו ופעמים בצירופים אחרים לגמרי, והיינו ע"י המשכות אותיות חדשים ממקור האותיות שבנפש, ע"ד הנ"ל בדבור.

וכך יובן ג"כ הנמשל למעלה בכחי' מחשבה עליונה, הגם דלא מחשבותי מחשבותיכם¹⁴⁴, דבמחשבה א' נבראו כל העולמות ממש, כמ"ש בזהר¹⁴⁵, ולא כמחשבת אנוש שאינו עושה רושם כלל כו' (ועמ"ש לעיל ד"ה במדב"ס¹⁴⁶), מ"מ, הרי יש דוגמת מח' למעלה, שהן בחי' אותיות כדוגמת המח' באדם למטה כו'. וענין האותיות היינו שע"י הוא בחי' הגילוי וההמשכה, דאותיות הן מל' אתא כו'¹⁴⁷, וכידוע¹⁴⁸, ויש שם ג"כ ב' בחי', שמחיצוניות אותיות מחשבתו ית' שבבחי' התגלות והרגשה, נבראו הנשמות, ואותיות אלו הן הם חיותם וקיומם של הנשמות. ופנימיות האותיות כמו שהן בבחי' העלם, נק' כסא הכבוד, פי' כסא הוא כס א'¹⁴⁹, שהמדות עליונות נק' א', ר"ת אדם, לפי שהם בבחי' עצמות אדה"ע, ונק' גופא, וכמא'⁵⁵ וכמה גופין תקינת לון, שהן בחי' הכלים דז"א דאצילות שנק' גופין, חסד דרועא ימינא כו'⁵⁵, וכמו הגוף עד"מ שהוא מעצמות האדם כו', וכמשנת"ל דז"א דאצילות הוא בחי' גופו דאצילות עדיין כו', והמח' נק' כיסוי להמדות, כי אפי' כח המחשבה הוא ג"כ בחי' לבוש לבד להמדות, שהמדות הן המעוררות את כח המחשבה לחשוב מחשבות, שמיד שיהי' איזה התעוררות מדה ממדות שבלב, כגון איזה חמדה לאיזה דבר, או איזה פחד מאיזה דבר, אזי תיכף תתעורר המח' לחשוב ולהרהר בדבר ההוא כו' (ולכאורה¹⁵⁰ זהו התגלות המח', אבל כח המח' הוא מה שבכחו לחשוב כו' כנ"ל, ה"ז אינו שייך להתעוררות המדה כו'. אך הענין, דמהנ"ל מובן דמח' הוא לבוש אל המדות, כי בלא מדות (או שכל) א"א להיות ענין המח', ולהיפך, ע"י המדות מתעורר ממילא המח', וכפי אופן המדה דוקא, וכמשי"ת בסמוך, וא"כ מובן, דכמו"כ בחי' כח המחשבה הוא לבוש אל המדות, והיינו בהמדות בתחלת ההתעוררות, כשנופלת איזה אהבה וחמדה בלבו, קודם שעולה מהלב אל המוח לחשוב כו', או כמו שהמדה היא בכח חכמתו עדיין, שהי' נודע אצלו אותו הדבר כו', רק שלא נתעורר עדיין בפועל כו', וכמ"ש בסש"ב פ"כ, והוא כמו שיש מדות בכח עדיין כו' (שראוי לאהוב, אלא שלא נתעורר עדיין כו'), ושם ג"כ [יש] כח המחשבה שהיא לבוש אל כח המדה כו', ורק למטה, הכח חסר את הפועל, וממילא א"א להרגיש זה, וכאלו אין כאן מציאות כלל, אבל למעלה, הרי בחי' הכח אינו חסר פועל¹⁵¹, וכמשנת"ל (בהתחלת הדרוש ובד"ה וילך איש¹⁵²), (ומ"מ הוא במדרי' בחי' כח דוקא, וכמשנת"ל ד"ה אדם כי יקריב¹⁵³), הנה בחי' כח המח' הוא בחי' לבוש אל המדות כמו שהן בכח כו'. ובאמת י"ל, דבחי' כח המחשבה הוא למעלה מבחי'

תנו

144 ישע"י נה, ח.

145 זח"ב כ, א. וראה גם שם רעו, ב (בתוספות). ובהנסמן ע"י במאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ע' שט.

146 ע' ושז.

147 ברכה לג, ב. ישע"י כא, יב.

148 ראה תו"א משפטים עז, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' יג. הגהות לד"ה פתח אלי' תרנ"ח ע' נט. סה"מ תרנ"ט ע' מא. עטר"ת ע' רב. ועוד.

149 ראה גם לקו"ת האזינו עד, ד. דרך מצותיך קכח, ב.

ובכ"מ.

150 הבא לקמן הוא הגהה על לשון מאמרי אדה"ז ואוה"ת חנוכה שבהערה 1.

151 ראה סה"מ אעת"ר ע' טז ואילך. ע' כג ואילך. וראה לקו"ש ח"ט ע' 193 ואילך. ח"כ ע' 283 ואילך. חכ"ה ע' 246 ואילך. ועוד.

152 ע' וז. ע' קפד.

153 ע' ורנו.

לבוש הנ"ל, כ"א הוא בבחי' עצמות הספי' בכלים ושרשי הכלים כו'. וזהו מה שישראל עלו במח' כו', וכמשי"ת¹⁵⁴). וכמו שבמחשבת אנוש ישתנו המח' לפי אופן המדות המעוררות אותן, אם ההתפעלות היא בבחי' אהבה, יהיו הצירופי אותיות ג"כ בבחי' אהבה, ואם בבחי' פחד, יהי' מח' אחרת כו' (וזהו מה שיש באותיות דגש ורפא, שהן חו"ג כנודע¹⁵⁵). וכך למעלה, כל בחי' חלקי החיות של המדות עליונות, כמו חסד שבחסד וגבורה שבחסד וחסד שבגבורה, כולם מתלבשים באותיות פרטיות במח' כו'.

וכמו"כ דבור הוא ג"כ לבוש למדות, דהרי כשיהי' לו חפץ ורצון לדבר, אזי יומשכו ויתגלו האותיות ויוצא דרך הפה, משא"כ אם לא יהי' לו רצון לדבר, אזי ישתוק, ולא יומשכו האותיות, וכפי אופן המדה כך יהיו צירופי אותיות הדבור, אם בחסד או בגבורה כו'. וכן הוא למעלה במלאכים עליונים, דהתהוותם מבחי' הדבור כנ"ל, אמרו"ל⁹³ עתים חשות ועתים ממללות, לפי המדות שהן המעוררים את האותיות כו' (וי"ל דכאשר התעוררות המדה היא בבחי' גבורה, שהוא בחי' עליה והסתלקות למעלה, וזהו ענין השתיקה מהדבור, שהוא עליית אותיות הדבור כו', אז המלאכים ג"כ חשות, שזה"ע הרצוא והעלי' שלהם, שמתכללים במקורם כו'. וכדאיתא בזהר¹⁵⁶ כד איהי סלקא כולהו סלקין אבתרה כו', דבעליית המלכות בבחי' רצוא, נעשה הרצוא במלאכים ג"כ כו'. ומבחי' החסד, שהוא בחי' הגילוי, הם ממללות, שהוא בחי' הגילוי וההמשכה, דמל הוא ל' גילוי כו'¹⁵⁷. וז"ש⁹⁴ אלף אלפי' ישמשוני' וריבו רבבן קדמוהי יקומו, דענין קדמוהי יקומו, היינו בבחי' עלי' והסתלקות למעלה כו', וענין אלף אלפי' ישמשוני', היינו בבחי' המשכה למטה, שזהו מבחי' החסד כו'. ובתו"א ד"ה והבדילה הפרוכת בפ' לך¹⁵⁸, מבואר להיפך, דכאשר מאיר הדבור עליון, הן חשות, שמתבטלים מהגילוי אור האלקי שמאיר עליהם כו', וכמו שארז"ל⁹⁵ בשעה שהדבור יוצא מפי הקב"ה חשות כו', והיינו בחי' הביטול דשוב כו', וכשאין הדבור מאיר, אז ממללות, שהו"ע הכוסף והתשוקה כו'). ונמצא, שהדבור הוא ג"כ לבוש אל המדות, אלא שהוא לבוש חיצוני, והמח' לבוש פנימי כו', וכמשי"ת¹⁵⁹.

וזהו מה שארז"ל¹⁶⁰ דנשמות חצובות מתחת כסה"כ¹⁶¹, והיינו, כי הנשמות הן בבחי' האותיות דמח' שבהתגלות כנ"ל, והן חצובות מתחת כסה"כ שהוא מקור האותיות שבהעלם ופנימיות, שנק' כסא, לפי שהן לבושי המדות כו'. והנה, כסה"כ הוא בעולם הבריאה, וכידוע¹⁶² דעולם הבריאה נק' עולם הכסא, וידוע ג"כ¹⁶³ דעולם הבריאה הוא מדור הנשמות, ונק' עולם הנשמות, דכך סדר ההשתל', דג' עולמות ביי"ע הן מח' דבור ומעשה¹⁶⁴,

154) לקמן ע' ותרז ואילך.

162) ראה עץ חיים שער מו (שער כסא הכבוד) פ"א.

155) ראה פרדס שער כט (שער הטעמים) פ"ד. אוה"ת ופי"ד.ה. [ע"פ תקו"ז תקון ו (כג, א)]. לקו"ת האיזינו עד, ד. ובכ"מ.

156) ח"א רכט, א. יתרו ע' ב'תרפ"ח.

163) ראה תניא רפ"ט (נא, סע"ב ואילך). ועוד.

164) ראה לקו"ת אחרי כה, סע"ד ואילך. בלק סו, א

157) ראה לקו"ת תזריע כא, א. ועוד.

ואילך. סה"מ תר"ל ע' רמא. ע' שט ואילך. ע' שטו ואילך.

158) יב, ד.

תרל"א ח"א ע' רבא ואילך. וש"נ. תרל"ה ח"א ע' סה ואילך.

159) ע' ותרז ואילך.

תרע"ח ע' קנג ואילך. תרח"ץ ע' מט ואילך. תרצ"ט ע' 40

160) פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ו. וראה זח"ג

ואילך. תשכ"א ע' קלז ואילך. תשכ"ב ע' קסז ואילך.

כט, ב.

161) = כסא הכבוד.

ולכן הנשמה בבריאה, שהוא עולם המח, עולם הכסא כנ"ל, והמלאכים ביצירה, שהוא עולם הדבור כו'. אך מה שכסא הוא עולם הבריאה, אין זה עולם הבריאה עצמה, אלא בחי' בינה המתלבשת בבריאה, דאי [דאי] עילאה מקננא כו' 165, כ"כ בע"ח שער כסה"כ 166, דמח' נמשך מבחי' בינה, דמשם התחלת האותיות, דלמעלה מבינה לא יש עדיין אותיות כו', והוא בחי' לבוש וכסא אל האצילות, אשר אצילות הוא בחי' חכמה ד"כ 167, דאבא עילאה מקננא באצילות כו' 168. וזהו כסא, כס א', דאצי' הוא בחי' אדם העליון כו' (ולפי מה שנת"ל דאדם ע"ש אדמה לעליון, י"ל ג"כ, א', שהוא בחי' פלא עליון דאצי', הוא בבחי' אדמה למדרי' זו כו'). וכן באצילות, ידוע דבינה נק' כסה"כ, שהיא כסא לבחי' החכמה, דלפעמים מבו' 169 דחכמה היא בחי' אצילות שבאצילות, ובינה בריאה שבאצי' כו', ולהיות דאוא"ס שורה בחכמה, זה"ע כס א' כו'.

ולכן בישראל יש ג"כ שם אל בסופו, כמו במלאכים, שיש שם זה בכל מלאך, כמו מיכאל וגבריאל כו'. והענין הוא, כמבואר למעלה 170 דהאותיות הקודמים, שהוא שם העצם של המלאך, הוא מבחי' התגלות האותיות של הדבור עליון, ובד"כ הוא המורה על איכות מהותו, מאיזה מדה הוא נמשך מאין ליש כו', כי האותיות הם לפי התעוררות המדות בבחי' חו"ג, מים ואש כו' כנ"ל, וגבריאל שרשו מבחי' הגבורה, וזהו גבר, ויופ"י שר התורה 171, שרשו מת"ת, שזהו בחי' היופי כנודע 172, ומיכאל שרשו מבחי' החסד, ונמשך מתי' מי כמוכה 173, וכדאיתא במד"ר במדבר פ"ב 174, וכן כל מלאך, לפי אופן המשכת אותיות הדבור מאיזה מדה, כך יקרא צירוף שמו, ואל"ף למ"ד שבסוף שמו, הוא מבחי' עצמות הדבור עליון, כנ"ל, ובשרשו הוא בחי' נהירו דחכמתא עילאה 175 דנהיר עלייהו תדיר, כי מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית 176, הרי שרשם מבחי' החכמה, ואם לא הנהירו עילאה זו, היו כלא היו כו'. וזהו אל"ף למ"ד, ל' אאלפך חכמה 177, שהוא נהירו דחכמתא כו', כי בחכמה יסד ארץ 178, אבא יסד ברתא 179, שמקור הדבור נמשך מבחי' החכמה, ולכן בחי' זו היא בכל המלאכים בשוה כו' (וכן מקור הדבור הנ"ל נק' אל, כמ"ש בזח"א די"ט א' ובמק"מ שם בענין האל הגדול כו', שהמלכות נק' אל). וכמו"כ פי' וענין

(165) תקוני זהר ת"ו (כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ג.
 (166) = כסא הכבוד (שער מו פ"א שם).
 (167) = דרך כלל.
 (168) ראה רמ"ז לזח"ב רכ, ב. הערת כ"ק אדמו"ר בסה"מ היש"ת ע' 59. לעיל ע' יב. וש"נ.
 (169) ראה לקו"ת דרושים לחה"ס פ, ב. מאמרי אדה"ז על מארוז"ל ס"ע קצ ואילך. ע' קצט ואילך. ביאור"ו להצ"צ ח"א ע' סב ואילך. סה"מ תרל"א ח"א ע' ס. המשך וככה תרל"ו פכ"ט (ע' לט). סה"מ תרמ"ג ע' כג"ד. וראה לקמן סד"ה אין עומדין להתפלל [ובהנסמן שם].
 (170) ס"ע ותקצד ואילך.
 (171) "יופיא"ל" שר התורה – ראה: תיב"ע ברכה לד, ו. פרקי היכלות פ"מ ס"ד"ה. זח"ב רמז, ב. רנא, א. זח"ג קצו, ב. זהר חדש סא, ג. צ, ב. קה, ג. ועוד. ובארוכה פרדס שער כד
 (שער היכלות) פ"ב.
 (172) ראה לקו"ת שה"ש יד, א. מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קלה"ו. תקס"ה ח"א ע' מט. וע' שעב. שערי תשובה ח"א ס, סע"ב-ג. תו"ח בראשית מ, א [ובהמ"מ לשם]. סה"מ תרכ"ו ע' רג. וראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך יפה נוף.
 (173) בשלח טו, יא.
 (174) פיסקא יו"ד.
 (175) זח"א צד, סע"א. זח"ג לא, רע"א. סה, א. ביאור"ו לאדהאמ"צ קלט, ד. סה"מ תרל"ב ח"א ע' לת. וש"נ.
 (176) תהלים קד, כד.
 (177) איוב לג, לג.
 (178) משלי ג, יט.
 (179) זח"ג רנו, סע"ב (ברע"מ). שם רנח, א. תניא אגה"ק סי' ה (קו, א). ועוד.

ישראל, ע"ש כי שרית כו'¹⁸⁰, נמצא שם העצם שלו הוא שר, וכמ"ש¹⁸¹ באר חפרוה שרים, אלו אבות כו'¹⁸² (וענין כי שרית הו"ע שם הוי' שמושל על שם אלקים, וכמ"ש בתו"א בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק¹⁸³, וזהו"ע שר, שהוא שם העצם של הנשמות, דהיינו האותיות דשם הוי' כו'), ושם אל"ף למ"ד בסופו, כמו במלאכים, כי נשמות עצמן נמשכו מגילוי אותיות המח, ושם אל"ף למ"ד היינו מקור אותיות המחשבה שמאיר בהם, ע"ד הנ"ל במלאכים כו' (והיינו מה שחקוקות תחת כסה"כ, בחי' מוחין דאי' כו'). ולפי מה שית' בענין כמראה אדם¹⁸⁴, י"ל, דשם אל שבהם זהו ג"כ בחי' נהירא דחוכמתא, והוא מבחי' עצמות החכמה כו'). ונמצא, ישראל הוא ג"כ בחי' מלאך, שהוא כלי השפעת נש"י מאוא"ס ב"ה, ונק' בשם שר על כל המלאכים, לפי שהם מבחי' חיצוניות, אבל ישראל הוא מבחי' פנימיות, ע"מ הטפה הנמשכת ממוח שהיא גבוה מכל ההשפעות כו', וכמ"ש במ"א¹⁸⁵, והיו"ד דישראל מורה על תמידות הפעולה, שתמיד נמשכים המוחין עליונים כו' לתוך נש"י (והשפעת המוחין עיקרן הוא בחי' שם אל שבישראל כו'), והמלאך הנושא את השפעת המוחין נק' ישראל כו'.

(180) וישלח לב, כט.

(181) חוקת כא, יח.

(182) תנחומא חוקת כא.

(183) פ' תצוה פד, סע"ב.

(184) ס"ע ותרז ואילך.

(185) ראה ביאורו"ז לאדהאמ"צ ב, א ואילך. ולהצ"צ ח"ב

ס"ע תריב ואילך. דרך מצותיך ג, א ואילך. סה"מ תר"מ ח"ב

ע' תרב ואילך. וש"נ.

אנכי הוי' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ², וידוע הקושי בזה³, למה נאמר אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ולא נאמר אשר בראתי שמים וארץ, דבריא שו"א⁴ הוא יותר פלא מיצ"מ, דיצ"מ, הרי האותות ומופתים דמצרים היו יש מיש, ובריא שו"א הוא יש מאין, שזה ענין נפלא מאד שלא יש כלל בחיק הנבראים, כ"א בחיק הבורא, וא"כ, במ"ת שהי' גילוי עצמות אוא"ס, וכמו שאומר אנכי, שמורה על העצמות, למה הזכיר יצ"מ דוקא, ולא בריאת שו"א כו'. וגם בעצם הענין צ"ל מהו השייכות להזכיר יצ"מ במ"ת. ולהבין זה ילה"ק מה שנת"ל⁵ בדבור יש ב' מדריגות, התגלות הדבור וכח הדבור, וכמו"כ יש ב' מדריגות אלו במחשבה, והתהוות הנשמות הוא מבחי' התגלות המח', ושרשן הוא מבחי' כח המח', וע"ז הוא שאמרז"ל⁶ דנשמות חצובות מתחת כסה"כ⁷ כו'.

והנה כללות הפרש בין מח' לדבור עד"מ באדם למטה, הגם ששניהם רק לכושים לבד, מ"מ, יש הפרש גדול ביניהם, שלבוש הדבור הנה הוא המגלה העלם העצמי לגבי זולתו, שהרי בלתי הדבור לא יבין זולתו כלל ההשכלות שהשכיל כו', ונמצא, כי פעולת הדבור הוא בכדי שיבין זולתו, אבל לעצמו א"צ לדבור כלל, כ"א לשימוש שישמש לו זולתו, או שיבין זולתו, שנמצא שזהו הכל בשביל הזולת, היינו שידע הזולת השכלתו או רצונו ומח', רק ההבדל שזה בשבילו וזה בשביל זולתו כו'. משא"כ המח' היא בשביל עצמו, שהרי בלתי המח' לא יוכל להבין את השכלה שלו עצמו, שהרי חכמה היא בחי' ברק המבריק לבד⁸, ועדיין איננה ידוע לו עצמו מהו כלל, כ"א מה שנפל לו איזה הרגש שכל מבחי' כח המשכיל, שיבוא אח"כ לידע השגת דבר מה, אך ג"ז בתנאי כשיחשוב תומ"י מהו זה שנפל לו, ואם יעבור איזה זמן מה ולא יחשוב בהרגש הדבר ההוא במוחו ולבו (שיותפס הענין במוחו, וגם בלבו, דבינה ליבא כו'⁹), ונר' דהיינו בחי' חיצוני' בינה כו'), ע"י לבוש המח' המלביש את בחי' ההרגשות האלו, לא יהיה מזה שום דבר, ולא ידע כלל את הדבר שהשכיל, וישכח גם את הברק המבריק שהבריק לו במוחו כו' (מצד בחי'

(6) פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ו. וראה זח"ג כט, ב.

(7) = כסא הכבוד.

(8) בהבא לקמן (בפיסקא זו ושלאחרי') ראה תו"א יתרו עא, א. לקו"ת בהר מא, סע"א. מאמרי אדה"ו תקס"ט (הוצאת תשס"ה) ע' קסד"ה [ובהוצאות הקודמות הוא בע' קמ"ו]. סה"מ עטר"ת ע' לח. פר"ת ע' קנט"ס. ובכ"מ.

(9) ראה תו"א בראשית ו, ג. לקו"ת שלח מד, ד. מטות פז, ג. ואתחנן ב, ד. ג, ג. תצא לט, א-ב. דרושים לשמע"צ פה, ד. תורת חיים בראשית י, א. נח מז, ד ואילך. פירוש המלות לאדהאמ"צ ו, ד. המשך תער"ב ח"ב ע' אקצת. סה"מ תרפ"ט ע' 130. וראה גם לעיל ע' וקח"קט. ועוד.

(10) ראה תקו"ז בהקדמה (ז), א.

(1) להתחלת וסיום המאמר ראה: לקו"ת במדבר י, ג. סה"מ תרכ"ז ס"ע רלג ואילך. תרל"ה ח"א ע' רלו ואילך. תרמ"ג ס"ע קטז ואילך. תרנ"ז ע' עד ואילך. סה"ש תש"נ ח"א ע' 286 ואילך. וש"נ. [ובמקומות שנשמנו לקמן הערה 3].

(2) יתרו כ, ב.

(3) ראה ראב"ע יתרו כ, א (ד"ה שאלני ר"י הלוי). סידור עם דא"ח רפד, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' תא. ספר המאמרים עטר"ת ע' שם ואילך. ה"ש"ת ע' 20. תש"ז ע' 208. תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג ע' שח ואילך [ובהוצאות הקודמות הוא בע' קעה ואילך]. וש"נ. לקו"ש ח"א ע' 235. ועוד.

(4) = שמים וארץ.

(5) ד"ה בשעה שהקדימו (ע' ותקפט ואילך).

האחוריים שיש שכלו שהשכיל כו', וכנודע שהשכחה היא מבחי' אחוריים¹¹, וכמ"ש באגה"ק בסופו¹² בד"ה דוד זמירות קרית להו). וא"כ, פעולת המח' היא ענין עיקרי בהשכלת דבר מה, כמו בחי' הברק עצמו, שהרי כשם שבלתי ברק המבריק לא ישכיל שכל חדש, כן בלתי העיון וההלבשה במח' הרגש הברק לא יהי' מאומה כו', א"כ ה"ה שוה כמותו כו'. ונמצא, כי פעולת המח' היא להוביל ולהמשיך בחי' העלם העצמי לגבי עצמו דוקא כו'.

והדוגמא מזה יובן למעלה, דבחי' הדבור הוא בחי' גילוי אור אל הזולת, היינו נבראים בבחי' מציאות יש ודבר נפרד לעצמן כו', אבל בחי' המח' הוא גילוי לעצמו, לא אל הזולת כו'. ולכן עולם הבריאה, עולם המח', נק' חשך¹³, וכמ"ש¹⁴ יוצר אור ובורא חשך, והלא בריאה למעלה מיצירה, אלא, דפי' חשך שהוא בחי' העלם אל הזולת כו' (ועמשנת"ל ד"ה כי מראש צורים¹⁵), כי הגילוי דבריאה הוא מה שלעצמו עדיין, לא אל הזולת כו', וכידוע¹⁶ דנבראים דבריאה אינן עדיין בבחי' מציאות יש ודבר נפרד, אלא בטלים ומיוחדים באלקות, וכנודע בנבראים דעדאת"כ שהן כלולין במקורן עדיין כו', וכמ"ש במ"א¹⁷, וזהו שהגילוי אינו לזולת עדיין, ולגבי הזולת שהוא בחי' מציאות יש ממש, הוא בחי' חשך והעלם כו'. וכמו"כ הנשמות הן בבחי' נבראים דעדאת"כ, ורק כמו שירדו למטה הן בבחי' נבראים שבארץ כו', וזהו דהתהוותן הוא מבחי' מח', שהוא לעצמו עדיין כו'.

תנ"ט

אמנם עדיין צ"ל, והלא א"א¹⁸ נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה יצרת כו', הלא דהנשמה היא למעלה מבחי' נברא, דמ"ש אתה בראת, זהו בחי' ירידת והמשכת הנשמה בבחי' בראתיו כו', אבל הנשמה בעצם היא למעלה מבחי' בריאה כו'¹⁹. אך הענין, דהנה נת"ל²⁰ בענין מארוז"ל⁶ נשמות חצובות מתחת כסה"כ, דבחי' כסה"כ הוא בחי' שרש ומקור אותיות המח', הנק' כח המח', ושם שרש הנשמות כו', ונת' דבחי' כסה"כ אינו בחי' הבריאה עצמה²¹, כ"א בחי' אימא עילאה דמקננא בכורסי' כו'²², וא"כ, שרש נש"י באמת למעלה מבחי' בריאה, כ"א מבחי' בינה דאצילות המקננת בבריאה כו'.

לד"ה כי מראש צורים) לעיל ע' ושצט"ת. וראה גם לעיל ד"ה קדושים תהיו (ע' רעז).

16) ראה הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' לו. סה"מ תרס"ה ע' קסז. תרפ"ו ע' רעו. תרצ"ב ע' צז. לעיל ע' ות. וש"נ. 17) ראה מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' שסט ואילך [ובהנסמן שם]. סה"מ תרס"ב ס"ע שנא"ב. תרפ"ה ע' שלט ואילך. תרצ"ט ע' 14-213. תש"ח ע' 285.

18) = אנו אומרים (בברכת "אלקי נשמה"). 19) ראה לקו"ת דרושים ליוהכ"פ סט, א. שה"ש ו, ג. וראה גם תו"א משפטים עז, א. לקו"ת בחקותי מו, ד. שה"ש טז, ד. ובכ"מ.

20) ד"ה בשעה שהקדימו ע' ותר ואילך. 21) ראה עץ חיים שער מו (שער כסא הכבוד) פ"א. 22) תקוני זהר ת"ו (כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ג.

11) ראה רמ"ז לזח"ג קיב, א. הובא באוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' אפה. תו"א תצוה פה, ב. לקו"ת במדבר יח, ג. סה"מ תרנ"ג ס"ע קפא"ב. ועוד.

12) בקונטרס אחרון לתניא קסא, א. – וראה "הערות" מכ"ק אדמו"ר זי"ע שבסו"ס התניא, אשר בכמה הוצאות דס' התניא (לעמבערג 1856 (תרט"ז). ועוד) מסומן בהם הקונטרס אחרון בהמשך לסימני האגה"ק, וד"ה "דוד זמירות" הוא סימן לו. ועיי"ש אשר "גם הצ"צ סימן את הקו"א". וראה גם ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות" לאגה"ק ע' א"ב.

13) ראה פע"ח שער ז (שער הק"ש) פ"א. משנת חסידים מס' תפלת הבריאה פ"א, ופ"ז. לקו"ת דרושים ליוהכ"פ סט, ב. שה"ש ד, ג. מב, ד. המשך וככה תרל"ז פע"ב ואילך (ע' קטו ואילך).

14) ישע"י מה, ז. 15) אולי הכוונה לרד"ה תתן אמת ליעקב (הבא בהמשך

והגם דכמו"כ במלאכים נת"ל²⁵ שיש בחי' כח הדבור, ונת"ל²⁴ די"ל שהוא בחי' עצמות המלכות שבוקעת את הפרסא כו', כנ"ל בשם הע"ח²⁵, י"ל, ע"פ הידוע ההפרש בין הנשמות למלאכים, דמלאכים הם נבראים ממש, שנבראו מכח האלקי בבחי' יש מאין, והיינו שהן בחי' יש ממש, ולא אלקות, אבל בנשמות, גם כמו שנבראו להיות בחי' יש, זהו מה שהאלקות גופא נעשה בבחי' יש כו'²⁶, וכמ"ש בבה"ז²⁷ פ' פנחס ע"פ²⁸ ובחדש הראשון כו'. ועפ"ז י"ל, דבמלאכים, בחי' כח ומקור הדבור הוא בבחי' העלם והסתר מהם, דמה שמאיר בהם בגילוי הן בחי' האותיות של הפרסא המפסקת, שזהו בחי' עצם השם שלהם כו' כנ"ל, והיינו (ש)האותיות שבהתגלות, דבחי' זו גופא היא ג"כ בחי' נברא לבד כו', וכמ"ש במ"א²⁹ דהחיות המתלבש בנבראים בבחי' גילוי גם הוא בחי' בריאה וגבול כו', וכמו האורות נפש רוח, כמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיהי חד כו'³⁰. אבל בחי' החיות האמיתי דבחי' עצמיות הדבור, הוא בבחי' העלם והסתר מהם כו' (ובאמת, בחי' נקודת המלכות ששוברת ובוקעת את המסך ומאירה בעצמה בבריאה, ה"ז למעלה גם מבחי' אימא עילאה דמקננא בכורסייא, שזהו מה שמאיר בג"ס הראשונות דבריאה, ובחי' נקודת המלכות הנ"ל היא בבחי' רישא דא"א דבריאה כו', כמ"ש בע"ח³¹, ומבואר בע"ח שער כסה"כ³¹, דבחי' אימא דמקננא בכורסייא היינו בחי' הנשמה דבריאה, וידוע דבחי' הנשמה נעלם ונסתר מן המלאכים, וכמשנת"ל (ד"ה כה אמר ה'³¹), וכ"ש בחי' נקודת המלכות הנ"ל). ונמצא, דמלאכים, הרי בחי' מקור הדבור מובדל מהם, הגם שמתלבש בהם, וכנ"ל (ד"ה בשעה שהקדימו³²) בענין שם אל כו', מ"מ, ה"ה מתעלם ומסתתר מהם. (והגם דכנפש וגוף באדם למטה, שהנפש האלקי מתעלם ומסתתר כו', דאל"כ הי' הגוף מתבטל כו', ומ"מ היא בבחי' חיות בגילוי כו', הנה באמת הגילוי הוא בחי' המציאות לבד, לא בחי' המהות כו' (משא"כ שרש הנשמה בהנשמה הוא בבחי' מהות, ובדוגמת הלכות התורה [שהן] מהות ח"ע³³, כאור הנשמה כו'). ועו"ל, דדוקא בעוה"ז יכול להיות התחברות שני הפכים, ו[ה]גם שמתעלם ומסתתר, ומ"מ הוא חי מזה בבחי' הרגש החיות כו', אבל למעלה, י"ל, דמה שמתעלם ומסתתר אין זה גילוי, והיינו שלא זהו בחי' החיות שמחי' אותם כו' (שהרי עבודת המלאכים שזהו חיותם כו' הוא בבחי' רוח ונפש כו' וכמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח³³)). וזהו דבחי' מקור הדבור מובדל מהם, דהתהוותם וחיותם הוא מבחי' האותיות המתגלים לחוץ, אבל עצמות הדבור, הגם שזה שרשם, מ"מ, ה"ה מובדל מהם כו'.

ת.ס

(וצ"ע ממה דאיתא באגה"ק בקו"א בד"ה להבין מ"ש בפע"ח בסופו³⁴, הרי נודע שכל מלאך שהוא שליח מלמעלה אזי נק' בשם הוי' ממש השוכן בקרבנו כו', ולכאורה, איך שם הוי' שורה במלאך נברא, ונק' כך, והיינו שזהו החיות המחי' אותו בעת ההיא,

(29 ראה אה"ת ויצא קפב, ב. ויקרא (כרך ב) ע' תסג. סה"מ תרס"ג ח"א ע' ל. עת"ר ע' פ. ועוד.
(30 ס"י כ (קל, א).
(31 לעיל ע' ותקנט.
(32 ע' ותקצה.
(33 ראה קו"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנח, א).
(34 שם (קנט, א).

(23 ד"ה בשעה שהקדימו ע' ותקפח ואילך.
(24 שם ע' ותקצג ואילך.
(25 שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ו.
(26 ראה לקו"ש ח"ט ע' 412 הערה 23. חל"ט ע' 140 הערה 25.
(27 ביאורה"ז לאדהאמ"צ קטו, א"ב. ולהצ"צ ח"א ע' תקמח.
(28 פינחס כח, טו.

ואינו מוכן, איך שם הוי' מתלבש בנברא להחיותו בגילוי כו'. ובד"ה להבין אמרי בינה³⁵ מוכן שזה רק הארת שם הוי', יעו"ש, מ"מ, צ"ע איך הוא. ובמ"א מבואר (בד"ה יצאו כל צבאות ה' בס' שמות³⁶) שז"ע אות הוא בצבא דילי³⁷, דצבא הן המלאכים, וענין אות הוא בצבא כו' היינו גילוי אור האצילות במלאכים דבי"ע, ומבואר שם שז"ע שגם בבי"ע יהי' איהו וגרמוהי חד³⁸ כמו באצילות, וכמ"ש בתו"א פ' בא ד"ה בעצם היום הזה³⁹ בענין הוי' צבאות, וזה ממשיכים נש"י שיהי' גם בבי"ע בחי' איהו וגרמוהי חד (והיינו גם בנבראים דבי"ע, לא בהע"ס שלהם לבד. והגם דבאצילות, שבהכלים איהו וגרמוהי חד, ומ"מ, גם בנשמות אין הקו מתלבש בהם, וכ"ש מלאכים כו', וכמ"ש ד"ה איהו וחיהי חד³⁰, אפשר י"ל, דלהיות שבכדי שתהי' ההמשכה שגם בי"ע תהי' כמו אצילות, שרש ההמשכה מלמעלה מאצילות, ולזאת נמשך גם בנבראים דבי"ע. וע"ד אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין⁴⁰, דמבואר במ"א⁴¹ דמפני שהגילוי הוא מאו"ס הסוכ"ע, לזאת הוא בכולהו עלמין בשוה כו'. ועד"ז י"ל בענין הנ"ל. גם י"ל, לפי שההמשכה היא ע"י עבודת נש"י למטה, שמקבלים סיוע בעבודתם מהמלאכים, לכן נמשך הגילוי במלאכים ג"כ כו'), וע"ד מהלכים בין העומדים⁴², שע"י הנשמות נעשים המלאכים ג"כ בבחי' מהלכים כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה כה כו' אם בדרכי תלך כו'⁴³. א"כ, זהו מה שנעשה ע"י עבודת הנשמות, שיהי' גילוי או"ס גם בנבראים דבי"ע, אבל מצ"ע, מה שמאיר בהם בגילוי הוא מבחי' אותיות הדבור שבהתגלות לבד כו'. ומה שהמלאך בד"כ נק' שליח, היינו שהן שלוחי השפע, שהן ממוצעים שע"י נמשך השפע האלקית בעולמות, וכמו מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'⁴⁴, ואז באמת אומרים קדוש כו' ה' צבאות כו'⁴⁵, ששם ה' מובדל ממנו כו', וכמ"ש בקו"א הנ"ל).

אבל בנשמות, שגם כמו שהם בבחי' נברא לא נשתנו בעצם מהותם, י"ל שמאיר בהם בחי' שרשם ומקורם כו', והגם שאינו מאיר בגילוי ממש, מ"מ, אין זה בדרך העלם והסתר כו'. והענין הוא, כמשנת"ל (ד"ה כה אמר ה'⁴⁶) ההפרש בין התלבשות ח"ע דאצילות באור הנשמה דמלכות דכריאה ויצירה שבהלכות, להתלבשות אור הנשמה בנ"ר⁴⁷ דמלאכים, דלהיות דהמלאכים ונ"ר שלהם הם בחי' נברא, לזאת, בחי' אור הנשמה המתלבש בהם הוא בבחי' העלם והסתר, כהסתר הבורא מהנברא כו', אבל אור הנשמה דמלכות דברי'

(40) בתניא פכ"ז (לד, א) ובלקו"ת פקודי ג, א מציין לזהר ח"ב קכת, ב (ובלקו"ת שם מציין גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.
(41) ראה לקו"ת שם. סה"מ תרנ"ח ס"ע רח"ט. תרצ"ט ע' 123-4. ה"ש"ת ע' 111-12.
(42) זכרי' ג, ז.
(43) תו"א ס"פ וישב ל, ג.
(44) ראה תנחומא ויגש ו. ובכ"מ.
(45) ישע"י ו, ג.
(46) ע' ותקנט.
(47) = בנפש רוח.

(35) אגה"ק ס"י כה (קמא, סע"א).
(36) אוה"ת בא ע' שכח"ט.
(37) חגיגה טז, רע"א (ע"פ גירסת העין יעקב. וכ"ה גי' רש"י בסנהדרין צב, א ד"ה שתי אותיות). ילקוט שמעוני שה"ש רמז תתקצב. תקו"ז בהקדמה (יב, ב). שם תקון נא (פו, ב). זהר חדש צג, ד. אבן עזרא שמות ג, טו. תהלים פ, ה. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פי"ח ערך צבא. תו"א ויצא כא, ב. לקו"ת האזינו עד, ריש ע"ד. תו"ח שמות ח"א קיד, ד. אוה"ת בא שם. סה"מ שבהערה 39. ועוד.
(38) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).
(39) ס, ב ואילך. וראה תו"ח שמות ואוה"ת בא שם. תו"מ סה"מ מלוקט ח"ב ע' שצט ואילך [ובהוצאות הקודמות הוא בח"א ס"ע שעט ואילך].

תסא

ויצירה, שזהו אלקות, הרי התלבשות בחי' ח"ע באור הנשמה אינו בבחי' העלם והסתר, אלא בבחי' גילוי המהות ממש כו', ולזאת, בהלכות הערוכות לפנינו, הגם שמה שמאיר בגילוי ממש בהם הוא רק בחי' אור הנשמה דמלכות דב"י⁴⁸, מ"מ, ה"ה תופס ממש במהות ח"ע שמלוכש באור הנשמה, מאחר שאופן ההתלבשות דח"ע באור הנשמה אינו שמתעלם ומסתתר, רק מאיר בגילוי המהות ממש, ולזאת, גם בהלכות הערוכות לפנינו, הגם שאינו מאיר בחי' ח"ע בגילוי ממש, מ"מ, הרי יש בזה ממש בחי' מהות ח"ע, שאינו מעלים א"ע, כי אם הוא בבחי' מיעוט לבד כו', וה"ה תופס במהות ח"ע ממש, ויכול לבוא למדרי' זו שיאיר בגילוי ממש כו'. וכמו"כ בנשמות, מאחר שבעצם מהותן הם אלקות, א"כ, בחי' שרש ומקור הנשמה אינו מתעלם ומסתתר מהם כו'. ולא כמו במלאכים, הגם שיש בהם ג"כ בחי' שרשם ומקורם, שז"ע שם אל שבהם, מ"מ, להיותם נבראים ממש, הרי בהם אופן התלבשות שרשם ומקורם הוא שמתעלם ומסתתר מהם ומובדל מהם לגמרי כו' כנ"ל. אבל בנשמות, להיותן אלקות, הנה אופן התלבשות שרשם ומקורם הוא שאינו מתעלם כו', ולזאת, הגם שמה שמאיר בגילוי הוא רק הארת הנשמות שבהתגלות, ובחי' שרש הנשמה אינו מאיר בגילוי, הרי אין זה העלם והסתר, כ"א בחי' מיעוט לבד כו' (דנשי' ותורה הם באופן אחד, וכמו שהוא בתורה, כן הוא בנשי', רק ההפרש כללי בהם הוא, מה שאורייתא וקוב"ה כולא חד⁴⁹, ונשי' נתהוו בבחי' מהות בפ"ע כו', אבל שוים הם, שהן אלקות ממש, וההתלבשות הוא באופן הנ"ל). ולכן במלאכים אינו נוגע כ"כ שרשם ומקורם, מאחר שהוא בבחי' העלם והסתר מהם כו', כנ"ל, אבל נשמות, ה"ה נחשבים במדרי' שרשם ומקורם, שאינו מתעלם מהם, כ"א בבחי' מיעוט לבד כו'. והראי', שהרי באפשר לנשמות להגיע בעבודתם למדרי' שרש ומקור נשמתם, וכמ"ש במ"א⁵⁰ בענין התפלה, שנק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה⁵¹, בחי' שרש ומקור הנשמה כו'. ועמשנת"ל (ד"ה וידבר כו' במדב"ס⁵²) שהארת בחי' א"ק בהכרח שיהי' בכאו"א מישראל כו'. וא"כ, בנשמות מאיר בהם בחי' שרשם ומקורם כמו שחצובות מתחת כסה"כ, שזהו בחי' אימא עילאה דמקננא בכורסייא כו'.

אמנם באמת שרש הנשמות הוא למעלה מבחי' כסה"כ הנ"ל, דמה שארז"ל דנשמות חצובות מתחת כסה"כ, היינו כמו שהן בבריאה (ושם הם בבחי' כסה"כ למעלה מהמלאכים כו'), אבל שרשם הוא באצילות. דהנה נת"ל (בד"ה הנ"ל⁵³), דענין ישראל עלו במח⁵⁴ היינו כמ"ש בע"ח⁵⁵ דאצילות הוא בחי' מח, והו"ע בחי' כמראה אדם שעל הכסא כו'⁵⁶.

(כרך ב) ע' תקט"י. ביאווה"ז להצ"צ ח"א ע' רסד. ע' רעג.

המשך תער"ב ח"א ס"ע קיג ואילך. סה"מ תרע"ח ע' קצו. לעיל ע' רסת. ועוד.

(53) לעיל שם ע' ודש. וראה גם לעיל ד"ה בשעה שהקדימו ע' ותר.

(54) ב"ר פ"א, ד.

(55) ראה שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ב.

(56) ע"פ יחזקאל א, כו.

(48) = דבריאה יצירה.

(49) ראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז תיקון ו (כא, ב). לקו"ת נצבים מו, א. ועוד.

(50) ראה לקו"ת בשלח ב, ב ואילך. סה"מ תרנ"ה ע' רכב ואילך. תש"ח ע' 80 ואילך. וראה לעיל ע' ותסה, ובהנסמן שם הערה 50.

(51) יוצא כח, יב.

(52) לעיל ע' ושה. וראה לקו"ת תזריע כא, א. אוה"ת ויקרא

וביאור הענין הוא, דהנה כתיב⁵⁷ אני הוי' לא שנית, פי' שלא יש שום שינוי כלל בו ית' מבריאת והתהוות העולמות, דאתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה הוא משנבה"ע כו'⁵⁸, ולכאורה, הלא נבראו ונתהוו העולמות, וממך הכל כתיב⁵⁹, ואיך לא שניתי כו'. אך הענין, דבריאת והתהוות העולמות מאתו ית', אינו כמו פעולת האדם למטה, כמו אומן שעושה כלי, דכח הפועל נתפס ומתלבש ממש בהפעולה, ויש בו שינוי בין קודם הפעולה לשעת הפעולה כו', אבל למעלה אינו כן, שהרי לא בעמל ויגיעה ברא הקב"ה את עולמו כו'⁶⁰, כי כללות בחי' הכח והחיות האלקי שמהווה ומחי' עולמות הוא בחי' מלכות לבד, מלכותך מכ"ע כו'⁶¹, ובשרשו הוא בחי' מח' דאנא אמלודך⁶², דענין המלוכה הוא בחי' התפשטות שמו לבד, וכמו מלך שמו נק' עליהם⁶³, וידוע⁶⁴ דשם הוא בחי' הארת חיצוניות שאין לו קירוב אל העצם כו'. ואינו דומה לשכל ומדות, שג"כ אינם עצם הנפש, כ"א כחות והארות לבד כו', וכמו שנת"ל (ד"ה כל השונה הלכות⁶⁵), דמ"מ ה"ה כחות הנפש, שהנפש מתגלה בהם, דגילוי הנפש הוא הכחות נפשיים שלו, כמו מי שהוא חכם שמשכיל השכלות, או שהוא חסדן ונדבון כו', הרי בזה מתגלה הנפש, שנראה וניכר הגילוי שלו בהכחות כו'. והגם דהשם ה"ה ג"כ גילוי מהנפש, וכידוע דגילוי חיות הנפש להחיות הגוף הוא ע"י השם, וכמ"ש במ"א⁶⁶, מ"מ אינו דומה, שהרי ע"י הכחות נראה וניכר פעולת הנפש, שמשכיל השכלות ומשפיע חסד כו', וכנודע שנק' תיקונין¹⁰ שהנפש מתתקנת ומתקשטת בהם כו', ומבואר במ"א⁶⁷ דמה שנק' תיקונין, מפני שע"י פועלת הנפש להשכיל ולהתחסד וכה"ג, שזהו עיקר הכוונה שהנפש תפעול פעולות אלו, והוא ע"י הכחות דוקא, ועש"ז נק' הכחות תיקונין כו' (וכמו חומר צורה ותיקון כו', וכמ"ש במ"א⁶⁸), משא"כ השם, עם היות שע"י הוא חי, מ"מ, אינו ניכר שהוא מהשם. ובפרט שהשם הוא רק ממוצע שע"י נמשך חיות הנפש להחיות הגוף כו', וגם בהעלם השם, כמו קודם שקוראין אותו בשמו, ה"ה חי ע"י השם שבהעלם כו'. ועוד זאת, שע"י הכחות יודעים רוממות ומעלת הנפש, וגם יכולים לידע את הנפש בשרשו ובעצם מהותו באיזה מדרי' הוא, וכמו ב"ש וב"ה, שהן חו"ג כנודע⁶⁹, דלכן הי' אצל ב"ש תמיד ההטי' לגבורה, ואצל ב"ה תמיד ההטי' לחסד. ועם היות שכל הנפשות מתאימות כו'⁷⁰, מ"מ, ה"ה בשרשים מיוחדים בז"א דאצילות כו', וכמ"ש במ"א בענין ז' קני המנורה⁷¹, ומכחות הגלויים יכולים

תסב

(57) מלאכי ג, ו.
 (58) תפלת שחרית.
 (59) דברי הימים א כט, יד.
 (60) ב"ר פ"י, ט. ועוד.
 (61) תהלים קמה, יג.
 (62) ראה בהנסמן לעיל ע' ורטו הערה 152.
 (63) ע"פ פיוט "אדון עולם". וראה גם תו"א ויקהל פט, ב.
 לקו"ת דרושים לשמע"צ פת, ג. דרמ"צ קפו, א. המשך תער"ב ח"ב ע' תשצ [ושם: וכנ"ש מלך שמו נקרא עליהם]. ועוד.
 (64) בהבא לקמן בפיסקא זו ראה לקו"ת בהר מא, ג"ד. מג, א. אוה"ת בהר (כרך ג) ע' תתקא"ב. סה"מ תרכ"ט ס"ע קלה ואילך. ושי' תר"ל ע' סז ואילך. תרס"ג ח"ב ע' קנ ואילך. תרס"ח ע' פא ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' תרכג ואילך. סה"מ עטר"ת ס"ע קצט ואילך. ועוד.
 (65) ע' ותקסא ואילך.
 (66) ראה לקו"ת ואוה"ת בהר שם. סה"מ תרס"ט ע' כב. המשך תער"ב ח"א ע' לת. ע' תקנ. ע' תרכג ואילך. ובכ"מ.
 (67) ראה תו"א וירא יג, ג ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' רלד ואילך. הגהות לד"ה פתח אלי' תרנ"ח ע' ד ואילך. ועוד.
 (68) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' שיא"ב. אוה"ת בשלח ע' שצ"ג. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח שם ע' יא ואילך. סה"מ תרס"ב ע' שנו. תרס"ג ח"א ע' קצד. תרס"ה ע' קסה. המשך תער"ב ח"א ע' שלג. ח"ג ע' א'שפט. סה"מ תרצ"ב ע' צה ואילך.
 (69) ראה זח"ג רמה, א. שער הגלגולים פל"ו. תניא אגה"ק סי"ג (קיט, א). ובכ"מ.
 (70) ראה תניא פל"ב (מא, א).
 (71) ראה אוה"ת בהעלותך ע' של. ע' שמ ואילך. ובהוספות לשם (הוצאת תשנ"ז) ע' 24 ואילך. סה"מ תר"ל ס"ע קעב"ג. תרל"ד ע' רלד. המשך מים רבים תרל"ז ע' נג. וע' סב.

לידע שרש הנפש כו'. ובד"כ יש להם קירוב אל העצמות, שהרי הנפש תתענג בהכחות, וכמו החכם, כשמשכיל השכלה הרי הוא מתענג בנפשו בזה, וכמו צהבו פניו של ר"א⁷² כו'.⁷³ וכן בהשגת השכל יש בזה תענוג גדול, וכמו"כ איש הטוב והחסד, יש לו תענוג גדול בהשפעת החסד, וכמו אאע"ה שהיה מתענג מאד בהשפעת חסדו כו', והראיה, מהצער הגדול מההעדר כו', כידוע⁷⁴, וזה הוראה שיש להכחות קירוב אל העצמות כו'. משא"כ בענין השם, עם היות דחיות הנפש להחיות הגוף הוא ע"י השם, מ"מ, אין זה נרגש גם לעצמו שע"י אותיות אלו דוקא נמשך החיות להחיותו, ומכ"ש שאינו ניכר ונראה אל הזולת, ואינו מרגיש כלל ההפרש אם קוראין אותו אברהם או יצחק וכה"ג. ובאמת יש כמה שקורין אותם בשם אחד, והם בשרשים ומקורים מיוחדים⁷⁵ (ועמ"ש במד"ר פ' שלח⁷⁶ יש ששמותיהם כו'). וגם אינו שייך שיתענג בזה שקוראין אותו אברהם או יצחק כו'. הרי שהשם הוא הארה חיצונית שאין לה קירוב אל העצמות כו'. וכמו"כ יובן למעלה, דהאורות והגילויים מן העצמות הן בחי' שמו לבד, וכמא'⁷⁷ עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד, וידוע⁷⁸ דשמו קאי על בחי' האור שלפני הצמצום, ונק' שמו, להורות שהוא בחי' הארה חיצונית לבד, שאין לה קירוב ושייכות אל העצם כלל, שמהארה זו אין אנו יודעים את העצם, ואין לנו שום תפיסא בהעצם כלל כו'. ואין זה כמו אור וזיו השמש, שאנו יודעים מהזיו שהעצם הוא בהירי כו', וכן באור וחיות הנפש, הרי מכללות האור אנו יודעים שהנפש היא מציאות חיוני כו', וזהו מפני שכל מהותו של השמש הוא ענין האור כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי עמך מקו"ח⁷⁹), וכמו"כ בנפש, כל מהותו הוא ענין החיות כו'. אבל באור א"ס, אין אנו יודעים כלל מן האור מהותו של העצמות כו', וכמשי"ת, והיינו לפי שאין לו ערך ושייכות עם העצם כלל כו'. ולהיות דכללות האור האלקי שיש לו שייכות אל העולמות להיות מקור למקור לעולמות הוא בחי' שמו לבד (ולא בחי' עצמות שמו, כ"א בחי' הארת שמו לבד, וכמ"ש⁸⁰ כי נשגב שמו לבדו, דגם בחי' שמו הוא נשגב (והיינו גם בכחי' האור שהוא בכחי' המשכה מן העצם, הנה בחי' עצם שמו, היינו בחי' עצם האור, הוא בכחי' נשגב כו'), ורק הודו על ארץ ושמים⁸⁰, בחי' הארה דהארה לבד כו' (וזהו בחי' המח' דאנא אמלוך⁶², בחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום, שהיא בחי' הארה דהארה לבד כו', והו"ע בחי' האור כמו שהוא לאחר עלות הרצון שנת"ל⁸¹)), ולזאת, אני הוי' לא שניתי, שאין שום שינוי כלל מכללות בריאת והתהוות העולמות, מאחר שכללות בחי' האור השייך אל העולמות הוא בחי' הארה דהארה לבד כו'.

תסג

והנה בחי' הארה הנ"ל, הגם שהיא באין ערוך כלל לגבי העצם כנ"ל, מ"מ, ה"ה גילוי מן העצם כו'. ועם היות דזה שההארה נק' שם ה"ז הוראה שהיא באין ערוך לגמרי לגבי העצם (יותר מכחות הנפש, שהן ג"כ הארה לבד, ומ"מ יש להם קירוב

(72) = ר' אבהו.

(73) ראה ירושלמי שבת פ"ח ה"א. קהלת רבה פ"ח, א (ד).

וראה לקו"ת פקודי ג, ג. צו ט, א. מסעי צג, ב. ועוד.

(74) ראה פרש"י וירא יח, א. וראה ב"מ פו, ב.

(75) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' תרכה.

(76) פט"ז, יו"ד. וז"ל: יש בני אדם ששמותם נאים ומעשיהם

כעורים, שמותם כעורים ומעשיהם נאים, ששמותיהם נאים

ומעשיהם נאים, שמותיהם ומעשיהם כעורים.

(77) פדר"א פ"ג.

(78) ראה סה"מ תרמ"ד (הוצאת תשס"ב ואילך) ע' שמו.

תרנ"ד ס"ע רחצ. תרנ"ז ע' קפט. לעיל ע' רמ. וס"ע רמז"רמח.

(79) ס"ע רמז"רמב.

(80) תהלים קמח, יג.

(81) לעיל ד"ה כי עמך מקו"ח שם ע' רמז ואילך.

ושייכות כו', כנ"ל, וגם יותר באין ערוך מכמו אור וחיות הנפש בכלל, שאנו יודעים מאתו עכ"פ שהנפש הוא מציאות חי כו', כנ"ל, אבל מ"מ, הרי ההארה נמשכת מן העצם, והיא דבוקה בעצם, שהרי אין כאן דבר המפסיק ח"ו בין העצם אל ההארה, ולכן נק' ג"כ אור, דכל אור דבוק במקורו כו',⁸² וכמשנת"ל (ד"ה וידבר כו' זאת חקת התורה⁸³), וא"כ, בהכרח שהוא ג"כ מעין מקורו, מאחר שהוא דבוק בו, והדביקות היא סיבת האור (לא כמו במציאות דבר, כמו בבחי' הכלים, דבזה הרי הריחוק והעדר הדביקות היא סיבת הישות כו'. עם היות דבשניהם העצמי (היינו המקור כו') הוא סיבת מציאותם (ועמשנת"ל ד"ה ויולך ה' את הים⁸⁴), מ"מ, זה מציאותו ע"י קירוב ודביקות המקור, וזה מציאותו ע"י ריחוק וההבדלה של המקור כו', ולכן, זה מעין מקורו, וזה באופן ומהות אחר כו', וכמ"ש במ"א⁸⁵), א"כ בהכרח שיהיה האור מעין העצם כו'.

והגם דלכאורה אינו מובן, איך אפשר להיות שניהם, שהוא מעין העצם, ושאינן יודעים ממנו את העצם כלל, דממ"נ, מאחר שהוא מעין העצם, הרי הי' צ"ל שנדע ממנו את העצם כו'. אמנם, באופן כזה הוא באור וחיות הנפש, שהאור הוא מעין העצם, במה שהוא הארה חיונית, ומ"מ, אין אנו יודעים ע"י את מהות העצם, כנ"ל בענין הפרש בין שם להכחות כו', שמהכחות אנו יודעים מעלת העצם ומהות שרשו ומקורו כו', ומהשם אין אנו יודעים מעלתו ומקורו כו'. ורק בנפש אנו יודעים מהאור שהוא מציאות חי, והיינו לפי שזהו כל מהותו של הנפש, מה שהוא מציאות חי, לכן מזה שאנו רואין שהאור הוא מציאות חיוני, בחי' אור להחיות כו', אנו יודעים שהעצם הוא מציאות חי כו'. וגם בזה אין אנו יודעים מהות ואופן החיות של עצם הנפש, כי ודאי ופשוט הדבר שהעצם הוא חי באופן אחר לגמרי מן ההארה כו', לבד זאת שאינו בבחי' חיות בגילוי, הנה עצם ענין החיות הוא באופן אחר לגמרי כו'. אך למעלה, שהעצמות אינו רק מה שאור נמשך ממנו כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי עמך מקור"ח הנ"ל⁸⁶), לזאת, מהאור אין אנו יודעים כלל מהות העצמות כו'.

והגם דמזה שאור נמשך מן העצמות הרי אנו יודעים שהעצמות הוא בבחי' מאור, הנה לא זהו מהות העצמות רק מה שהוא בבחי' מאור כו',⁸⁷ אלא זאת שהוא ית' בבחי' מאור ג"כ, וא"כ א"א לומר שאנו יודעים מהאור את העצמות, מאחר שלא זהו כל העצמות מה שהוא בבחי' מאור כו'. ולכאורה, זאת אנו יודעים עכ"פ מהאור, שהעצמות הוא בבחי' מאור כו' (ולא שזהו כל מהות העצמות, אבל שהוא בבחי' מאור ג"כ כו'). ובאמת, גם זאת לא נוכל לאמר בו ית', שהרי ענין מאור הוא מציאות דבר מה, והעצמות ה"ה נמצא בבילתי מציאות נמצא, ממילא אינו שייך לומר שהוא מאור, כי רק במה שהוא מציאות נמצא, נוכל לתאר באיזה שם, אם שם עצמי או שם התואר כו', וכמו השמש, שהוא נברא, ה"ה נק' מאור, ואנו יודעין זאת מהאור והזיו שלו כו', אבל בעצמות אינו

תסד

(82) ראה סה"מ תרנ"ב ע' קח"ט. תרס"ד ע' ת. לעיל ע' רס. סה"מ תרנ"ד ע' קיב. תרס"א ע' קסד. תרס"ב ע' שכ. תרנ"צ ע' ורצד. ועוד.
 (83) ע' ורלח"רלט. וראה לעיל ע' רס. ועוד.
 (84) לעיל ע' רכה ואילך.
 (85) ראה הגהות לד"ה פתח אלי' תרנ"ח ע' כא ואילך. הקודמת.
 (86) ע' רמב. וראה בנסמן שם הערה 251. 271.
 (87) ע"פ ל' התו"א מג"א צט, ב. ראה בנסמן בהערה

ליל א' דחג השבועות, ה'תרס"ז

תריא

שייך לומר שם מאור⁸⁸. וא"כ, מה אנו יודעים מן האור⁸⁹, בחי' מהות העצמות, אין אנו יודעים מן האור, שהרי לא זהו כל מהות עצמותו מה שהאור נמצא ממנו כו', ושהוא בבחי' מאור, ג"ז אין אנו יודעים מן האור, דאור מגלה לנו ענין מאור שהוא בבחי' מציאות (והיינו מה שהוא בבחי' תואר דבר מה כו'), אבל מאור שאינו בבחי' מציאות נמצא כו' (היינו שאינו בבחי' תואר, כי א"א לומר בהעצמות שום ענין תואר ח"ו), זה אין ענין האור מגלה לנו כו'. ונמצא, לבד זאת שאין אנו יודעים מהאור והגילוי אופן האור של המאור כו', הנה גם עצם ענין המאור אין האור מגלה לנו כו' (ואינו דומה כמו בנפש, שאנו יודעים עכ"פ מהאור והחיות, שהעצם הוא מציאות חי, אלא שאין אנו יודעים ענין ואופן החיות של העצם כו', אבל למעלה, הרי אין אנו יכולים לאמר כלל שהוא בבחי' מציאות מאור ח"ו, שהגם שהאור נמשך מן העצמות, א"כ לכאורה הוא בבחי' מאור, אין אנו יכולים לאמר זאת, כי הוא בבחי' בלתי מציאות נמצא, וענין מאור בבחי' בלתי מציאות אין אנו יודעים כלל וכלל, ר"ל שאין האור מגלה לנו זאת, כי אדרבא, ענין האור מגלה לנו שיש מאור בבחי' מציאות כו', אבל שהוא מאור בבחי' בלתי מציאות נמצא, אין האור מגלה לנו כו', וא"כ הרי מן האור אין אנו יודעים כלל ענין המאור, לא רק שאינו יודעים ענין ואופן האור של העצם, אלא שאינו יודעים ענין המאור כלל. והענין הוא, דהנה, במאור השמש ג"כ אין אנו יודעים ענין ואופן האור של עצם השמש, מ"מ, אנו יודעים ענין המאור שהוא מציאות ספירי ובהירי וכה"ג, אבל למעלה אין אנו יודעים ענין המאור כלל וכלל כו').

רק מענין ההתהוות הנעשה ע"י האור, אנו יודעים שהעצמות הוא נמצא בבחי' בלתי מציאות נמצא, שהרי מה שהאור מהווה מאין ליש, מבואר באגה"ק ד"ה איהו וחיהי חד³⁰ לפי שהוא כעין המאור, הוא מהו"ע של המאציל ב"ה, שמציאותו הוא מעצמותו, ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו, ולכן הוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט, בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה כו', הרי דמהתהוות יש מאין אנו יודעים שהעצמות מציאותו הוא מעצמותו. וכל שמציאותו מעצמותו, ממילא אינו בבחי' מציאות נמצא, דדוקא דבר שנתהווה הוא בבחי' מציאות, אבל מה שלא נתהווה, ממילא אינו בבחי' מציאות כו'. והיינו, [מה] שמגלה לנו ענין ההתהוות דוקא, אבל האור מצ"ע אינו מגלה לנו ענין העצמות כלל כו', והיינו לפי שהאור אין לו ערך ושייכות כלל אל העצמות כו'.

ומ"מ הרי האור נמשך מן העצמות, והעצמות אינו בגדר מקור כלל וכלל אל העולמות, אף לא בבחי' סיבה אל העולמות, כמשנת"ל (ד"ה ויולך ה' את הים⁹⁰), [ו]איך יהיה האור בבחי' מקור לעולמות. ואין לומר דכשם דגוף מציאות האור מן העצמות הוא שלא לפי אופן העצמות, שהרי העצמות הוא בלתי מציאות נמצא, והאור הוא בבחי' מציאות ת.ס.ה

88 הוא בח"ד ע' עב] הערה 28.

89 בתמי'.

90 ע' ורכה. ע' ורכה.

88) להעיר שמלשון אדה"ז בשעה"ה"א פ"י (פז, סע"א-ב)

משמע שגם בשמש שני ענינים: המאור שבו, והעצם ממש שלמעלה ממאור. – ראה בארוכה לקו"ש חכ"א ע' 441 ואילך.

– ע"פ תוי"מ סה"מ מלוקט ח"ב ע' יג [ובהוצאות הקודמות

אור כו', כמו"כ נא' שנמצא שלא לפי אופן העצם גם בזה שיהי' מקור לעולמות, הגם שהעצמות אינו בגדר זה כלל וכלל, זאת א"א לומר מכמה טעמים. הא', שאם נאמר שהאור נמצא מן העצמות באופן שיהי' בבחי' מקור כו', אז צ"ל דהתהוותו הוא בבחי' התפעלות ח"ו מן העצמות להוות דבר, כי, זה שנמצא שלא לפי אופן העצמות במה שהוא בבחי' מציאות אור, הנה בדוגמא כזאת הוא בכל בחי' גילוי אור, דכל גילוי מן ההעלם, הרי כמו שהוא בהעלם, אינו במציאות זו כמו שהוא בגילוי, וכידוע דכל אור כשהוא במקורו אינו בבחי' מציאות, וכמ"ש בסש"ב⁹¹ במשל אור וזיו השמש כשהוא במאור השמש, שאינו עולה בשם אור וזיו כו', וע"י הגילוי נעשה ממילא בבחי' מציאות אור כו', וכמו"כ בדוגמא כזאת במציאות האור מן העצמות, שהעצמות אינו בבחי' מציאות נמצא, והאור הוא בבחי' מציאות אור, מובן שאין זה בבחי' התפעלות ח"ו, אלא שע"י הגילוי נעשה ממילא בבחי' מציאות כו'. אבל זאת שיהיה שלא לפי אופן העצמות להיות בבחי' מקור לעולמות, אין זה בדרך ממילא, כ"א שיהיה בבחי' התפעלות להוות באופן כזה, וזאת א"א לומר ח"ו בעצמות כו'. הב', דהרי ידוע דרצון וכוונת העצמות הוא שתהי' ההתהוות בהדרגה דוקא, וכמ"ש במ"א (בד"ה ציון במשפט תפדה, רס"ב⁹², בענין חומר וצורה ותיקון, וכן הוא בהמשכת האוא"ס כו'), ואם הי' התהוות האור שיהי' בבחי' מקור לעולמות, אין זה בהדרגה כלל כו'. הג', אם הי' התהוות האור להיות בבחי' מקור, לא הי' בבחי' אור כלל, וכמ"ש במ"א⁹³ (ונז' לעיל⁹⁴) בענין בחי' המל' שאין לה אור מצ"ע, וכמו דוד דלא הו' ליה חיין כו'⁹⁵, שזהו לפי שהיא מקור ליש, וממילא גם היא בבחי' יש כו' (שז"ע שאין מלך בלא עם⁹⁶, לפי שהו"ע בחי' התפשטות וישות כו'), וכמו"כ הוא באוא"ס, אם נא' שנתהווה באופן כזה להיות בבחי' מקור, לא הי' בבחי' אור כנ"ל. אלא צ"ל, דכמו ההפרש בכללות בין בחי' אור לבחי' הכלים, דאור דבוק במקורו, והיינו שהתהוותו הוא בבחי' קירוב מקורו, לכן הוא בבחי' אור, והכלים, דהתהוותם הוא בבחי' ריחוק והעדר הדבקות, לכן הם בבחי' כלים כו', וכנ"ל, כמו"כ צ"ל לגבי עצמות ג"כ, הגם שבעצמות אינו שייך ענין קירוב וריחוק כו', רק בבחי' דוגמא לבד, והיינו דהתהוות האור הוא כמו בבחי' דביקות (ולכן, האור, הגם שהוא מציאות אור, מ"מ, הוא מציאות אין כו', וכמשנת"ל ד"ה וידבר כו' קדושים תהיו⁹⁷), וממילא, מאחר שהעצמות אינו בגדר מקור כלל וכלל, כמו"כ האור, אפילו המדרי' היותר תחתונה שבו, אינו בערך שיהי' מקור לעולמות כו'.

אך הענין הוא, דבכדי שיהי' האור בערך מקור לעולמות, זהו ע"י הצמצום שהי' באוא"ס, דידוע⁹⁸ דענין הצמצום הו"ע התכללות והתעלמות האור בהעצמות (וצ"ל דאין זה בבחי' העצמות ממש, כ"א בבחי' עצם האור, כי הצמצום, ידוע שהי' בבחי'

96 פדר"א פ"ג. בחי' וישב לה, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שאוועל - ע' שעט). ספר החיים לאחי מהר"ל ספר גאולה וישועה פ"ב. עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. תניא שעהיהו"א רפ"ז (פא, ב). אגה"ק ס"כ (קל, ב). לקו"ת בלק סח, ג. נציבים מד, ד. ובכ"מ. 97 ע' רעג.

98 ראה תו"א וירא יד, ב. לקו"ת הוספות לס' ויקרא נב, ג ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קצא ואילך. ובכ"מ.

91 פל"ג (מב, א). שעהיהו"א פ"ג (עח, א"ב). שם פ"י (פז, ב).

92 סה"מ תרס"ב ע' שנו ואילך.

93 ראה פירוש המלות לאדהאמ"צ ל, א ואילך. וראה

ספר הערכים - חב"ד ח"ג ע' רצו"ח.

94 ד"ה בשעה שהקדימו ע' ותקצו.

95 ראה זח"א רלג, ב. ובכ"מ.

ליל א' דחג השבועות, ה'תרס"ז

תריג

התפשטות האור דאוא"ס שלפני הצמצום⁹⁹, ואינו בערך שהאור הזה יוכלל בבחי' העצמות כו'. וגם אינו שייך לומר בעצמות שנתעלם בו האור (ובע"ח¹⁰⁰ הל' צמצם עצמו וצמצם אורו כו', וזה אינו שייך על העצמות ח"ו), ושאח"כ חזר והאיר כו'. ובחי' העיגול הגדול הוא למטה עדיין מבחי' עצם האור כו' (ועמשנת"ל ד"ה אדם כי יקריב וד"ה אדם כי יהיה¹⁰¹). ומ"ש בתו"א¹⁰² ואדרבה המאור הוא בהתגלות, נר' דקאי על עצמותו ית', ונשאר חלל ומקום פנוי, דהיינו הפסק האור הראשון כו', ואחר הצמצום חזר והאיר האור א"ס, וכמ"ש בע"ח¹⁰⁰, אבל המשכתו הוא ע"י הפסק הצמצום, דהיינו המשכה בדרך דילוג, ע"י דבר המפסיק כבי', והמשכה שבדרך דילוג הוא שאינו נמשך מהות ועצמות האור הראשון כו'. וכידוע המשל בזה¹⁰³ מהמשכת השערות דרך הפסק עצם הגולגלת כו', דידוע, דהשערות יש בהם חיות מהמוח שבראש, וכמשנת"ל (ד"ה והי' אור הלבנה ושא"ד¹⁰⁴), ומ"מ, אינו דומה החיות שבשערות לחיות האברים, דהרי אם יחתוך באיזה אבר הרי ירגיש כאב, וכשחותך השערות אינו מרגיש שום כאב, והיינו לפי שהחיות שבאברים הוא שלא ע"י הפסק דבר, וממילא נמשך מהות הארת חיות הנפש כו', אבל החיות שבשערות שנמשך ע"י הפסק עצם הגולגלת, אינו נמשך מהות הארת חיות הנפש כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בענין צמצום הראשון, שהוא כמו הפסק דבר עד"מ, וכאשר נמשך האוא"ס ע"י הפסק הצמצום, אין זה מהות האור ממש שלפני הצמצום כו', והאור הזה, להיות שאינו מהות האור הראשון, ה"ה בערך להיות מקור לעולמות כו'.

תסו

וע"פ¹⁰⁵ הנ"ל יובן מ"ש אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ, ולא נאמר אשר בראתי שמו"א. דהנה, בריאת שמו"א זהו רק מבחי' הארה הנמשכת ע"י הצמצום, וכנ"ל דמבחי' עצמות אוא"ס א"א להיות העולמות, כ"א ע"י הצמצום כו', וזהו מה שהעולמות הם בבחי' גבול ומדה, גם העולמות העליונים כו', דהיינו לפי שהתהוותם הוא מבחי' האור המצומצם כו', דעצמות אוא"ס אינו בגדר מדה וגבול כו'. והנה, ענין יצ"מ הוא היציאה מגדר מדה וגבול, וכנודע שיש מצרים¹⁰⁶, והו"ע המצרים וגבולים כו'¹⁰⁷, והיציאה מהמצרים וגבולים זהו דוקא ע"י עצמות אוא"ס הבלתי מוגבל כו', וזהו שנאמר אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ, שע"י גילוי בחי' אנכי, דהיינו בחי' עצמות אוא"ס, ע"י הוא יצ"מ כו'. ושייכות זה למ"ת, דהרי זהו כל ענין התורה, להמשיך בחי' אוא"ס שלפני הצמצום, שיאיר בגילוי לאחר הצמצום כו', וכמ"ש בעה"מ¹⁰⁸, וכמשנת"ל בדרושים הקודמים¹⁰⁹, ולכן הזכיר כאן יצי"מ. אמנם, דוקא יצ"מ, ולא בריאת שמו"א, דזהו אדרבה,

104 = ושאר דרושים (ע' ותקלט ואילך. – וראה בנסמן בהערה שלפניו).

105 בהבא לקמן ראה במקומות שנסמנו לעיל הערות 31.

106 בסה"מ תרכ"ז שבהערה 1: מצרים דקדושה. ובלקו"ת במדבר שם: מצרים למעלה.

107 ראה תו"א שמות נ, א. סה"מ תרכ"ז ס"ע צ"צ. [ובמקומות שנסמנו בהערה הקודמת].

108 = בעמק המלך (שער א) (שער שעשועי המלך) פ"א. 109 ד"ה יו"ט של ר"ה (לעיל ע' וה). וסד"ה אם בחוקותי (לעיל ע' ותקפו).

99 ראה ד"ה ששת ימים (דחה"פ) תרס"ז [נדפס בהוספות להמשך תרס"ו (בהוצאות הקודמות), ויודפס אי"ה בסה"מ תרס"ז]. ובארוכה לקמן ד"ה קדש ישראל לה' תרס"ח (ע' ותקטו ואילך). ועוד.

100 שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. 101 ע' ורנח'רנט. וע' ורסד.

102 פ' וירא שם. 103 ראה אוה"ת וארא ע' קמח. סה"מ תרנ"ה ע' קכד.

תרנ"ז ע' שנב. תרס"א ע' קסו. תרע"ח ע' קצב. תשי"א ע' 143. ד"ה ששת ימים תרס"ז שבהערה 99. ועוד.

מההארה המצומצמת, ונתהוו עולמות בבחי' גבול כו', וע"י התורה [יכולים] להמשיך בחי' אוא"ס הבבע"ג, ושיהי' היציאה מהמצרים וגבולים כו'. והגם שנת"ל שברה"ע מגלה לנו אמיתת העצמי, שהוא נמצא בבחי' בלתי מציאות נמצא כו', הנה מדריגה זו לא נתגלה עדיין במ"ת, וזה יתגלה לעתיד, וגלות האחרון הוא הכנה לגילוי זה כו', אבל במ"ת, הגם שנכלל הכל, מ"מ, מה שמאיר בגילוי הוא מבחי' האור והגילוי דאוא"ס כו'. ועז"א אנכי ה' אלקיך, שזהו גילוי בחי' עצמות אוא"ס שלפני הצמצום, ועי"ז הוצאתיך מאמ"צ, שהיא היציאה מהמצרים וגבולים כו'.

בס"ד, ליל ב' דחה"ש [רס"ז]

פנים פנים דבר ה' עמכם², ופרש"י, כך אמר להם משה, אל תאמרו שאני מטעה אתכם] על לא דבר, הרי המוכר עצמו מדבר עמכם. וצ"ל אומרו אל תאמרו שאני מטעה אתכם, איך יעלה על הדעת שיהי' איזה הטעה ח"ו שנצרך לשלול זאת. ומה"ע המוכר עצמו כו'. וגם צ"ל למה נאמר כאן ל' מכירה, והלא התורה הי' בבחי' מתנה³, ונק' מתן תורה⁴, ולמה נאמר כאן ל' מכירה כו'. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל⁵ דמעצמות אוא"ס לא הי' אפ"ל התהוות העולמות, כי אינו בערך מקור לעולמות כו', ולזאת הי' הצמצום באוא"ס, שנתעלם האור הראשון, ונמשך אור מצומצם שאינו מהות אור הראשון, ובאפשר להיות מקור לעולמות כו'.

והנה עיקר התהוות מציאות העולמות הוא ע"י הצמצום. דהנה, לאחר הצמצום נשאר רשימו, וידוע⁶ דרשימו היא בחי' כח הגבול שבא"ס, וכמ"ש בעה"ק דא"ס כשם שיש לו כח בבלתי בע"ג כן יש לו כח בגבול, דאל"כ אתה מחסר שלימותו כו', דכמו"כ הוא באוא"ס שלפני הצמצום, שיש בו ג"כ כח הגבול, וזהו בחי' האותיות דגליף גליו בטה"ע⁸, שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס כו'. ולפני הצמצום הי' האוא"ס מאיר בגילוי ממש ע"י אותיות אלו, דאף שזה כח הגבול, מ"מ, להיות שהוא בחי' כח הגבול שבא"ס, היה מאיר בו וע"י כל האור הבלתי בע"ג בגילוי ממש, באופן שכח הבלתי בע"ג הי' מאיר בגילוי, והכח הגבול הי' בהעלם כו'. וע"י הצמצום, שנתעלם הבלתי בע"ג, כנ"ל (ד"ה אנכי⁹), נתגלה בחי' כח הגבול שבא"ס כו', וכמ"ש במ"א¹⁰. וידוע¹⁰ דרשימו היא שרש ומקור הכלים, דלהיות שזה בחי' כח הגבול שבא"ס, נתהווה מזה מציאות הכלים כו'. אך ההתהוות בפועל של הכלים נעשה ע"י הקו, דמהתעבות האור נעשה הכלי¹¹, אלא שזהו בכח הרשימו כו', וכמ"ש במ"א¹². וע"י התלבשות האור בהכלים, ע"יז בא האור בבחי' התחלקות ספי' וקוין כו'. דהנה, האור, [ה]גם שנמשך ע"י הצמצום, מ"מ הוא בחי' אור

(6) ראה אוה"ת תצא ע' תתקכה. סה"מ תר"ם ח"א ע' קכט"ל. תרמ"ג ע' עט. ע' פא. תרמ"ז ע' מד. ע' נ ואילך. תר"ן ע' שמה. תרנ"ז ע' קמ ואילך. תרס"ד ע' יא"ב. עת"ר ע' לב ואילך. ועוד.

(7) [=בעבודת הקודש (לר"מ בן גבאי)] שער א פ"ג.

(8) [=בטהירו עילאה] זח"א טו, א.

(9) לעיל ע' תריב ואילך.

(10) ראה לקו"ת הוספות לס' ויקרא נד, א. סידור עם דא"ח קסו, א ואילך. דרמ"צ נא, א ואילך. סה"מ תרמ"ג ע' עט. תרמ"ט ע' ערה ואילך. תר"ן ע' שכד. תרנ"ז ע' קכט. תרס"ג ח"א ע' לג. ע' רכ. תרס"ד ע' יא. ועוד.

(11) ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"ג. סה"מ תרס"א ע' קעו. עת"ר ע' ל ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' יג. סה"מ תרפ"ט ע' 253. תרצ"ב ע' עה. תש"ד ע' 41. הישי"ת ע' 59 ואילך. ועוד.

(12) ראה בספרי המאמרים שבהערה הקודמת.

(1) חלקו הב' (פיסקא: והגם דשרש המלאכים, ופיסקא שלאחרי) מיוסד על ד"ה ויהי בשלח בסה"מ תרכ"ז ע' קטז ואילך. וד"ה ופרעה הקריב בסה"מ תרל"ג ח"א ע' קכה ואילך. חלקו הג' (פיסקא: והנה באמת, ופיסקא שלאחרי) מיוסד על ביאור לד"ה אם בחקותי באוה"ת ויקרא (כרך ג) ע' תתקלב.

חלקו הד' (פיסקא: והגם שאנו רואין) מיוסד על ביאור לד"ה זאת חוקת במאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תרפט. להתחלת המאמר ראה ד"ה זה בסה"מ תרנ"ט ע' קצ. תרס"ט ע' קעה.

(2) ואתחנן ה. ד.

(3) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקנא ואילך. וש"נ. תרל"ד ע' מ ואילך. תרנ"ד ע' כו ואילך. לעיל ע' ותח. וש"נ.

(4) משנה תענית פ"ד, ת. ברכות ו, ב. נת, א. פסחים קיה, א. ובכ"ז.

(5) במאמר שלפנ"ז – ד"ה אנכי ה"א (ע' .....).

פשוט, להיות שהאור נוגע ודבוק במקורו גם לאחר הצמצום, לכן הוא בבחי' אור פשוט כו', להיות כי המשכת הקו מהאוא"ס שלפני הצמצום הוא ע"י הקירוב דאוא"ס¹³, וכמשנת"ל (ד"ה ויולך ה' את הים¹⁴), לכן אור הקו נוגע ודבוק במקורו כו', אלא שאינו בבחי' דביקות ממש (כמו האוא"ס שלפני הצמצום), אלא ע"י הפסק הצמצום כו', והיינו שהדביקות היא בדרך התפשטות והסתלקות כו', ועמ"ש בד"ה תקעו, רס"ד¹⁵, בענין המחדש בטובו בכל יום תמיד כו'¹⁶, ומאחר שדבוק במקורו, ממילא ה"ה מעין מקורו, שהוא ג"כ בבחי' אור פשוט כו'. וכמו עד"מ הנ"ל¹⁷ בהשערות שבאדם, הגם שהחיות שבהם הוא בדרך דילוג והפסק הגולגלת, מ"מ הרי יש חיות בהם, והוא דבוק במוח שבראש, דאל"כ לא ה' בבחי' חיות כלל, ומאחר שהוא בבחי' חיות, בהכרח שהוא דבוק בהחיות שבמוח כו', אלא שהדביקות היא ע"י הפסק הגולגלת כו'. וכמו"כ יובן הדוגמא מזה בהאי חוטא יקירא קדישא¹⁸, שהוא הקו הנמשך אחר הצמצום, שהוא בבחי' דביקות במקורו, ולכן הוא בבחי' אור, דכל אור הוא שדבוק במקורו כו'¹⁹, כנ"ל (ד"ה אנכיי²⁰), ולהיות שהוא דבוק במקורו, לכן הוא בבחי' אור פשוט גם לאחר הצמצום כו'. רק מפני שהדביקות היא ע"י הפסק הצמצום, לכן האור [הוא] בערך עכ"פ להתלבש בכלים, ולבוא לידי התחלקות ע"י הכלים²¹ (וג"ז כמ"ש הפרדס²² המשל מהמים שמשנתנים לפי גוון הכלי, דהיינו שאין זה קנין עצמי כו'), כי האור שלפני הצמצום, להיותו בבחי' דביקות ממש שלא ע"י הפסק כלל כו', ה"ה לא בגדר התלבשות כלל ולא בגדר התחלקות כו', אבל האור שלאחר הצמצום ה"ה עכ"פ בגדר התלבשות והתחלקות כו'. וזהו בד"כ ההפרש בין בחי' סוכ"ע לממכ"ע, דאור הסוכ"ע, דשרשו מאוא"ס שלפני הצמצום (וכידוע²³ דכל עיגולים שרשם מעיגול הגדול כו'), הנה גם כשמאיר בתוך הכלים, אינו בבחי' התלבשות ותפיסא בהכלים, להיות לפי אופן ומהות הכלים (וכמו בהתלבשות א"א בז"א²⁴, הרי האור הוא כמו בבחי' א"א ממש כו', כידוע ומבואר במ"א²⁵), להיות שהוא אור פשוט ממש, אינו

תסח

התחלקות (ע"פ תו"מ סה"מ מלוקט ח"ב ע' רלב [ובהוצאות הקודמות הוא בע' רלא] הערה 21).

22 שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ד. וראה דרמ"צ קטז, ב. קנו, א. ובכ"מ.

23 ראה לקו"ת קרח נב, ג. סה"מ תרס"ה ע' רס. לעיל ע' ושלט.

24 בד"ה היושבת בגנים תרס"ז (שבעה הבאה): «וכמו אור דעת"י [=דעתיק יומין] שנמשך בז"א. – עוד חילוק בין ב' המאמרים: בד"ה היושבת בגנים הנ"ל: «אור דעת"י שנמשך בז"א», ובתרס"ו (כאן): «בהתלבשות א"א בז"א». ואפשר דב' השינויים שייכים זל"ז, דבאריך שייך גם התלבשות, משא"כ אור דעת"י רק נמשך בז"א (תו"מ סה"מ מלוקט ח"ב ע' רלא [ובהוצאות הקודמות הוא בע' רל] הערה 11).

25 ראה אוה"ת בראשית (כרך ב) תמ, ב"תמא, א. ספר החקירה להצ"צ קלה, א [ומציין לרמ"ז לוח"ג קנה, ב (ד"ה רמיזא דחכמתא). עיי"ש]. סה"מ תרנ"ח ע' לו. ד"ה היושבת בגנים (דכ"ד טבת) תרס"ז (נדפס בהוספות להמשך תרס"ז הוצאת תנש"א ואילך, ויודפס אי"ה בסה"מ תרס"ו-רס"ז). לקמן ד"ה אין עומדין להתפלל תרס"ז.

13 ראה סה"מ תרס"א ע' קעה. תרס"ט ע' קמו ואילך. תרפ"ו ע' רחצ ואילך. ועוד.

14 ע' וריה"ריט.

15 סה"מ תרס"ד ע' יד. [וראה שם ע' ו ואילך]. וראה

סה"מ תרס"ה ע' רכ"ז. המשך תער"ב ח"ב ע' תרפ"ז. [וראה שם ס"ע תרפ ואילך]. סה"מ תשכ"ב ע' קיב ואילך. ד"ה כתר יתנו לך תשכ"ה.

16 ברכת יוצר אור.

17 סד"ה אנכי ה"א (ע' ותריג). וש"נ.

18 ע"פ זח"ג קלד, א (באד"ר).

19 ראה סה"מ תרנ"ב ס"ע קח"ט. תרס"ד שם ע' ח. לעיל ע' רס. ע' רצד. ועוד.

20 ע' תרי.

21 כאן מבואר דזה שע"י הצמצום נעשה אור הקו בגדר התחלקות, הוא – כי ע"י שנמשך ע"י הפסק הצמצום, אינו בבחי' דביקות ממש, ובמילא אינו בבחי' גילוי כ"כ. ובד"ה ויהי הענין תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ס"ע תקמא ואילך) ובהמשך ר"ה תרצ"ד פכ"א (סה"מ תשי"א ע' 86), דזה שע"י דילוג הצמצום נעשה התחלקות באור הקו, הוא – שנ"י הצמצום גופא להיותו «דבר נגדי אל האור» נעשה בו

ליל ב' דחג השבועות, ה'תרס"ז

תריז

מתלבש באופן כזה שהכלי תהי' תופס ממש בהאור (עמשנת"ל בד"ה ויקח קרח²⁶) להיות בו איזה שינוי שיהי', דהיינו אפילו להיות רק נראה כפי אופן הכלי כו'. אבל האור דממכ"ע, שזהו מה שנמשך ע"י הצמצום, הנה הגם שהוא פשוט, מ"מ, הוא בערך הכלי, שמתלבש בהם בבחי' התלבשות ממש, שהכלי תופסת האור, ונעשה כפי אופן הכלי להיות בבחי' התחלקות כפי התחלקות הכלים כו'.

וזהו"ע בחי' ציור אדם למעלה, דהיינו בבחי' התלבשות אורות בכלים. דהנה, ענין ציור אדם הוא בחי' מוחין ומדות, וג' קווין חח"ן ובג"ה ודת"י כו'²⁷, וכמו עד"מ למטה, זהו באדם שלמטה, שהוא בבחי' מוחין ומדות, ובג' התחלקות כללים הנ"ל, שזהו בהתלבשות הנשמה באברי הגוף. דהנה, הנשמה מצ"ע היא למעלה מבחי' התחלקות, רק שתרי"ג כחות כלולות בה בעולם כו', וכמ"ש בסש"ב פנ"א, וכמו"כ הארת הנפש היא ג"כ מעין העצם, שהיא למעלה מבחי' התחלקות כו', ורק בהתלבשות הנפש באברי הגוף ה"ה מצטיירת בבחי' ציור אדם, כמו ד"כ²⁸ משכן אור השכל במוח שבראש, והמדות בלב, וחיצוניות המדות בידים הנק' זרועות, כמו חסד זרועא ימינא כו'²⁹, דזה שנעשה בבחי' מציאות אור שכל מורגש וניכר בפ"ע, הוא בהתלבשות במוח שבראש דוקא, דקודם שמתלבש במוח, לא הי' בבחי' מציאות אור שכל מורגש, ולא הי' ניכר בפ"ע, אלא הי' בבחי' התכללות בנפש, וע"י ההתלבשות במוח דוקא, ע"ז נעשה בבחי' מציאות שכל כו', וכמו"כ הוא בהמדות ושאר כחות כו'. ודרך פרט הן הנה רמ"ח אברים פרטים שמתחלקת הנשמה בהן כו', דזהו ציור אדם שנעשה ע"י ההתלבשות באברי הגוף כו'. וכמו"כ הוא הדוגמא מזה למעלה, דכשם שהנשמה ממלא את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם³⁰, בבחי' התלבשות בהכלים דע"ס, ועי"ז מצטייר האור בבחי' ציור אדם, דהיינו בהתחלקות ניכרת, בבחי' מהות ומציאות דבחי' מוחין ומדות כו'.

ואמנם, כל בחי' המשכה והתלבשות הנ"ל, שזהו ע"י צמצום עצום כנ"ל בבחי' צמצום הראשון שהאור נכלל ונתעלם בעצמותו כו', וכמו"כ מה שמתצמצם האור ומתלבש בהכלים בבחי' ציור אדם, שכ"ז הוא בחי' צמצום עצום כו', הנה כללות כל הצמצומים אלו הוא בשביל נש"י (וכמ"ש בסש"ב פמ"ט כי אהבה דוחקת כו'³¹), להיות³² כי תכלית הכוונה בבריאת והתהוות העולמות הוא בשביל דירה בתחתונים³³, וענין הדירה הזאת היינו דוקא לדור ולשכון בנש"י, וכמ"ש³⁴ ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כאו"א כו'³⁵, וכתיב³⁶ מכון לשבתך כו', שיהי' כנס"י מכון לשבתו ית'

(33) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טו. ב"ר ספ"ג. במדב"ר

פי"ג, ו. תניא פל"ו.

(34) תרומה כה, ח.

(35) בלקו"ת נשא כ, סע"ב: „ארו"ל בתוכו לא נאמר אלא

בתוכם". – ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב

לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך עה"פ תרומה שם

(„שמעתי לומדים"). של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב.

וראה לקו"ש חכ"ו ע' 83. ע' 173. וראה גם מגלה עמוקות

מכתבי"ד (ב"ב תשמ"ב) פ' תרומה דרוש ט אות י.

(36) בשלח טו, יז. מלכים-א ח, יג.

(26) לעיל ס"ע ושסד"ושסה. ע' ושעב ואילך.

(27) ראה תו"א יתרו עא, ב. עב, ד. סה"מ תרל"ב ח"א ע'

יב"ג. וש"ג. ס"ע טו"ז. ובכ"מ.

(28) = דרך כלל.

(29) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(30) ראה ויק"ר פ"ד, ח. מדרש תהלים קג, א.

(31) ע"פ ב"מ פד, א.

(32) הבא לקמן מיוסד על ד"ה ויראו את אלקי ישראל

במאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' סד. וראה תו"א משפטים עו,

ד. אוה"ת משפטים ע' ארעו. סה"מ תר"ל ע' סד. עת"ר ע' קצט

ואילך. וראה לקו"ש חט"ז ע' 477.

כו', וע"י נש"י נעשים גם דברים התחתונים כלים לאלקות כו' (וכמשנת"ל ד"ה תקעו וש"ד³⁷). וזהו מה שארו"ל³⁸ ישראל עלו במח', ומחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, להיות שתכלית עיקר הכוונה הוא בשביל נש"י, דבשביל זה צמצם א"ע כבי' להתלבש א"ע בבחי' ציור אדם כו', כנ"ל.

תסמ

וזהו גופא ענין בחי' ציור אדם למעלה, דהיינו מה שנש"י עלו במחשבה. דהנה³⁹, נשמות הן בבחי' ציור אדם, כי יש נשמות שהן בבחי' מוחין שבראש, והן ראשי אלפי ישראל אשר עיקר עסקם ועבודתם הוא בעסק התורה ובידיעת אלקות כו', וכן בתפלה עיקר עבודתם הוא בבחי' התבוננות והשגת אלקות בבחי' הביטול שמצד המוחין, דהעיקר הוא בבחי' ד"ע כו', וכמ"ש במ"א⁴⁰ (ועמ"ש בד"ה יו"ט של ר"ה רס"ה⁴¹), וכמו"כ בבחי' אה"ר ואהבה בתענוגים, שזהו מצד בחי' המוחין כו'. ויש נשמות שהן בבחי' מדות, דעיקר עבודתם הוא בתפלה ובהתעוררות אהבה ויראה בהתגלות הלב כו', וזה ג"כ ע"י התבוננות, אבל העיקר הוא התפעלות המדות כו', וההתבוננות היא בענינים השייכים למדות כו'. ויש שהן בבחי' עקביים, ושייכים לעשי' בפו"מ בקיום התו"מ, ונק' תמים במעשיו כו'⁴², וכמ"ש במ"א⁴³. וכמ"ש במד"ר תשא פ"מ⁴⁴ עד שאדה"ר מוטל גולם הראה לו הקב"ה כל צדיק וצדיק שעתיד לעמוד ממנו, יש שהוא תלוי בראשו של אדם, ויש שהוא תלוי בשערו, ויש שהוא תלוי בזרועו כו'. וזהו"ע ציור אדם למעלה, מה שנש"י עלו במחשבה, שהן מכוון לשבתו, והוא מתלבש בהם, וכמ"ש⁴⁵ נודע בשערים בעלה, ככל חד לפום מה דמשער בלבי⁴⁶ ה"ה נודע בהם, דפי' נודע ל' חיבור והתקשרות⁴⁷, כדמיון חיבור והתקשרות הנשמה באברי הגוף כו', כן האלקות מתלבש בנשמות בבחי' חיבור והתקשרות כו', דזהו בנשמות למטה, וכמו"כ בנשמות למעלה שעלו במח', דאוא"ס מתלבש במח' זו, ה"ז בחי' ציור אדם כו'. ונמצא, דבחי' הנשמות למעלה הן בדוגמת בחי' הכלים דע"ס. ואדרבה, מה שאוא"ס מצמצם עצמו בהכלים דע"ס, זהו לפי שישאל עלו במחשבה, שמבואר במ"א⁴⁸ שזהו בחי' מחה"ק דא"ק, שהוא בחי' אדם, והיינו בחי' מח' הנ"ל, וכמשנת"ל (ד"ה וידבר כו' במדבר סיני⁴⁹), וכן גם למעלה מזה, לפני הצמצום, הו"ע גליף גליפו בטה"ע כו', דכ"ז הוא שרש נש"י שעלו במח' לפני הצמצום כו', וכמשי"ת⁵⁰, רק דשם אינו שייך ציור אדם, להיות כי אינו שייך שם ענין ההתהוות, ולא ענין ההגבלה וההתחלקות כו', אך בשביל מחשבה זו ה"י הצמצום, ונתהווה בחי' פרצוף דא"ק, שזהו בחי' ציור אדם דנש"י, וכן אח"כ בבחי' כלים דע"ס דאצילות כו' (ונר' דנשמות הן בחי' לבוש אל האור קודם שמתלבש עדיין בהכלים, וע"י שמתלבש האור בלבוש זה, הוא

(37) = ושאר דרושים (ע' ותסג ואילך).

(38) ב"ר פ"א, ד.

(39) הבא לקמן מיוסד על מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' עו ואילך.

(40) ראה מאמרי אדהאמ"צ שם ע' עו.

(41) סה"מ תרס"ה ס"ע טו"ז. וראה גם סה"מ תש"ג ע' 51.

(42) סדר הקפות לשמח"ת הקפה ז.

(43) ראה דרך חיים ז, ב"ג. סה"מ תרס"ה שם ע' יח"ט.

המשך תער"ב ח"א ע' קנר"ז. ח"ב ע' תשסב"ג. תש"ג ע' 58. וע'

68 ואילך.

(44) פיסקא ג.

(45) משלי לא, כג.

(46) זח"א קג, ריש ע"ב.

(47) ראה לקו"ת במדבר א, א. אוה"ת נ"ך (כרך א) ע'

תרמו. וראה תניא ספ"ג (ז, ב). ובכ"מ.

(48) ראה לקו"ת שה"ש ית, ב. ועוד.

(49) ע' ושה ואילך.

(50) לקמן ע' תרמ ואילך.

ליל ב' דחג השבועות, ה'תרס"ז

תריט

מתצמצם ומתלבש בהכלים. ובדוגמת לבוש הנשמות, שמבואר במ"א⁵¹, דהנשמות כמו שהן למעלה, הגם שאין להם גוף כמו המלאכים (ולכן לא שמעו הנביאים שירת הנשמות כו'⁵²), מ"מ, יש להם לבוש, שע"י היא משגת השגתה בג"ע כו' (כי בלא לבוש אינו שייך שום כח פרטי כמו השגה וכה"ג), אלא שהוא לבוש דק מאד, ולא כמו גוף כו'. ובמ"א⁵³ מבואר בשם שעה"ק להרח"ו ז"ל⁵⁴ דלבוש מחצב הנשמות הוא למטה ממחצב הספירות כו', וי"ל דהיינו בהתהוות הנשמות בפועל, שהן למטה מהספירות כו', ועמ"ש בלק"ת בהביאור הב' דיונתי⁵⁵ ובבה"ז המובא שם⁵⁶. ולכן התהוות הנשמות באצילות הוא מבחי הכלים דע"ס כו', להיות דמה שישראל עלו במחשבה זהו עיקר בחי' כמראה אדם⁵⁷, ועי"ז מתלבש בבחי' הכלים, ולזאת, התהוות הנשמות הוא מבחי' הכלים, בחי' אדה"ע כו'.

ונמצא דשרש הנשמות הוא למעלה מבחי' הכסא, כ"א מבחי' אדה"ע שעל הכסא, שעז"א⁵⁷ ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, דהיינו מה שישראל עלו במחשבה, והיינו בחי' הכלים דע"ס, וזהו שרש התהוות הנשמות מבחי' הכלים (וי"ל דזה"ע מה ששרש ס"ר נשמות הן מס"ר אותיות התורה⁵⁸, שהן אותיות המחשבה כנ"ל⁵⁹, דהיינו בחי' הכלים דע"ס דאצילות כו'), הרי שרשם למעלה מבחי' הכסא כו'.

תע

והגם⁶⁰ דשרש המלאכים הוא ג"כ מבחי' הכלים דע"ס כו', הרי ידוע⁶¹ דהמלאכים הם מבחי' חיצוניות הכלים, ונשמות מפנימיות הכלים כו'. והענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה אנכי⁶²) ההפרש בין דבור למחשבה, דהדבור בשביל הזולת, והמחשבה היא בשביל עצמו כו'⁶³, וכמו"כ הוא ההפרש בכלים דאצילות בין בחי' פנימיות הכלים לחיצוניות הכלים, דידוע⁶⁴ דבחי' פנימיות הכלים (הוא לצורך עצמה, לקבל את האור, וכמו עד"מ הכוס שנותנין לתוכו מים או יין, הרי תוכו הוא לעצמו, היינו מה שהוא כלי לקבלה, דבלעדי זאת אינו כלי כלל, וע"י התוך הוא כלי לקבל מה שנותנים בו, וחיצוניות הכלי הוא לאחוז בה ולשתות ע"י, הרי דחיצוניות הכלי אינו לקבל לעצמה, כ"א לפעול פעולה חוץ להעצם כו'. ובד"כ הם ב' מיני כלים, כלים פשוטים, וכלים מקבלים, דכלים פשוטים אין להם כלי קיבול לעצמן, כ"א לפעול דבר לבד, וכלים מקבלים הם לקבל לעצמן כו'.

(59) ד"ה בשעה שהקדימו (ע' ותקצח).
(60) בהבא לקמן ראה ד"ה ויהי בשלח תרכ"ז וד"ה ופרעה הקריב תרל"ג שבהערה 1. וראה בהנסמן לקמן הערה 64.
(61) ראה עץ חיים שער כח (שער העיבורים) פ"א. שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש י. פע"ח שער יח (שער השבת) פ"י. לקו"ת ראה כו, ד ואילך. דרושים ליוהכ"פ ע, ג. סה"מ תר"ן ע' רצ. תרנ"ד ע' רנד ואילך. תרס"ה ע' קיט. לעיל ס"ע וקעז:קעה. ועוד.
(62) ע' ותרג.
(63) ראה תו"א יתרו עא, א. לקו"ת בהר מא, סע"א. סה"מ עטר"ת ע' לח. פר"ת ע' קנט"ס. ובכ"מ.
(64) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' קעט. ח"ב ע' תכד ואילך. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע' תשלא. מאמרי אדה"מ"צ ויקרא ח"ב ע' תקפו. אמרי בינה שער הק"ש פט"ז (כו, ב ואילך). דרך מצותיך קנו, ב. סה"מ תרצ"א ע' קא.

(51) ראה סה"מ תרס"ה ס"ע קסט"ע. תרפ"ו ס"ע רעט"פ.
(52) ראה לקו"ת ברכה צח, א. סידור עם דא"ח ערה, ד ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' רסט"ע (ובהנסמן שם בתחילת המאמר]. תרנ"ג ע' רית. תרנ"ד ס"ע רנג"ד. עטר"ת ס"ע שצט"ת. ועוד.
(53) ראה ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' ערב ואילך. וראה סה"מ עטר"ת ע' שט. ד"ה ויהי אומן את הדסה תשי"ג (סה"מ תשי"ג ע' קג). ד"ה הנ"ל תשכ"ד.
(54) ח"ג שער ב.
(55) לקו"ת שה"ש יט, ג.
(56) ביאוה"ז לאדה"מ"צ קיד, סע"ד ואילך. ולהצ"צ ח"א ס"ע תקמו ואילך.
(57) יחזקאל א, כו.
(58) ראה זהר חדש פח, ד. מגלה עמוקות אופן קפו. וראה ספר המאמרים תרפ"ט ע' 69.

והדוגמא מזה יובן למעלה בכלים דע"ס, דבחי' פנימיות הכלים הוא בחי' עצם מהות הכלים, שהיא כלי לקבלה לקבל בתוכה האור, והאור מתלבש ממש בתוכה כו', והיינו שהכלי מתאחדת עם האור ותופסת אותו בתוכו (ועמשנת"ל בד"ה ויקח קרח⁶⁵ בענין חו"צ⁶⁶, שיש בהחומר איזה דמיון אל הצורה, דמשו"ז מתאחד[ת] ותופסת הכלי בהאור כו', והיינו בבחי' פנימיות הכלי כו'), שהאור מורגש ומושג בהכלי, ונעשה כפי אופן מהות הכלי כו' כנ"ל, וכמו"כ הכלי ג"כ מתעלה ומזדככת ע"י האור, וכידוע⁶⁷ דאו"פ מצחצח חצי הכלי מבפנים כו' (וכמו עד"מ בריבוי התעסקות בענינים שכליים, הרי חומר המוח מזדכך עי"ז, שמקבל ענין שכלי בטוב ובדקות יותר כו', וכמו"כ הוא בעומק כו', שזהו לפי שחומר המוח תופס ומשיג את השכל, ועי"ז מזדכך כו'. ובמ"א מבואר⁶⁸ דצחצוח הכלי נעשה דוקא עי"י אור עליון שהוא בבחי' או"פ, אלא שאינו משיגו בבחי' תפיסא ממש כו'). וזהו הנק' צלם אלקים כו'⁶⁹, וידוע⁷⁰ דצלם הוא בחי' צורה עצמיות, והיינו בחי' פנימיות הכלי, שהוא בחי' מהות ועצמיות הכלי, שמתאחדת ממש בהאור, ואין ענינה להשפיע את האור, כ"א לצורך עצמה בלבד כו'. אבל בחי' חיצוניות הכלי הוא להשפיע את האור, ולפעול בו ועי"ז⁷¹, שזהו חוץ לעצמו, ואין זה עצם מהות הכלי, ואינו מתאחד עם האור. ונק' דמות אלקים⁷², שגם באצילות נק' בחי' דמות, שאינו צורה עצמיות כו', והי"ז בבחי' מהות נבדל מן האור כו', וכמ"ש במ"א⁷³. ומ"ש בת"ז⁷⁴ איהו וגרמוהי חד, זהו בבחי' פנימיות הכלים, אבל לא בחי' חיצוניות הכלים כו', רק שאיהו מתייחד עמהם לברוא בהם ועי"י כו', דהיינו לפעול פעולה שחוץ לעצמותו כו', אבל לא בבחי' חד כמו בבחי' פנימיות הכלים, שמיוחדים ממש עם האור כו'.

וזוהו ההפרש בין הנשמות למלאכים. דהנה נת"ל⁷⁴ דכל הנבראים, ואפילו מלאכים, הרי אין מהותם הוא הכח האלקי עצמו⁷⁵, רק שנבראו מהכח האלקי, אבל במהותם הם נבראים בבחי' יש, שהוא מהות אחר כו', אבל נשמות, בעצם מהותן הם אלקות ממש, וגם כמו שירדו לבי"ע הן בעצם אלקות כו'. ולזאת, התהוות המלאכים הוא מבחי' חיצוניות הכלים, שנבדלים מן האור, וענינם הוא לפעול חוץ לעצם, והיינו לפעול בדבר הזולת כו', אבל הנשמות שרשן מבחי' פנימיות הכלים, שהוא לצורך עצמן, ונתהוו מזה הנשמות שאינן בבחי' זולת, כ"א הן אלקו' ממש בעצם מהותן כו'. ולכן המלאכים הן שלוחי השפע, דהתהוות המלאכים אינו לצורך עצמן, כ"א לצורך האמצעית כו', דרק נשמות התהוותן לצורך עצמן, שהן עיקר הכוונה כו', אבל התהוות המלאכים הוא רק להיות אמצעים

תעא

ואילך. ע' קפ ואילך. ח"ב ע' רפג ואילך. אעת"ר ע' רב. המשך
 תעריב ח"א ע' תקפד ואילך. סה"מ תעריב-ע"ו ע' כב ואילך.
 עזר"ת ע' יד. וע' רלא ואילך. תרצ"א ס"ע יט ואילך. תרצ"ו
 ע' 3 ואילך.
 (71) = ועל ידו.
 (72) בראשית ה, א.
 (73) ג, סע"ב (בהקדמה).
 (74) ד"ה אנכי ה"א ע' ותרה.
 (75) ראה לקו"ש חיי"ט ע' 412 הערה 23. חל"ט ע' 140
 הערה 25.

(65) ע' ושס"ו ושסו.
 (66) = חומר וצורה.
 (67) ע"ח שער ב (שער השתלשלות הי"ס דרך עיגולים)
 ענף ג. וראה סה"מ תרס"ח ע' מט. עזר"ת ע' קסא. תרע"ח ע'
 תשא. פר"ת ע' נב. לעיל ע' ו. ועוד.
 (68) ראה סה"מ תרס"ג ח"ב ע' רג"ד. ובהנסמן בהערה
 הקודמת.
 (69) בראשית א, כו.
 (70) ראה לקו"ת תבוא מב, ב. תו"ח שמות ח"א (הוצאת
 תשס"ג) קמא, ג ואילך. שערי תשובה לאדהאמ"צ קו, א
 ואילך. סה"מ תר"ם ח"א ע' צ ואילך. תרס"ג ח"א ע' קטו

ליל ב' דחג השבועות, ה'תרס"ז

תרכא

שבהם וע"י תהי' ההשפעה כו' (וכמו"כ התהוות עולמות העליונים אינם לצורך עצמן כו', וכמ"ש בס"ב פל"ו, ועמ"ש בד"ה ארדה נא, רמ"ט⁷⁶), והיינו כמו שרשן בחיצוניות הכלים, שהוא הבאת והמשכת האור אל הזולת כנ"ל, וכמו"כ המלאכים הן שלוחי השפע כו'. אבל הנשמות אינן שלוחי השפע, כ"א הן כלים לקבל, שהן מכוון לשבתו ית' כו' כנ"ל, שזהו עיקר הכוונה בנשמות. והיינו מפני שרשן בבחי' פנימיות הכלים, שזהו בחי' מהות ועצמות הכלי, לקבל בתוכה האור ולהתאחד בו כו', וכמו"כ הוא בנשמות, בחי' קבלת האור האלקי בתוכם, שהם דבוקים ומיוחדים בהאור כו'.

אמנם לכאורה צ"ל, והלא ידוע דהכלים דע"ס הן בחי' מח', וכמ"ש בבה"ז פ' פנחס⁷⁷ ע"פ⁷⁸ ובחדש הראשון (ועמשנת"ל ד"ה ביום השמע"צ הא'⁷⁹), והנר' דגם חיצוניות הכלים הן בחי' מח', ועמ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע⁸⁰ פ"ב, דגם הפעולות דאצילות הן בחי' מח', והיינו בחי' חיצוניות הכלים כו', וא"כ הרי לפ"ז גם המלאכים שרשם מבחי' מח'. אך הענין הוא, דהנה, יש ג"כ מח' השייכה אל העולמות, וכמא'⁸¹ במחשבה אחת נבראו העולמות כו'. והענין הוא, כידוע⁸² שבדבור יש ג"כ בחי' מח', דבכ"א ממחדו"מ יש ג' בחי' מח' דבור ומעשה. ובחי' מח' שבדבור הוא שחושב מה שמדבר. וי"ל דזהו בחי' חיצוניות הכלים כו'. ויותר נר' דבחי' חיצוניות הכלים הם בחי' דבור שבמח', והיינו שחושב מה לדבר (דכשחושב אותיות הדבור, זהו בחי' מעשה שבמח', ודבור שבמח' הוא שחושב מה לדבר וגם איך לדבר כו'). דהנה, בחי' המל' הוא בחי' דבור⁸³, ופנימיות המלכות הוא בחי' הרהור⁸⁴, שזהו בחי' מחשבה שבדבור, ובחי' חיצוניות הכלים דז"א זהו בחי' דבור שבמח' כו', ונק' מח' אחת, כי במחשבה שחושב מה לדבר, הנה במח' א' נכלל הרבה מהדבור כו', דמה שחושב בעת שמדבר (מח' שבדבור), וכן מה שחושב אותיות הדבור (מעשה שבמח'), משתווה המח' עם הדבור כו', אבל מה שחושב איך ומה לדבר, שזהו דבור שבמח', נכלל הרבה מהדבור במח' א' כו', וכמ"ש במ"א⁸⁵. וי"ל דזהו ג"כ ענין בראשית נמי מאמר הוא⁸⁶, וידוע⁸⁷ דזהו בחי' מאמר אחד, שהוא מא' כללי דבחי' מח' כו', ובד"כ הוא בחי' חיצוניות החכמה כידוע⁸⁸, וי"ל ג"כ שזהו בחי' חיצוניות הכלים

(83) ראה גם המשך תער"ב ח"ב ע' תרסה ואילך. וראה גם סה"מ תער"ב-ע"ו ע' צט. פ"ר"ת ע' שח. ובנסמן בהערה הבאה.

(84) ראה אוה"ת עקב ע' תקפו [ע"פ לקו"ת להאריז"ל ר"פ בראשית (ד"ה למה התחילה התורה)].

(85) ראה סה"מ תרס"ה ע' קכח ואילך. תש"ד ע' 142 ואילך. ע' 146 ואילך.

(86) ר"ה לב, א.

(87) ראה פרדס שער ב (שער טעם האצילות) פ"ו. לקו"ת בהר מא, ד. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' קפה. ח"ב ע' תלב. סה"מ תרכ"ו ע' רפב ואילך. וש"נ. תרמ"א ע' רצג ואילך. תרמ"ד (הוצאת תשס"ב ואילך) ע' שטז ואילך. תרנ"ט ע' קמג ואילך. תש"ד ע' 67 ואילך. תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג ע' שכו ואילך (ובהוצאות הקודמות הוא בע' קסד ואילך).

(88) ראה סה"מ תרמ"א שם ע' שיד"טו. וראה גם סה"מ תרנ"ט שם ע' קמו"ז.

(76) כ"ה בגוכתי"ק, ואוצ"ל: רנ"ח (סה"מ תרנ"ח ע' ל ואילך).

(77) ביאורה"ז לאדהאמ"צ קטו, א. ולהצ"צ ח"א ע' תקמו.

(78) פינחס כח, טז.

(79) ע' נב"ג-נג.

(80) שער מז.

(81) בלקו"ת שה"ש ט, ב מציון ל, זהר פ' שמות" [ראה זהר ח"ב כ, א. רעו, ב (בתוספות)], ובהגהת הצ"צ בלקו"ת שם: נ"א פ' בראשית [וכ"ה בשם הזהר בראשית במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' י. תקס"ט ע' קפד]. בלקו"ת נשא כ, ד: כמ"ש בזהר ובמדרש. שם נצבים מז, ג: במדרש. במאמרי אדמו"ר הזקן על מארז"ל ע' קלח: במדרש הנעלם. וראה גם בשם הזהר: לקו"ת אחרי כו, סע"ב. נשא כח, ב. עקב טז, ד. תצא לה, א. שה"ש יז, ד. ספר המאמרים תרצ"ו ע' 217. וש"נ.

(82) ראה ד"ה אם בחקותי באוה"ת ויקרא (כרך ג) ע' תתקכ. ובהנסמן בהערה 85.

כו' (ומה שנא' ע"ז בראשית בחוכמתא כו'⁸⁹, י"ל, להיות כי הט' מאמרות הן שבאו בבי"ע, והמאמר א' הוא בחי' אצילות עדיין, ולהיות דאבא עילאה מקננא באצילות⁹⁰, ואצילות הוא בחי' יו"ד דש' הוי', כידוע⁹¹, לכן נא' ע"ז בראשית כו'. גם י"ל דזהו בחי' כח הדבור, דהיינו כמו שהדבור כלול במח', דבשרשו זהו בחי' התכללות המלכות בחכמה, וכמ"ש במ"א⁹² בענין מים במים כו'⁹³). וזהו ג"כ שרש המלאכים בבחי' מח', היינו בחי' דבור שבמח', שכ"ז הוא מה ששייך אל הזולת כו'. אבל שרש הנשמות הוא בבחי' מח' שבמח', והיינו כמו שחושב את השכל לעצמו, והיינו בחי' פנימיות הכלים כו'.

תעב

ושרש הענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה בשעה שהקדימו⁹⁴) בענין מ"ה וב"ן, דשם ב"ן הוא בחי' רוח הבהמה היורדת למטה⁹⁵, ושם מ"ה הוא בחי' רוח האדם העולה למעלה⁹⁶, והיינו מה שטבע העלול לדבק בעילתו⁹⁶ ולהכלל בו כו', וכמשנת"ל שם בענין האור, אשר טבעו לעלות למעלה, והוא חפץ ומשתוקק להכלל במקורו, ולא להיות בבחי' ירידה, רק שהכלים אוחזים בהאור, ופועלים שיהי' בבחי' ירידה והמשכה כו'. ומאחר ששם מ"ה, דהיינו בחי' עצמות האורות דאצילות, הן בבחי' עלי' למעלה, לזאת, גם בחי' האותיות והכלים דמ"ה, דהיינו בחי' פנימיות הכלים, שמתאחדים בהאור, עם היות שממשיכים את האור, מ"מ, ההמשכה היא רק לעצמו. וזהו"ע מחשבה, חשב מ"ה⁹⁷, היינו אותיות דמ"ה, דהגילוי הוא לעצמו, לא לזולתו. והיינו נשמות, דבעצם מהותן הן אלקות כו', כנ"ל. וזה"ע נשמה שנתת בי טהורה היא⁹⁸, פי' טהורה היא היינו בהנשמה כמו שהיא באצילות, שהיא בבחי' טהורה, מל' כעצם השמים לטהור⁹⁹, ותרגומו של צהרים טיהרא¹⁰⁰, דהיינו בחי' בהירות האור, שלא יש שום דבר המסתיר, וכמו תוקף בהירות השמש בצהרים, מפני שעומדת באמצע הרקיע, ואין שום דבר מסתיר עלי' כו'¹⁰¹, וזהו ג"כ ענין טהורה היא, שהנשמה היא בבחי' בהירות האור באצילות. והיינו מצד הכלים דאצילות, שזהו בחי' טהורה. דהנה, יש קדוש וטהור, דענין קדוש הוא בחי' הבדלה בערך, וכמו אל תגע בי כי קדשתך¹⁰², שהו"ע רוממות בערך בהפלאה גדולה, שמובדל לעצמו, בלי שום השתתפות עמו גם בקצת ערך כלל, ולכך נק' קדוש, שהוא מובדל מכל אדם. אמנם פי' טהור הוא, שאינו קדוש ומובדל מעיקר תולדתו, אלא הוא כשאר אדם, ונתפס בערך, רק שאור נשמתו טהורה היא בבחי' הבהירות יותר מכל הנשמות, שמאירה יותר אור נשמתו,

(89) כ"ה בכ"מ בדא"ח, ובתרגום ירושלמי בראשית א, א:
 בחוכמא.
 (90) כ"ה בכ"מ בדא"ח (ראה תו"א משפטים עה, א. המשך וככה תרל"ז פכ"ט (ע' לט). סה"מ תרצ"ו ע' 119. ת"ש ע' 59. תש"ג ע' 133. ועוד). וראה רמ"ז לזח"ב רכ, ב. לעיל ע' יב הערה 152.
 (91) ראה עץ חיים שער ג (סדר האצ"י להרח"ו) פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) ספ"ב. ועוד.
 (92) ראה מאמרי אדה"ז תקע"ב ס"ע יח"ט [ובהנסמן שם בתחילת המאמר]. וע' כ ואילך. אוה"ת שה"ש (כרך א) ע' י ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רסו ואילך. וס"ע שעז ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' תת ואילך. וע' תתפא.
 (93) ב"ר פ"ה, ב. וש"נ. ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א

(בתחילתה).

(94) לעיל ע' ותקצה ואילך.
 (95) קהלת ג, כא (בשינוי).
 (96) ראה אוה"ת בראשית (כרך ו) תתנד, א. תתצו, א. סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך. לעיל ע' וקנ.
 (97) זח"א כד, א. תו"א ויגש מג, סע"ד. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קמח. לעיל ע' ועט. ועוד.
 (98) ברכת „אלקי נשמה".
 (99) משפטים כד, יו"ד.
 (100) ראה ישע"י טז, ג ובתי"ש שם. ובכ"מ.
 (101) ראה תמיד לב, א.
 (102) ע"פ ישע"י סה, ה: אל תגש בי כי קדשתך.

ליל ב' דחג השבועות, ה'תרס"ז

תרכג

מפני שלא יש עלי' דברים המסתירים כו', הרי שמציא[ו]ת הנשמה נתפס בערך א' עם שארי נשמות, רק שבטהרה, שהוא תוקף הבהירות והזדככות, היא נבדלת מכל הנשמות, והיינו שנזדככה ונטהרה מכל עכרוּרית ופסולת, ואין שום דבר המסתיר עלי', ולזאת היא בבחי' טהורה ובהירות, שמאירה ביותר כו', דכאשר יש דברים המסתירים, שהן לבושים הצואים המלבישים את הנשמה, הרי אינה מאירה אור נשמתו כו', וכאשר אין שום דבר המסתיר, ממילא מאירה ביותר כו', אבל אין זה שמובדלת בעצם מהותה, כ"א בענין הטהרה לבד כו'. וכ"כ בזהר תזריע דמ"ח ע"ב בפ"י טהור¹⁰⁸, דלא איקרי טהור אלא מסט' דמסאבא, וכד נפק ממסאבא איקרי טהור, דכתיב¹⁰⁴ מי יתן טהור מטמא כו', והיינו שנזדכך מכל סיג וישות, שנמשל לעכרוּרית, ובא לידי בהירות בתכלית, והוא הביטול מיש לאין כו', אבל לא בחי' אין בעצם, שנק' קדוש, שלא שייך בו ענין הזדככות כלל, כי הזדככות הוא להסיר כל עכרוּרית המחשיך, גם הדק שבדקות, עד שיזדכך לגמרי, ובבחי' אין בעצם, שאין בו שום ישות ועכרוּרית, אינו שייך ענין ההזדככות, כ"א נק' קדוש, שמובדל בערך, אבל ענין טהור הוא, שהוא בחי' מציאות דבר, ששייך בו ענין הישות והעכרוּרית, אלא שהוא טהור מזה, או שנטהר כו', וכמו לפני ה' טטהור כו'¹⁰⁵. וזה"ע טהורה, דקאי על בחי' הכלים דאצילות, שהן בבחי' מציאות דבר מה, אלא שהן בבחי' תכלית הטהרה והזיכוך, ולזאת הן בבחי' הבהירות, שאינם מסתירים על האור, דעש"ז נק' ספירות, ע"ש הבהירות, כידוע ומבואר במ"א¹⁰⁶, וזהו ג"כ ענין נשמה שנתת בי טהורה היא, דהיינו מצד שרש הנשמה כמו שהיא בבחי' כלים דאצי', היא בבחי' טהורה, ואח"כ כמו שירדה לבי"ע, עז"א⁹⁸ אתה בראת כו'.

תעג

והנה באמת בחי' טהורה היא הוא בחי' שרש הנשמה כמו שהיא מושרשת למע' מבחי' הכלים דע"ס דאצי'. והענין, דהנה נת"ל (ד"ה בשעה שהקדימו¹⁰⁷) שיש בחי' מח' וכח המח', ומבואר במ"א¹⁰⁸ דב' בחי' אלו הן בחי' אותיות הכתיבה ואותיות החקיקה. דהנה¹⁰⁹, התורה נק' תורה שבכתב¹¹⁰, אמנם בהלוחות כתיב¹¹¹ והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלוחות, נמצא, שיש בתורה ב' מיני אותיות, אותיות הכתיבה ואותיות החקיקה. ולהיות דשרש נש"י הן מאותיות התורה, כמשנת"ל¹¹², לזאת, גם בנשמות יש ב' בחי' אלו.

והנה, ההפרש בין ב' מיני אותיות אלו, יובן עד"מ בגשמיות, ההפרש בין כתיבה לחקיקה הוא, דבאותיות הנכתבים בדיו על הקלף, הנה הדיו הוא דבר בפ"ע, ואינו מגופו ומהותו של הקלף, אך כשמצטייר הדיו בצורת אותיות על הקלף, ידבקו והיו לאחדים,

ואילך. ובאוה"ת ויקרא ע' תתקכב. שם ס"ע תתקלג"ד. וראה לקו"ת בחקותי מה, א"ב. מו, א ואילך.

109) הבא לקמן מיוסד על ביאור לד"ה אם בחקותי שבהערה 1. ובשינויים בלקו"ת בחקותי מה, ד. וראה גם אוה"ת ויקרא שם ע' תתקכא. וע' תתקכג"ו. וראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קו ואילך. קיד ואילך.
110) שבת לא, א. יומא כח, ב. ובכ"מ.
111) תשא לב, טז.
112) ד"ה בשעה שהקדימו ע' ותקצח.

103) ראה ביאוה"ז לאדהאמ"צ ע, סע"ב. ולהצ"צ ח"א ע' שלד.

104) איוב יד, ד.
105) אחרי טז, ל.
106) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ח"א (הוצאת תשס"ד) ע' סז ואילך. וע' צ ואילך. אוה"ת חיי שרה קו, ב. ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' ע ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' ר ואילך. וראה גם פרדס שער ח (שער מהות והנהגה) רפ"ב. לקו"ת אמור לה, ב.
107) ע' ותקצט.
108) ראה ד"ה אם בחקותי במאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קח

ונראה כאלו הם דבר אחד, שהרי הקלף הלבן ישנו תחת האות, ועליו ממש נכתב האות, והוא סובלו (בהנמשל, הקלף הלבן עצמו הוא בחי' אוא"ס הסובב, והוא הסובל את האותיות כו', ע"ד הוא מקומו של עולם¹¹³, ומבואר במ"א¹¹⁴ שזהו בחי' אוא"ס הסוכ"ע שנושא את הכל כו', ועמשנת"ל ד"ה ויקח קרח¹¹⁵, דאור הסובב תופס בכלם, ולית מאן דתפיס בי¹¹⁶, יעו"ש. וציור האותיות, שזהו הדיו, היינו בחי' הכלים, שבהם דוקא צורת האותיות, וכידוע¹¹⁷ דבחי' מציאות חכמה וחסד שייך בהכלים דוקא כו', והם עושים הציור על הקלף, היינו בחי' האור דממכ"ע (שנמשך מבחי' הסובב), שמצטייר ע"י האותיות והכלים, ומתגלה ע"י כפי אופן הכלים כו', וכמשנת"ל. וזהו כל אות שאינו מוקף גויל כו'¹¹⁸, היינו בחי' אור הסובב, הנושא את האות, ומה שהאות מגלה, הוא בחי' האור דממכ"ע, והתאחדות האות בהקלף שתחתיו, היינו התאחדות הכלי בהאור דממכ"ע כו', ועמ"ש בד"ה שחורה אני הא' ס"ג¹¹⁹), אבל מ"מ, באמת הם שני דברים, שהרי הקלף הוא דבר בפ"ע, והדיו הוא דבר בפ"ע לגמרי, רק שהלביש את הקלף הלבן, להיות נראה צורת אותיות על הקלף (דהיינו בחי' האו"פ, האור דממכ"ע, שהוא ג"כ פשוט, רק שנראה ונצטייר בו) צורת אותיות מדיו (וכמשל הפרדס מהמים ואור השמש כו', כמשנת"ל¹²⁰), וא"כ, אין זה רק דרך הלבשה בלבד, שהלבוש הוא דבר בפ"ע ממש, ואף בלבוש המחובר תמיד (שמתאחד עם המלוּבש, והיינו שמקבלו בתוכו ממש ומרגיש אותו כו'), מ"מ, מצ"ע הוא דבר בפ"ע (וכמו הגוף, שהוא לבוש המתאחד עם הנפש, והוא בבחי' כלי אלו, שמרגיש את אור וחיות הנפש, וחי ממנו כו', וכמו"כ הכחות הפרטים, ה"ה מורגשים בהאברים והכלים שלהם, כמו אור השכל בחומר המוח, שהמוח מרגיש את אור השכל (וגם חי ממנו, וכמ"ש בסש"ב פנ"א¹²¹ ולכן הם מקבלים תחלה הכ"ח והחיו"ת¹²² הראוי להם לפי מזגם כו'), וגילוי אור השכל הוא כפי אופן חומר המוח, להיותו בבחי' כלי ממש כו', וכמשנת"ל (ד"ה ויקח קרח¹²³), ולא כמו לבושים חיצונים הנפרדים ממנו כו', מ"מ, ה"ה ג"כ רק לבוש לבד אל הנפש, שבעצם הוא מהות ומציאות דבר שאינו הנפש, והוא באין ערוך לגבי הנפש, שבהנפש וגם בהארת הנפש אינו שייך ציור כחות פרטים בבחי' התחלקות כו' כנ"ל, ובכללות, הרי הגוף הוא גשמי, והנפש הוא רוחני, שאינו בערך כלל כו' (רק שיש בחומר האברים איזה דוגמא אל רוחניות הכחות כו', כמשנת"ל (ד"ה הנ"ל¹²⁴), שג"ז באמת אינו בערך כלל כו'), כ"א הוא רק לבוש לבד אל הנפש, אלא שהוא לבוש המחבר, שהנפש מתאחד בו ומצטייר ע"י כו'). וכך הוא ענין אותיות הנכתבים בדיו, [ש]הם מלבישים את הקלף, בחי' לבוש לבד כו', וממילא ה"ה מעלימים ומסתירים על המלוּבש, וכמו האותיות הנכתבים שמסתירים על הקלף, דמאחר שהן מהות בפ"ע, ממילא

תעד

- 113) ראה פירשי עה"פ – תשא לג, כא. ובכ"מ.
 114) לקו"ת שה"ש מו, ג"ד. סידור עם דא"ח יו, ד ואילך.
 אמרי בינה שער התפילין יט, סע"א ואילך [קא, סע"א ואילך].
 אוה"ת ויקרא שם ע' תתקכה"ו. שופטים ע' תתנה ואילך.
 דרמ"צ יח, א ואילך. ולקו"ת שה"ש שבהערה 119.
 115) ע' ושעב"שועג.
 116) ראה זח"ג רכה, א (ברע"מ).
 117) ראה דרך מצותיך קנו, א. וראה גם שם קטז, ב.
 ובכ"מ.
 118) ראה מנחות כט, א. לד, א.
 119) לקו"ת שה"ש ה, א.
 120) במאמר זה קרוב לתחילתו (לעיל ע' ותרטז).
 121) עא, ב.
 122) הגרשיים שבתיבות אלו, הם סימן הדגשה (כרגיל בכ"מ בדא"ח).
 123) ע' ושסה"שסח.
 124) שם ע' ושסו"שסז.

ליל ב' דחג השבועות, ה'תרס"ז

תרכה

בהכרח שיסתירו על המלובש כו'. משא"כ באותיות החקיקה, שנחקקים ונחרצים על האבן טוב וכה"ג, הנה אין האותיות חשובים לבחי' לבוש לבד, שהרי אין כאן מהות ומציאות דבר אחר לבד האב"ט, אלא הן מעצמיותן ומהותן של האב"ט, ומגופו ממש יחשבו. והגם שמ"מ אינו דומה ממש לכמו שהי' האבן טוב מצ"ע קודם החקיקה, שהי' מתחלה פשוט, בלא ציור אותיות כלל, וע"י החקיקה נולדו בו אותיות, והרי א"כ צורת האותיות אלו אינן עצמות ומהות האב"ט, שהוא מצ"ע פשוט, בלא ציור אותיות (וה"ז ג"כ כמו לבוש שמלביש את האב"ט ומצייר אותו כו'), אך מ"מ, לו יהא כן שצורת האותיות הוא הוי' חדשה, אבל עכ"פ, אותיות אלו הם בגוף האב"ט ממש, ואינן דבר נבדל ונפרד ממנו, רק חרותי' וחוקקים בגופו ממש, ולא כאותיות שעושין בדיו, שהן דבר נבדל ומהות בפ"ע חוץ מהקלף, רק שנתחברו עמו, וחשובים לבוש לבד (שמעלימים על עצמות האור, היינו על עצמות ההארה כו'), אבל אותיות החקיקה, אע"פ שהן ג"כ אותיות, ולא כהקלף הלבן או האבן הטוב במהותן ועצמותן כמו שהוא מופשט מכל צורה ממש, אבל עכ"פ הם מגופו ומהותן של הדבר הנחקק, ולמעלה מעלה מבחי' לבוש, והיינו שאינם מסתירים על עצמות האור. ועם היות שהם מציירים ומגלים את האור, ואין זה בחי' פשיטות ההעלם ממש, מ"מ, מאחר שהאותיות המגלים הם מגופו ומהותו, לא דבר זר, ממילא הגילוי הוא שעצם האור הוא מתגלה כו', וכמ"ש במ"א¹²⁵ בענין אותיות עצמיים שמגלים את העצם כו'.

והגם¹²⁶ שאנו רואין בחוש שמ"מ יש שינוי באיכות ההבהקה והבהירות במקום חקיקה של האותיות, כי יותר תהי' ההבהקה והבהירות במקום החל(ו)ק בלא חקיקת האותיות, הרי שגם כאן האותיות מחשיכים ומסתירים קצת כו'. הענין הוא, דהנה, חשך זה אינו מצד עצם החשך שמסתיר, כמו אם הי' דבר זר כדיו וכיוצא, שהרי אין בחקיקה כלום מדבר זר כדיו, זולת העצם של האבן, ומהיכן יהיה סיבה לחשך גמור, אך הענין, שאין בחי' החשך של החקיקה רק בבחי' שלילה, דהיינו רק מה שמושלל מבחי' ההבהקה בתכלית, שאינו מבהיק כ"כ במקום החקיקה (במשל הוא שאינו יכול להבהיק, אבל בנמשל הוא רק שאינו מבהיק כו', וכמשי"ת¹²⁷), ומצד זה יקרא חשך, לפי שמונע האור, לא מצד עצם החשך כו'.

והענין הוא, ע"פ מ"ש במ"א¹²⁸, דכאשר דבר אחר מסתיר, הרי ההסתר הוא הכרחי, אבל כשאין שם דבר אחר המסתיר, הרי ההסתר הוא רצוני, והסתר רצוני אינו הסתר, שהרי ברצותו הוא מתפשט כו' (וכמשנת"ל ד"ה אדם כי יקריב¹²⁹ לענין הגבול, כמו"כ לענין ההסתר כו'). ובאמת, כלים דאצילות (שזהו בנמשל ענין אותיות הכתיבה, וכמשי"ת¹³⁰), אינו שייך לומר שהן דבר זר ח"ו, שה"ה אלקות כו', ורק בחי' הפרסא

127) לקמן ד"ה אין עומדין להתפלל ע' ותרגו ואילך.
128) ראה ד"ה ויקח קרח תרנ"ה בסה"מ ליקוט ח"ב ע' מד"ה. סה"מ תרנ"ז ע' מת.
129) לעיל ע' ורנה"רנו.
130) לקמן ד"ה אין עומדין להתפלל ע' ותרגו.

125) ראה סה"מ תרנ"ג ס"ע רלה"ו. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' ב. סה"מ תרפ"ו ע' קפט. ועוד.
126) הבא לקמן מיוסד על ביאור לד"ה זאת חוקת במאמרי אדה"ן תקס"ה שבהערה 1. ובשינויים בלקו"ת חוקת נט, ג. וראה תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג ע' קמב ואילך [ובהוצאות הקודמות – ח"ד ע' ריח].

שמפסיק בין אצילות לבריאה הוא כמו דבר זר, וכמ"ש ע"ז בתו"א ד"ה פתח אלי¹³¹, שמדבר מענין אחר שלא מענין אצילות כו'. ומ"מ ג"ז אינו מסתיר כלל לגבי עצמות, דכל הפרסאות הן משם אלקים, דהוי' ואלקים כולא חד כו'¹³², וכמ"ש במ"א¹³³. ומה שמסתיר ממש הן הקלי' וסט"א, שהפרידן מאחדותו¹³⁴, והם בבחי' העלם והסתר כו', וכמ"ש¹³⁵ כ"א עוונותיכם היו מבדילים כו', לפי שהם נגד רצה"ע ב"ה כו', וכמ"ש באגה"ת פ"ה, ועמ"ש בלק"ת ד"ה מה טובו כו'¹³⁶. וגם זה אינו הסתר הכרחי ח"ו, והראי' ממצרים במכ"ב¹³⁷, דכתיב¹³⁸ ועברתי כו', הקב"ה בכבודו ובעצמו¹³⁹, שירד כבי' במקום ערות הארץ כו'¹⁴⁰, אלא שמפני שהם שנואים והפכים ממש, ה"ה כאלו מסתירים כו' (ובמ"א אי'¹⁴¹ דעוונותיכם מבדילים רק ביניכם ובין אלקים, אבל לא לגבי למעלה כו'. וי"ל דהכוונה בזה כענין ואף גם זאת כו' לא מאסתים כו'¹⁴², וכענין לא ינום כו' שומר ישראל כו'¹⁴³, כבשה אחת כו'¹⁴⁴), וכמארז"ל¹⁴⁵ כל ההולך בקומה זקופה, שזהו גסות נפשו, ה"ז כאלו דוחק כו', וע"כ אין אני והוא יכולים כו'¹⁴⁶, וכמו ויאמר לאל סור כו'¹⁴⁷ [ו]וע"ד חוצפה כלפי שמיא כו'¹⁴⁸, וכהז' דורות שסלקו כו' ואח"כ ז' דורות שהמשיכו כו'¹⁴⁹). וכ"ז הוא מפני שהם הפכים ומנגדים, ה"ז כאלו מסתירים כו'. אבל מדרי' דקדושה אינם מסתירים באמת, וכ"ש כלים דאצילות שאינם מסתירים כו'. מ"מ, מאחר שהן מהות אחר מהאור, אינו מאיר בגילוי מהות האור ממש, כ"א בחי' חיצונית והארה ממנו כו' (וכמו כל ענין ההתגלות שע"י האותיות הוא שמתעלם הפנימיות ומתגלה בחי' החיצונית לבד כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה והניף ידו על הנהר¹⁵⁰). אבל אותיות החקיקה, שאין כאן מהות אחר, והתגלה, היינו האותיות המגלים, הן מגופו ומהותו של הדבר, ממילא ההתגלות הוא שמהות האור מתגלה, ומה שמחשיך הוא רק העדר הבהקה לבד כו', וכמשי"ת¹²⁷.

וע"פ¹⁵¹ הנ"ל יובן מ"ש פנים בפנים דבר ה' עמכם, ופרש"י כך אמר להם משה אל תאמרו שאני מטעה אתכם על לא דבר כו', ר"ל, שלא יחשבו שהגילוי דתורה הוא רק גילוי הארה לבד, לא בחי' מהות האור, וכמו באותיות הכתיבה הנ"ל, וזהו שאמר על לא דבר, היינו הארה לבד, כי הארה אינו מהות דבר מה, כנודע¹⁵², לכן נק' לא דבר כו', כ"א במ"ת האיר בחי' מהות ועצמות האור שלמעלה מאצילות, שז"ע חרות על הלוחות¹⁵³, בחי' אותיות החקיקה כו'. וזהו א"ת שאני מטעה אתכם, ענין ההטעה אינו ע"פ פשוט ח"ו,

תרס"ז (בהוספות להמשך תרס"ו (הוצאת תשנ"ט ואילך) ע'
 תרי). וראה גם תו"א תצוה פג, ב. ועוד.
 142) בחקותי כו, מד.
 143) תהלים קכא, ד.
 144) ראה תנחומא תולדות ה.
 145) ברכות מג, סע"ב.
 146) סוטה ה, א.
 147) איוב כא, יד. כב, יז.
 148) ראה סנהדרין קה, א.
 149) ראה שהש"ר פ"ה, א.
 150) לקו"ת צו טז, ד.
 151) בהבא לקמן ראה סד"ה זה בסה"מ תרס"ט ע' קפד.
 152) ראה לעיל ע' ורלה ואילך. וש"נ.

131) תו"א וירא יד, סע"ב"ג.
 132) ראה זהר ח"א יב, סע"א. ח"ב כו, ב. קסא, א.
 133) ד"ה ויקח קרח תרנ"ה הנ"ל בסה"מ ליקוט ח"ב שם ס"ע מג ואילך. סה"מ תרנ"ז שם ס"ע מה ואילך.
 134) ראה הוספות לתו"א תשא קיא, ד. תו"ח נח עה, ג.
 וש"נ. ובהנסמן במאמרי אדהאמ"צ במדבר ח"א ס"ע שז ואילך.
 וש"נ.
 135) ישע"י נט, ב.
 136) לקו"ת בלק עג, ג.
 137) = במכת בכורות.
 138) בא יב, יב.
 139) ראה הגש"פ פיסקא, ויוציאנו.
 140) מקץ מב, ט. שם, יב. וראה קה"ר פ"א, ד (בסופה).
 141) סה"מ תרכ"ז ע' קנו. וש"נ. ע' קפד. סד"ה כימי צאתך

ליל ב' דחג השבועות, ה'תרס"ז

תרכז

והוא ע"ד מ"ש¹⁵³ היש הוי' בקרבנו אם אין, דאיתא בזוהר פ' שלח¹⁵⁴ דכוונתם הי' אם הגילויים שלהם הוא מבחי' ז"א דאצילות, או מבחי' אין דכתר כו', וכענין היש בה עץ (בחי' אילנא דחיי, בחי' ז"א דאצילות) אם אין כו'¹⁵⁵, וכמו"כ כאן הכוונה דא"ת¹⁵⁶ שהגילויים הם מבחי' אצילות לבד, אלא שמאיר בגילויי בחי' מהות האורות שלמעלה מאצילות כו'. וזהו שהרי המוכר עצמו מדבר עמכם, היינו בחי' מהות האור ממש כו'. ומ"מ נק' התורה כאן בשם מכירה, וכן איתא במד"ר¹⁵⁷ מכרתי להם את תורתי כבי' נמכרתי עמה כו', וענין המכירה הוא שצריך קנין, והיינו לקנותה ע"י עבודה ויגיעה, וכמו"כ כל האומר אין לו אלא תורה אפי' תורה אין לו¹⁵⁸, אלא צ"ל גם תפלה¹⁵⁹, והיינו דבכדי שיהי' המשכת האור בתורה, צ"ל תחלה התעוררות אהוי"ר בתפלה, ואז נמשך לו אח"כ האור ע"י התורה כו', והי"ז ע"ד באתעדל"ת אתעדל"ע כו'. כי יש בתורה מדריגה עליונה יותר, כמשי"ת¹⁶⁰, והיא בבחי' מתנה, והוא ע"ד אתעדל"ע הבאה מעצמה לאחר השלימות דאתעדל"ת כו', אבל בחי' זו, היא הבאה ע"י עבודה ויגיעה, ומשו"ז נק' מכירה כו', אבל הוא ג"כ גילויי בחי' מהות האור כו'. וז"ש פנים בפנים דבר ה' עמכם, שאין זה גילויי בחי' הארה לבד, כ"א בחי' מהות האור שלמעלה מאצילות, שז"ע שהמוכר עצמו מדבר עמכם כו'.

תעו

---

(153) בשלח יז, ז.
(154) זח"ג קנח, ב. וראה זח"ג קכט, א. לעיל ע' ותעט"תפ.
(155) שלח יג, כ (ובזוהר שם).
(156) = דאל תאמרו.
(157) שמו"ר פל"ג, א.
(158) יבמות קט, ב.
(159) ראה לקו"ת ויקרא ה, א. קונטרס עץ החיים פי"ב (ע'
(40).
(160) לקמן ד"ה ..... ע' !.....

בס"ד, ש"פ נשא [רס"ז]

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש². וצ"ל מה"ע כובד ראש שצ"ל בתפלה, הרי לפעמים כתיב נשא את ראש כו'³, שאו את ראש כל עדת בני'⁴, שצ"ל נשיאת ראש, דענין נשיאת ראש הוא בתפלה, וכמשי"ת⁵, וא"כ מה"ע שצ"ל כובד ראש. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל⁶ בענין ב' מיני אותיות, שהן אותיות הכתיבה ואותיות החקיקה, דאותיות הכתיבה, הרי הדיו מהות בפ"ע מהקלף, ורק כשמציירים האותיות בדיו על הקלף ה"ה מתאחדים ונעשים כדבר א', ומאחר שהן מהות אחר ה"ה כמו לבוש לבד כו', אבל אותיות החקיקה, הרי אין כאן מהות אחר, וממילא אינו לבוש המסתר, כ"א הגילוי הוא שהעצם מתגלה, ומה שמחשיך קצת במקום החקיקה הוא רק העדר הבהקה לבד כו'.

והדוגמא מכ"ז יובן למעלה, ההפרש בין הכלים דע"ס דאצילות להכלים דע"ס דעתיק ואריך או בחי' א"ק. דהנה, הכלים דאצילות ה"ה בכחי' מציאות דבר מה. והענין הוא, דהנה ידוע דשם אלקים, וכן שארי שמות שאינן נמחקים⁸, הן בהכלים, והאור הוא בחי' שם הוי', שזה שוה בכל הכלים, שהאור שבהם הוא שם הוי'. ואיתא בפרדס שער שם בן ד'⁹ פ"א ההפרש בין שם הוי' לשארי שמות, דכל השמות יש להם איזה פ' וביאור, והיינו שיגזור מהם איזה פעל קצת, זולת שם הוי', שאין לו שום פ' וביאור¹⁰, שאין אותיותיו מחייבות שום פעל. וכמו השמות אלקים אלק' אל, שמורים ל' גדולה, או ל' חוזק ותוקף¹¹, וכמו ואת אילי הארץ לקח¹², וכמו צדקתך כהררי אל¹³. ושם שדי מורה ששודד המערכות, דמלת שדי ומלת שודד הכל א'. ושם צבאות מורה שהוא בעל צבאות מעלה, דשם צבאות הוא ל' צבא. ושם אד' מורה ל' אדנות על היותו אדון כל הארץ. וגם שם אהי' יש לו פ', וכמארז"ל¹⁴ אני הייתי עמכם בגלות זה ואני אהי' עמכם בגלות אחרת כו'. אבל שם הוי' אין לו שום פ' וביאור כלל. ומה שאנו אומרים דשם הוי' הוא לשון מהווה¹⁵, באמת השם ככתבו אינו מורה ע"ז, רק שהאמת הוא ששם

(8) שבועות לה, א"ב. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב.
 (9) שער יט. וראה גם לקו"ש חל"ד ע' 38.
 (10) כ"ה בפרדס שם. וראה סה"מ תרס"ח ע' קצא. וראה אג"ק כ"ק אדמו"ר זי"ע חט"ו ע' מ. וש"נ.
 (11) ראה אוה"ת יתרו ע' תשנ"א. וש"נ.
 (12) יחזקאל יז, יג.
 (13) תהלים לו, ז. [ראה פרש"י עה"פ: לשון תוקף. ובפ"י ראב"ע ע"ש: כהררי אל התקיפים שלא יוכל אדם להגיע לשם].
 (14) ראה ברכות ט, ב. [ושם: אני הייתי עמכם בשעבוד זה, ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכות].
 (15) ראה זח"ג רנז, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. שער ד (שער עצמות וכלים) ספ"י. תניא שעהייהו"א פ"ד (עט, א). לעיל ע' ועדר. סה"מ הי"ש"ת ע' 40. וש"נ.

(1) חלקו הב' (מפיסקא: וכ"ז הוא בכלים דאצילות) מיוסד על ביאור לד"ה זאת חוקת במאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ס"ע תרפט ואילך.
 וראה עוד בהנסמן בהערות: 9, 60, 78.
 התחלת וסיום המאמר מיוסד על ד"ה נשא את ראש בסה"מ תרל"ג ח"ב ע' שכז ואילך. [וראה בהנסמן לקמן הערה 14].
 (2) ברכות ל, ב (במשנה).
 (3) נשא ד, כב.
 (4) במדבר א, ב. פינחס כו, ב.
 (5) לקמן בסיום המאמר.
 (6) ד"ה פנים בפנים (לעיל ע' ותרעד ואילך).
 (7) בהבא לקמן ראה תו"א נח י, סע"ב. בא ס, א. ובארוכה תו"ח נח סד, ג ואילך. תו"ח שמות ח"א (הוצאת תשס"ג) קיב, סע"ג ואילך. ועוד.

ש"פ נשא, י"ב סיון, ה'תרס"ז

תרכט

תעז

הוי' מהוה, וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד¹⁶ דההתהוות הוא מהאור כו', אבל לא שהשם מורה ע"ז, כי השם הזה אין לו שום פי', ואינו נגזר ממנו שום פעל. ולכן, בכל השמות נשתמש בהם גם בל' חול, וכמו אל אחר¹⁷, או כהררי אל¹⁸, וכן בשם אלקי, דכתיב¹⁸ אלקים לא תקלל, דהכוונה על הדיין¹⁹, וכמו ראה נתתיך אלקים לפרעה²⁰, ושדי, כמו וזיז שדי עמדי²¹, ושם צבאות, כמו יצאו כל צבאות ה'²², ושם אד', כמו ויאמר אדני אל נא תעבור²³, די"א שהוא חול²⁴, ואם ירצה לדבר לאדונו אדוני, ר"ל אדון שלי, מותר להשתמש בו בל' חול, ושם אהי', כמו למה אהי' כעוטי²⁵. משא"כ שם הוי', לא נמצא שישתמש בו בל' חול, ונמצא ג' אותיות ממנו בל' חול, כמו במקום שיפול העץ שם יהו²⁶, אבל בד' אותיות הק' אינו נמצא בלשון חול. ושני הענינים הנ"ל, הא בהא תלי, דכל השמות, להיות שיש להם פי' וביאור, והיינו שהם בחי' כחות, לכן שייך לשמש בהם בל' חול, דהיינו הכחות הנפעלים מהם, אבל שם הוי' שאין לו פי', היינו שאינו בבחי' כח, וממילא אין דוגמתו בל' חול כו'.

וזהו ששהכלים הם בבחי' מהות ומציאות דבר מה, היינו שהן בחי' כחות כו', וזהו מה שהן בחי' ספירות, וכמו חכמה וחסד כו', שהן כחות כו', וה"ה בבחי' מהות ומציאות אחר מן האור, שבהאור לא יש בחי' מהות ספירות כלל, והוא בבחי' אור פשוט בעצם כו'²⁷, וכמשנת"ל (ד"ה פנים בפנים²⁸), אבל בהכלים, הרי יש בהם בחי' מהות ומציאות חכמה וחסד כו'. ולכן אנו יכולים לידע ולהשיג קצת ענין הכלים, להיותן בחי' כחות כנ"ל, והם מקורי הכחות שלמטה, הרי אנו יכולים מהכחות שלמטה להבין קצת ענין הכלים למעלה כו' (ומובן שאינם בבחי' מציאות זו כלל כמו הכחות שלמטה, מ"מ, אפשר לצייר בציור שכלי ענין הכלים כו'). אבל את האור אין אנו יודעים כלל, דהאור הוא פשוט, וענין הפשיטות הוא שאינו בשום מציאות כלל, דכל מציאות יש בו ציור, וממילא הרי אינו פשוט, ומה שהוא פשוט, אינו בבחי' שום מציאות (ואין זה בבחי' בלתי מציאות נמצא, שזהו בהעצמות דוקא, והאור הוא בחי' מציאות אין כו', וכמשנת"ל ד"ה אנכי ה' אלקיך²⁹, והיינו מציאות דפשיטות כו'). ואמיתית ענין הפשיטות אין אנו יודעים כלל, כי מה שאנו יודעים ענין הפשיטות הוא מאור שלמטה, שהוא פשוט, שזהו ההפרש בין אור וכח³⁰, דכח הוא בא בבחי' התחלקות, וכמו כח התנועה, שבא בכמה התחלקות תנועות שונות זמ"ז, וכמו"כ כח השכל, שבא בכמה התחלקות, שהרי יש כמה חכמות שונות, ובכל חכ' יש כמה שכליים, וכן בכל שכל פרטי יש כמה ענינים פרטים, דכך הוא ענין השכל, שאינו בא

16 סי' כ (קל, סע"א-ב).

17 תשא לד, יד.

18 משפטים כב, כז.

19 ראה סנהדרין טו, א. ירושלמי סנהדרין פ"ז ה"ח.

פרש"י משפטים שם.

20 וז"ל, א.

21 תהלים ג, יא.

22 בא יב, מא.

23 וירא יח, ג.

24 ראה שבועות לה, ב. פירש"י וירא שם.

25 שה"ש א, ז.

26 קהלת יא, ג. – כ"ה (יהו") בפרדס שבהערה 9.

ובקהלת שם: "והוא".

27 ראה פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ד. דרמ"צ

קטז, ב. קנו, א. ועוד.

28 ע' ותרטו.

29 ע' ותר"א.

30 הבא לקמן הובא ונת' בד"ה באתי לגני תשכ"ד. וראה

גם סה"מ תר"ס ע' טו ואילך. תרס"ד ס"ע ד ואילך. ועוד.

בבחי' שכל פשוט, כ"א בכמה פרטים דוקא, ויש בו מעלה ומטה, שיש שכל נעלה ועמוק ויש שכל תחתון במדרי' כו'. משא"כ באור לא יש בו התחלקות, דמה שיש אור המאיר ביותר ושאינו מאיר כ"כ, שזהו ג"כ עליון ותחתון, היינו לפי שהמאור הוא באופן אחר, ומשו"ז יש חילוקים בהאור, וכמו אור הנר ואור היום ואור השמש כו', אבל באותו האור גופא, וכמו באור השמש, אין בו התחלקות פרטים, והוא שוה בכל מקום שמאיר. ומה שלמטה אין אור השמש מאיר כ"כ כמו למעלה, הנה באמת, הרי השמש ג"כ נברא ובע"ג. אמנם, לבד זאת, הנה מה שאינו מאיר כ"כ למטה, אין זה מצד האור, כ"א מצד העכרורית שבהאור שיש למטה, וכידוע³¹ דמצד גשמי הנמצאים שלמטה נעשה עפרורית ועכרורית בהאור, ומשו"ז אין האור בו כל כך, ובמקום שהאור זך, מאיר האור ביותר. והנה, באופן כזה אפשר לומר גם בכח השכל, [ד]מה שיש בו שכל נעלה ושכל שאינו נעלה, הוא לפ"ע הכלי, דכאשר כלי המוח טובים, מאיר אור השכל יותר בהשכלות נעלים, וכאשר אין כלי המוח מוכשרים כ"כ, מתגלים רק שכלים בלתי נעלים כו'. ואם כי אפ"ל כך, אבל אין האמת כן, כ"א שעצם ענין השכל יש בו עליון ותחתון, שהרי זה הבעל שכל גופא שמשכיל השכלות נעלים, ה"ה משכיל לפעמים שכלים בלתי נעלים, וגם בענין א' ימצא לפעמים שיבוא תחלה על העומק והפנימיות שבו, ואח"כ יבוא על פרט מפרטי החיצוניות שבו כו'. וגם, הרי זאת ודאי שענין השכל אינו בא בבחי' פשיטות, כ"א בכמה ענינים פרטים כנ"ל, הנה מאחר שיש בו זאת ההתחלקות, יש בו ג"כ ההתחלקות דמעלה ומטה. אבל האור, אין בו בעצם התחלקות, ואין בו מעלה ומטה. וגם אנו רואין שהאור פועל פעולות הפכיות, שהאש שורף ומשחיר, וגם האור מלבן, ופועל בכמה צמחים שונים כא, וכה"ג, שכ"ז הוא מצד הפשיטות שבו כו'. אך באמת, הרי האור שלמטה אינו פשוט, שהרי הוא ג"כ מצויר באיזה ציור איך ומה שהוא, דבפשיטות באמת אינו שייך שום ציור כלל, ולזאת, אמיתית ענין הפשיטות, דהיינו אמיתית ענין האור למעלה, אין אנו יודעים כלל, ואין אנו יכולים לצייר כלל איך הוא ענין האור כו'.

תע

ומובן מזה, דאור וכלי הם ב' מהותים נבדלים זמ"ז כו', ולזאת, ענין ההתלבשות שהכלים מלבישים את האור ומגלים אותו, ה"ה כדמיון אותיות הכתב, שהדיו הוא דבר בפ"ע מהקלף, והוא מסתיר על הקלף, ועי"ז הוא מצייר את האות בהקלף, דעיקר ציור האות הוא בהדיו, והוא מצייר את הקלף עי"ז שמסתיר עליו כו'. וכמו"כ הוא בהע"ס דאצילות, דענין מהות הספירות הוא בהכלים, וע"י נראה גוון הספירות בהאור³², וזהו ע"י שהכלי מסתיר על האור ומגביל אותו, ונראה האור לא לפי עצם מהותו, כ"א לפי מהות הכלי כו'.

ובענין ההסתרה יש בזה ב' דברים. הא', בחי' הסתר עצמות האור שלמעלה מהכלי, שאינו מתלבש ממש בהכלי (והסתר זה הוא לא מה שהכלי ממש מסתיר על האור, כ"א הוא בדרך גרם, שע"י הכלי אין עצמות האור מתלבש כו', וכמשי"ת³²). והב', שהאור המתלבש בהכלי, הרי הכלי מסתיר עליו כו'. והענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה כה כו' אם לא

בריתי כו' וד"ה אנכי ה' אלקיך³³) שיש חילוק בהתלבשות באיזה מדרי' היא ההתלבשות, והיינו מה הוא המלביש, אם הוא אלקות, או מהות אחר שאינו אלקות כו', דכאשר הוא אלקות, אז אופן ההתלבשות הוא שמהות אור העליון מאיר בגילוי בהמלביש, ולזאת, הגם שבהמדריגה התחתונה מאיר רק מדרי' המלביש, לא אור העליון, מ"מ, ה"ז רק בחי' מיעוט לבד, וה"ה תופס גם אור העליון, ויכול לבוא אליו כו'. וכמו³⁴ הלכות שלפנינו, דמה שמאיר בהם בגילוי הוא בחי' אור הנשמה דמל' דב"י³⁵, ובתוכה מלובש בחי' ח"ע, הנה להיותה אלקות, מאיר בה בגילוי ממש בחי' מהות ח"ע, ולזאת, בהלכות שלפנינו, הגם דזה שמאיר בגילוי הוא בחי' אור הנשמה לבד, מ"מ, בלימוד ההלכות ה"ה תופס במהות ח"ע, ויכול לבוא לזה שיאיר בגילוי ממש כו'. אבל כאשר המלביש הוא מהות אחר שאינו אלקות, אז התלבשות האור האלקי הוא באופן כזה שמתעלם ומסתתר מהמלביש, ומובדל ממנו לגמרי, ולזאת כאשר תופס את המלביש, אינו תופס במהות העליון כלל, מאחר שמתעלם ומסתתר כו'. והדוגמא מזה יובן בכלים דאצילות, הגם שאינם מהות זר ח"ו, וה"ה אלקות ממש, וכמ"ש במ"א³⁶, מ"מ, ה"ה מהות אחר מן האור, ולזאת, אופן (ה)התלבשות האור בהם הוא שרק הארת האור מתלבש בהכלים, לא בחי' עצמות האור כו' (והיינו ד)בחי' האין של הע"ס, שנת"ל (ד"ה והי' אור הלבנה וש"ד³⁷) שזהו בחי' עצמות האור, והיינו כמו שהאור כלול בהמאור כו', דבחי' זו אינו מתלבש בהכלים כו', ועמשי"ת לקמן³⁸ בענין ג' מדריגות באורות כו'. והגם שא"א לומר שמתעלם ומסתתר ושמובדל לגמרי כו', מ"מ, י"ל דאין זה בבחי' מיעוט לבד כו', באופן דמ"ש בע"ח³⁹ דבבינה מאיר אוא"ס בהרחבה, ובז"א דרך חלון, ובמלכות דרך נקב, ומבואר במ"א⁴⁰ שזהו בחי' מיעוט לבד, דמהות האור שמאיר בבחי' חלון, מאיר בבחי' נקב ג"כ, אלא שהוא בבחי' מיעוט לבד (ויכולים להרחיב כו'), י"ל שזהו רק באורות דאצילות, אבל לא לגבי האור כמו שהוא למעלה מאצילות, שאינו רק בבחי' מיעוט לבד כו'. והאור המתלבש בהכלים, הכלי מסתיר על האור, ומגביל אותו, שיהי' נראה רק כפי מהות הכלי, לא כפי מהות עצמו שהוא בבחי' פשיטות, כ"א כפי מהות הכלי, והיינו מה שהאור המאיר ע"י הכלים הוא בבחי' אור החכמה ואור החסד כו', ובד"כ אינו מאיר בעולמות בחי' פשיטות האור, עד שאין אנו יודעים אמיתית ענין הפשיטות כו', כנ"ל, זהו לפי שהכלי מסתיר על האור, ועושה בו ציור הכלי, שיהי' ההתגלות שלו שלא לפי מהות עצמו, כ"א לפי מהות הכלים כו', והיינו לפי שכללות הגילוי המאיר ומתלבש בכלים הוא בחי' הארה לבד, לא בחי' עצמות האור, כנ"ל, ובהארה זאת יכול להיות פעולת הכלי, שע"י ההתלבשות

תעט

תרס"ח (ס"ע ותקט ואילך).
 (39) ראה ע"ח שער הכללים פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ג. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. – נת' בסה"מ תרכ"ז ע' שמו ואילך [ובמקומות שנסמנו שם]. תר"ן ע' רפב ואילך.
 (40) ראה סה"מ תר"ן ע' רפד ואילך. [ובהנסמן בסה"מ תרכ"ז שם].

(33) ס"ע ותקנח: ותקנט. וע' ותרו.
 (34) ראה קו"א לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנח, א"ב).
 (35) = דבריא יצירה.
 (36) ראה סה"מ תרס"ד ס"ע ח ואילך. וראה גם סה"מ תרנ"ה ע' יד. הגהות לד"ה פתח אלי' תרנ"ח ע' יט ואילך. ובכ"מ.
 (37) ס"ע ותקמד ואילך.
 (38) לקמן בסוף המאמר. ובארוכה לקמן ד"ה קדש ישראל

בה יהי האור כפי מהות הכלי כו' (והיינו האור המתגלה ע"י הכלי, והוא בחי' חיצונית מהאור המתלבש בה כו')*.

וכ"ז⁴⁴ הוא בכלים דאצילות, שהן בבחי' מהות אחר מן האור כו', וה"ז כמשל אותיות הכתיבה כו'. משא"כ הע"ס דעתיק ואריך, וכמו"כ הע"ס דא"ק, ה"ה עד"מ כמו אותיות החקוקים באבן טוב, שאינן מהות דבר אחר לכד הא[ב]ט, ומ"מ, אין בהירות האב"ט כ"כ במקום האותיות, אלא שאין זה הסתר ממש כו', כנ"ל, עד"ז יובן הדוגמא למעלה. דהנה, עצמות אוא"ס נק' בחי' אור בהיר ואור צח⁴⁵, בתכלית הבהירות ותכלית ההבהקה כו', לפי שהוא אור פשוט בתכלית הפשיטות כו', וכמשנת"ל (ד"ה אנכי⁴⁶) דהאור שלפני הצמצום, עם היות שהוא באין ערוך לגבי העצמות, מ"מ, ה"ה בבחי' דביקות ממש בהעצמות, והוא מעין העצמות כו', וע"כ, כל מה שנאצל מאתו, אפי' בחי' הכתר שנק'⁴⁵ אור צח ומצוחצח, שז"ע בחי' ע"ס הגנוזות, כמ"ש בפרדס⁴⁷, ה"ה מתחשכאין קמי' כו', וכמא⁴⁵ כ"ע⁴⁸ אע"ג דאיהו אור צח כו' אוכם אוכם⁴⁹ הוא קדם עה"ע⁴⁸, שנק' בשם חשך לגבי עצמות אור א"ס שלפני הצמצום כו'. אמנם, האור שלאחר הצמצום, הגם שאינו מהות האור שלפני הצמצום ממש כו', מ"מ, ה"ה נוגע ודבוק במקורו ומעין מקורו כו', כנ"ל (ד"ה פנים בפנים⁵⁰), ולזאת, כמו שהוא בתחלת המשכתו, קודם שמתלבש אפי' בע"ס דא"ק, וכמו ראשית גילוי הקו, שזהו בד"כ בחי' פנימיות א"ק (ועמשנת"ל ד"ה וידבר כו' במדב"ס כו'⁵¹),

תפ

(* וכן⁴¹ מ"ש הפרדס²⁷ המשל מהמים שמשנתנים לפי גוון הכלי, דמבו' במ"א⁴² שזהו בהאור המלוכש בהכלי (לא מה שנשפע לחוץ ממנה), צ"ל דזהו ג"כ בחי' חיצונית האור, אבל כללות בחי' האור המלוכש בהכלי הוא כמו שהוא בבחי' פשיטות, אלא שהוא הארה לבד מבחי' האור כמו שהוא בהתכללות במקורו כו'. וצ"ע איך הוא אופן הגילוי לנשמות דאצי'. ופשוט הוא שע"י עבודה יכולים לבוא לבחי' אמיתות הפשיטות כו', דכן הוא גם בנשמות דבי"ע, ויכולים לבוא גם למדרי' שלמע' מאצי' (ולפמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח⁴³, גם ע"י עבודה דאהוי"ר מגיעים רק לבחי' ידיעת המציאות לבד לא בחי' מהות האלקות, אמנם ע"י תו"מ נמשך בחי' המהות כו'). אמנם מה שצ"ע הוא בהגילוי ע"פ סדר השתל' בנשמות דאצי', אם שהוא רק בחי' הגילוי שהכלים מגלים, שהוא רק כמו שהאור כפי מהות הכלי, או כמו שהגילוי הוא בהכלים גופא, דהיינו בחי' פשיטות האור כו'.

(41) על קטע זה כתב רבינו: „אין צריך להעתיק". וראה לעיל ע' וכב שוה"ג להערה 105.
 (42) ראה ספר הערכים חב"ד כרך ד עמוד קז. וש"נ.
 (43) קנה, סע"ב ואילך.
 (44) הבא לקמן (בפיסקא זו ושל אחרי) מיוסד על ביאור לד"ה זאת חוקת במאמרי אדה"ז תקט"ה ח"א ס"ע תרפט ואילך. וראה גם לקו"ת חוקת נט, ג"ד. המשך תער"ב ח"א ע' רלד"ה.
 (45) תקו"ז ת"ע קרוב לסופו (קלה, ריש ע"ב).
 (46) ע' תרט.
 (47) שער יא (שער הצחצחות) ספ"ב ואילך. וראה גם שם שער ה (שער סדר האצילות) פ"ה. ועוד.
 (48) = כתרא עילאה .. עילת העילות.
 (49) ב"פ אוכם כן הובא גם בלקו"ת ביאור זאת חוקת ס"ה (הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע באוה"ת שמות ע' צ).
 (50) ע' תרטז.
 (51) ס"ע ושיאושיב.

וכידוע⁵² דבחי' ע"ס דא"ק זהו בחי' חיצוניות א"ק, ובחי' פנימיות דא"ק הוא בחי' ראשית הקו כו', והו"ע מ"ש בזהר⁵³ קוב"ה אסתכל באורייתא כו', דבחי' קוב"ה זהו בחי' פנימיות א"ק כו', וכמ"ש במ"א⁵², הנה לגבי בחי' זו, נק' ע"ס דא"ק, וכ"ש ע"ס דעתיק ואריך, ג"כ בשם חשך כו', אבל מ"מ, אין זה שהן בבחי' דבר, כ"א הוא בבחי' העדר הבהירות והגילוי לבד כו', וכמו אותיות החקיקה, שבמקום האותיות משחיר קצת, הרי מ"מ, אין כאן דבר המחשיך, כ"א הוא העדר הבהקה לבד.

והענין הוא, דהנה, ע"ס דעתיק ואריך, וכ"ש ע"ס דא"ק (ובד"כ היינו בחי' ספירות שבכתר), הרי אינן בבחי' יש ומהות דבר בפ"ע מבחי' עצמות אור א"ס, וכמשנת"ל (ד"ה וספרתם לכם⁵⁴) דע"ס דא"ק אינן בבחי' מציאות ניכרת כו', וממילא אינו שייך לומר שיהי' מהם בחי' חשך והסתר כמו מאיזה מהות אחר כו', שה"ה מיוחדים בתכלית עדיין בעצמות אוא"ס, וכידוע⁵⁵ דעתיק ואריך נחשבים מעולמות הא"ס, וכ"ש בחי' א"ק כו', ולהיות שאינם בבחי' מהות אחר, לזאת, התלבשות האוא"ס בהם [היא] באופן כזה שאין העצם מתעלם. דהנה, בחי' חיצוניות א"ק היינו בחי' ע"ס דא"ק, בחי' הכלים והאורות המתלבשים בתוכם, ופנימיות א"ק הוא בחי' אוא"ס שלמעלה מהתלבשות הכלים דא"ק, והיינו בחי' ראשית הקו כנ"ל, דגם בחי' זו מאיר בבחי' א"ק, דהרי קוב"ה אסתכל באורייתא כו' (גם י"ל שז"ע האור העולה על כולנה המבואר בסש"ב ח"ב פי"ב⁵⁶). אלא שאינו מאיר בגילוי ממש, ומה שמאיר בגילוי הוא בחי' האור המתלבש בכלים דא"ק, שזהו בחי' חיצוניות א"ק, ובחי' הפנימיות והעצמות אינו מאיר בגילוי, אבל הוא בבחי' מיעוט לבד כו' (ע"ד האורות דאצילות כו', וכמו בענין הלכות כנ"ל). וזהו מה שבמקום חקיקת האותיות משחיר קצת, שנק' חשך לגבי העצמות, והיינו שאינו מאיר שם בגילוי בחי' פשיטות העצמות דאוא"ס ממש כמו שהוא למעלה מאצי' א"ק ובחי' הכתר בכלל, דלית מח' תפיסא בי' כלל⁵⁷, גם לא מחה"ק דא"ק, ואינו בגדר מקור כלל לע"ס דאצי', ובאצילות ספי' הכתר מתעלם האוא"ס, שאינו בבחי' פשיטות כ"כ, עד שיוכל להיות מקור ושרש להתהוות ע"ס דאצילות כו', אבל מ"מ, אינם בבחי' חשך להסתיר על האוא"ס, רק שאינו מאיר בבחי' בהירות כ"כ כו', והיינו שהוא כמו בחי' מיעוט. והאור המתלבש בכלים דא"ק, וכמו"כ בכלים דכתר בכלל, ה"ה מאיר בגילוי ממש, דמאחר שהכלים אינם בבחי' מהות אחר מן האור, הרי אינם מסתירים כלל על האור, ומאיר ע"י בגילוי ממש בחי' מהות האור ממש המתלבש בתוכם. וזהו מה שאותיות עצמיים מגלים את העצם⁵⁸, דלהיות שהאותיות המגלים הן מגופו ומהותו, ה"ה מגלים את מהות ועצם האור המתלבש בתוכם. ומה שמשחירים עכ"פ, היינו על עצמות האור שלמעלה מהתלבשות ממש בהם (וכמו במשל, שמשחיר על הבהקת הפשיטות של האב"ט), וג"ז הוא רק העדר הבהקה לבד,

תפא

52) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' של. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ס"ע רסב. וע' ערב.
53) ח"ב קסא, סע"א ואילך.
54) ע' רפ ואילך.
55) ראה לקו"ת בחקותי מו, סע"ג. אוה"ת ויקרא (כרך ג) ס"ע תתקלט.
56) ראה גם לקו"ת שה"ש לח, א. אוה"ת ענינים ע' שלב.
57) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
58) ראה סה"מ תרנ"ג ס"ע רלה"ו. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' ב. סה"מ תרפ"ו ע' קפט. ועוד.

והיינו שהוא כמו בחי' מיעוט לבד כו', וכמו בהלכות, דבחי' אור הנשמה מאיר בגילוי ממש, בחי' המהות, וה"ה תופס ממש גם בבחי' מהות ח"ע, ויכולים לבוא לזה כו' כנ"ל, וכמו"כ הוא באותיות החקיקה, דהיינו בבחי' ע"ס דכתר בכלל, שיש בזה גם בחי' העצמות ממש, אלא שלגבי בחי' זו הוא בבחי' העדר הבהקה, שאינו מאיר בגילוי ממש, והוא כמו בבחי' צמצום ומיעוט כו', והאור המתלבש מאיר בגילוי ממש, בחי' מהות האור כו'.

וי"ל ההפרש בזה, דהנה, בע"ס דאצילות, הרי האור נעשה כמהות הכלים כו', כנ"ל, משא"כ בע"ס דכתר וא"ק, אדרבה, הכלי היא כמהות האור כו' (ועמשנת"ל ד"ה אדם כי יהי⁵⁹). והענין הוא, דהנה מבואר במ"א⁶⁰ בענין עליות וירידות, דאיתא בזה⁶¹ דאית ירידה לטב ואית ירידה לביש. ומבואר שם, דענין הירידה לביש הוא כדאיתא במד"ר משפטים פ"ל קרוב לס"פ⁶², כך אלו הרשעים שנגעו בעתיק יומין כו', הוגעתם ה' בדבריכם, א"ל אני מחליפה, שנאמר⁶³ מדוע אדום ללבושיך, ופורע מכם כו', היינו, כי בעת"י כתיב⁶⁴ לבושי' כתלג חור, שהו"ע רחמים גדולים, גוון לבן, בחי' חסד, ולכן אפי' בנגע, כולו הפך לבן טהור הוא⁶⁵, ומחמת גודל חסדו שמאריך אף לרשעים⁶⁶, נגעו בכבודו, ואמרו שאינו משגיח בארץ, לית דין ולית דיין⁶⁷, וכמו באנשי סדום שכפרו בשם המיוחד כו', וכמ"ש הבחיי⁶⁸, וכתב ארדה נא⁶⁹, ממדה"ר למה"ד⁷⁰, והיינו, שפשט בחי' לבושי' כתלג חור, ונתלבש בלבוש אדום, והו"ע הירידה מא"א בז"א, שגם מהאור דא"א יומשך בחי' הדין והגבורה ע"י ההתלבשות בבחי' ז"א כו'. והירידה לטב הוא מה שהצדיקים מהפכים מדה"ד למדה"ר, והיינו דכאשר מאיר בחי' א"א בז"א, אז ההנהגה מז"א הוא ג"כ בבחי' חסד ורחמים, והיינו שהתחתון בטל אל העליון ונעשה כמהות העליון כו'. ומובן מהנ"ל, דבחי' כלים דא"א הן בחי' רחמים, ובחי' כלים דז"א הן בחי' דין. והנה, עיקר ענין הדין והגבורה הוא מצד הכלים, דמצד האור, הרי באור פני מלך חיים כו'⁷¹, כ"א מצד הכלים שייך ענין הדין והגבורה כו', ועמ"ש בתו"א ד"ה ארדה נא הב'⁷². והיינו בז"א, לפי שהאור נעשה כמהות הכלים כו'. אבל בא"א, לית שמאלא בהאי עתיקא⁷³, לפי שהכלי בטל לגמרי אל האור, וה"ה כמהות האור כו' (וכמ"ש במ"א⁷⁴ שהחכמה נק' חיוהי⁷⁵, לפי שהכלי היא כמו האור, וכ"ש בכתר כו'). ובד"כ הוא, שבע"ס דאצילות ההנהגה היא מהכלים, אלא שהאור פועל ע"י, אבל מה שבגילוי הוא הכלים,

(59) אוצ"ל: וידבר גו' קדושים (לעיל ע' רעג).
 (60) ד"ה ארדה נא באוה"ת בראשית (כרך ב) תמ, ב ואילך.
 (61) ח"א קה, ב.
 (62) פיסקא יח.
 (63) ישע"י סג, ב.
 (64) דניאל ז, ט.
 (65) תזריע יג, יג.
 (66) סנהדרין קיא, סע"א"ב [הובא בפרש"י שלח יד, יח].
 (67) ע"פ ב"ר פכ"ו, ו. ויק"ר פכ"ח, א. קה"ר פ"א, ד. פי"א, וראה עירובין כב, א.
 (68) ע"פ ב"ר פכ"ו, ו. ויק"ר פכ"ח, א. קה"ר פ"א, ד. פי"א, ח. ועוד.
 (69) ע"פ – וירא יח, כא.
 (69) וירא שם.
 (70) מדרש הובא בתו"א וירא טו, ג. ראה זח"א שם. וראה ב"ר פמ"ט, ו. ת"א ות"י עה"פ וירא שם.
 (71) משלי טז, טו.
 (72) תו"א וירא יד, ד.
 (73) זח"ג ככט, א. ועד"ז שם רפט, א. וראה תו"א יתרו עב, ג.
 (74) ראה המשך מים רבים תרל"ו ע' קסה. סה"מ תרס"ג ח"ב ס"ע קנג ואילך. תש"ח ע' 161 ואילך. ועוד.
 (75) עץ חיים שמ"ב (שער דרושי אבי"ע) פ"ה. לקו"ת שה"ש לט, ג. סה"מ תרכ"ט ע' שעח. וש"י. תרל"ג ח"ב ע' שמח. וש"י.

ובע"ס דכתר ההנהגה היא מצד האור, והכלי היא כמו בהעלם, ומה שבגילוי הוא האור כו'. וי"ל שזהו כענין ב' השילובים⁷⁶, דבשילוב הוי' באד', ההנהגה היא משם אד' ע"י שם הוי' שמתעלם בו כו', ובשילוב אד' בהוי', הגם שיש ג"כ פעולת שם אד', מ"מ, הרי ההנהגה היא משם הוי'. ומבואר במ"א⁷⁷ שזהו כמו לעתיד, שיהי' ג"כ גוף, שזהו מצד שם אד', אבל הגוף יהי' ג"כ אלקות, ויהי' ניזון מגילוי אוא"ס שיאיר בגילוי לעתיד כו', והיינו כנ"ל, שהכלים הם כמהות האור, וזהו שהגוף שמשם אד' יהי' אלקות, ויאיר בו גילוי אוא"ס, שיהי' ניזון מהאוא"ס שיאיר בו בגילוי כו' (וצ"ל דלעתיד יהי' למעלה במדרי' מהנ"ל, שגם עצמות האור יאיר בגילוי ממש כו').

תפכ

וב'⁷⁸ מדריגות הנ"ל, אותיות הכתיבה ואותיות החקיקה, זהו בחי' מח' וכח המח'⁷⁹. דהנה, אותיות המח' ה"ה אותיות מורגשים בבחי' מציאות, ועם היות שאינן מורגשים אל הזולת כמו הדבור, מ"מ ה"ה מורגשים לעצמו, וכמו כשחושב איזה ענין שכלי, ה"ה מרגיש את האותיות, לא מיבעי' כשחושב מה לדבר, שזהו דבור שבמחשבה, כנ"ל (ד"ה פנים בפנים⁸⁰), ודאי מורגשים האותיות, אמנם כמו"כ כשחושב את השכל לעצמו, הרי האותיות מורגשים כו'. והאותיות הם מסתירים על האור, דכשם שאותיות הדבור מסתירים על האור, כך אותיות המחשבה מסתירים ג"כ, וכמ"ש בלק"ת ד"ה והניף ידו על הנהר⁸¹, דז"ע התפיסה שהאותיות תופסים את השכל היינו שהוא מתלבש ומתעלם בהם כו'. אלא שזהו בבחי' חיצונית השכל, והיינו כאשר השכל בא לידי השגה כו', וכידוע⁸² דהתחלת אותיות המחשבה הן בכח הבינה, שהוא השגת השכל, שא"א בלא אותיות המחשבה, ושם האותיות מורגשים בבחי' מהות ומציאות בפ"ע מן השכל, ומלבישים את השכל כו', כנ"ל. אבל בכח החכמה, אין האותיות נרגשים עדיין, וכמו בנקודת השכלה דברק המבריק, הרי נרגש רק האור, ולא האותיות, ולכן באמת אינו בא בבחי' תפיסה עדיין, שבאם לא יביא את נקודת ההשכלה באותיות המחשבה, יתעלם לגמרי כו', כנ"ל (ד"ה אנכי ה' אלקיך⁸³), והדבר פשוט שיש אותיות גם בנקודת ההשכלה, אלא שאינם מורגשים, לפי שאינן בבחי' מהות דבר בפ"ע מן השכל, ומיוחדים בתכלית עם אור השכל, ולכן נרגש רק האור השכל והאותיות אינם מורגשים כו', וזהו שהאותיות אינן מסתירים על האור, שבכח החכמה מאיר האור בגילוי רב, ונרגש מאד דקות הענין כו', כידוע⁸⁴, והיינו לפי שהאותיות אינן בבחי' מהות לעצמן כו'. וכ"ש בבחי' פנימיות החכמה, וכמו בראי' דחכמה, שהאותיות דשם אינן בבחי' מהות ומציאות לעצמן, עד שאינן נרגשים וניכרים כלל גם לעצמו, ומאיר רק האור לבד כו'. והנה ידוע דשרש האותיות הוא

ע' ותקלג ואילך. וראה גם אוה"ת דרושים לחה"ש ע' ריד ואילך.

(79) ראה לעיל ד"ה בשעה שהקדימו ע' ותקצט.

(80) ע' ותרכא.

(81) לקו"ת צו יז, סע"א-ב.

(82) ראה שער היחוד לאדהאמ"צ ג, ב.

(83) ע' ותרג.

(84)

(76) ראה בכ"ז לקו"ת דרושים לשבת שובה סה, ד. סה"מ תר"ל ע' מה ואילך. תרל"ג ח"א ס"ע עא ואילך. ע' עז ואילך.

תר"ס ע' סד ואילך. תרנ"ט ע' צד. ובכ"מ.

(77) לקו"ת שם. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תתקטז

ואילך. וראה סה"מ תרכ"ט ע' כב. וש"נ. וע' שעו ואילך. סה"מ

תרנ"ט ע' קה ואילך.

(78) בהבא לקמן בפיסקא זו ראה בארוכה ביאור לד"ה אם

בחקותי בלקו"ת בחקותי מו, א ואילך. אוה"ת ויקרא (כרך ג)

בקדמות השכל, וכמ"ש באגה"ק סי' ה' ד"ה ויעש דוד שם⁸⁵, והיינו בבחי' כח המשכיל שבנפש כו', ושם האותיות הן בבחי' יחוד בתכלית בכח השכל, ואינן בבחי' מהות ומציאות כלל לעצמן, שאם היו האותיות דשם בבחי' מהות לעצמן, היינו מרגישים את כח המשכיל, ומה שאין אנו מרגישים אותו, היינו מפני שהאותיות והכלים אינם בבחי' מציאות כו', והגם שאנו יודעים מציאות כח המשכיל דנודע מציאותו כו', זהו שאנו יודעים אותו ע"י כח החכמה הגלוי' כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי המצוה הזאת⁸⁶) דכאשר נמשך איזה השכלה אנו מרגישים שנמשך מאיזה מקור כו', אבל את כח המשכיל עצמו אין אנו מרגישים כו', והיינו מפני שהאותיות דשם אינם בבחי' מהות לעצמן כו'. וזה [ו] כמו אותיות החקיקה שהאותיות אינם בבחי' מהות לעצמן, כ"א הן מגופו של האב"ט, ומ"מ הן אותיות כו', וכמו"כ באותיות שבכח החכמה ובכח המשכיל ובכחות שלמעלה מהם, שאינם בבחי' מהות לעצמן כלל, ומיוחדים ממש עם האור כו', ומ"מ הן אותיות, שה"ה בבחי' כח עכ"פ המקור לגילוי כו', וכ"ש כח החכמה, שהוא בחי' שכל גלוי ומקור להשגה כו', אלא שהאותיות הן בגופו של דבר, לא בבחי' מהות בפ"ע כו'. וזה"ע כח המחשבה, דהיינו כמו שאותיות המחשבה כלולים ומיוחדים באור הנפש, ואינם בבחי' מהות לעצמן כו' (והגם דאותיות הדבור ג"כ שרשן בקדמות השכל, דבאגה"ק הנ"ל מבואר הענין הזה על אותיות הדבור, הענין הוא, דהנה נת"ל (ד"ה אנכי ה' אלקיך⁸⁷) כללות ההפרש בין מחשבה לדבור, דמחשבה היא לעצמו, ודבור לזולתו, וא"כ, גם בשרשם בהכרח לומר דענין אותיות המחשבה הוא מה שלעצמו, ואותיות הדבור גם בשרשם ענינם לגלות אל הזולת כו', והגם דשם אינם בגדר בחי' מציאות ומהות דבר כו', מ"מ, א"א ג"כ לומר ע"ז שהן לא בבחי' מהות כלל, ושהן בבחי' יחוד ממש, מאחר שכללות ענינם הוא לגלות אל הזולת, שזהו בבחי' דבר נבדל כו', וכמשנת"ל. רק על אותיות המחשבה, שגם המציאות והגילוי שלהם הוא רק לעצמו, ע"ז שייך לומר דכמו שהן בשרשן הן בבחי' העדר המהות לגמרי, ובבחי' יחוד ממש כו'. ולכן, במלאכים שייך בחי' המחשבה, כמשנת"ל (ד"ה פכ"פ⁸⁸), והיינו בחי' דבור שבמחשבה כו', אבל בחי' החקיקה אינו שייך במלאכים כו' כמ"ש במ"א⁸⁹, כ"א בנשמות לבד שייך ענין החקיקה, וכמו אם בחקתי תלכו כו'⁹⁰, והיינו בחי' כח המחשבה כו'. וזהו נשמה שנתת בי טהורה (בי)⁹¹, דהיינו בחי' שרש הנשמה כמו שהיא בבחי' הכלים דע"ס שבכתר ובא"ק, שזהו"ע עלה במחשבה⁹², בבחי' מחה"ק דא"ק כו'.

תפג

והנה⁹³ באותיות החקיקה גופא יש ב' מיני חקיקה. הא', כמו חקיקת האותיות על האב"ט, כנ"ל. והב', כמו חקיקת האותיות שהי' בלוחות הברית, שהי' בהם

(92) ב"ר פ"א, ד.

(93) הבא לקמן מיוסד על ביאור לד"ה זאת חוקת במאמרי אדה"ז תקס"ה שם ע' תרצ ואילך. ונו"א בשינויים בלקו"ת חוקת שם נט, ג"ד. – וראה בכ"ז סה"מ עת"ר ע' ל"לא. המשך תער"ב ח"א ע' תק. ח"ג ע' א'תיט. סה"מ תרפ"ה ע' פד. תרפ"ט ע' 254 ואילך. תרצ"ב ע' עא. ה'שי"ת ע' 63. ד"ה וידבר גוי זאת חוקת (דש"פ חוקת) תשמ"ה. לקו"ש ח"ח ע' 127 ואילך. חל"ז ע' 83-4.

(85) וראה גם תו"א בראשית ד, ג. מקץ מב, סע"א. מג, א. לקו"ת שה"ש ד, ב. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שנו ואילך. וש"נ.

תרנ"ט ע' לט. תרס"ח ע' לו. לעיל ע' רפג. וש"נ.

(86) לעיל ע' ותנה.

(87) ע' ותרג.

(88) ע' ותרכא.

(89) ראה גם אוה"ת ויקרא (כרך ג) ע' תתקלא.

(90) בחקותי כו, ג.

(91) ברכת „אלקי נשמה“.

החקיקה מעבר לעבר כו', וכמ"ש⁹⁴ משני עבריהם מזה ומזה הם כתובים כו', ומ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין כו'.⁹⁵ והגם דלכאורה באופן כזה חסר מהאבן, והאותיות ניכרים יותר כו', אך הענין הוא בזה, דבחקיקה שאינה מעבר לעבר, הרי יש לאותיות מקום אחיזה קצת, וגם, הנה האותיות שיש להם מקום אחיזה, יכולים הן להמלאות בדיו, ולהיות ניכרים בבחי' אותיות הכתב ממש, והיינו שיהי' בהם בחי' יש ודבר ממש, שהוא בחי' דבר זר זולת עצם האב"ט, שהוא המחשיך ממש זיו הבהירות שלו כו', משא"כ כשחקוקים מעבר לעבר, הרי אין להם מקום אחיזה, וא"א למלאות המקום בדבר זר כו'.

והדוגמא מזה יובן למעלה, דהנה נת"ל דע"ס דעתיק ואריך הם כמו אותיות החקיקה, והיינו כעין חקיקה שאינה מעבר לעבר, שיש להם מקום אחיזה (וי"ל⁹⁶ זה בב' אופנים. הא', שיש להם ערך ושייכות אל הע"ס דאצילות, ובבחי' מקור להם כו', וכמ"ש במ"א⁹⁷ בענין מ"ם סתומה וסמ"ך, דמ"ם סתומה הוא מרובע, והיינו בחי' המקיף שיש לו אחיזה עדיין בפנימיות, והוא בבחי' מקור לפנימי כו', וכמו"כ כאן הוא שהע"ס שבכתר יש להם שייכות להשתל' כו'. ויותר נר' כפי אופן הב', דענין מקום אחיזה הוא כמשנת"ל (ד"ה הנ"ל⁹⁸) דאוא"ס הסובב הוא בחי' המקום של האותיות, וכמו הוא מקומו ש"ע כו'.⁹⁹ ופי' מקום מקור, כמ"ש הפרדס¹⁰⁰, והיינו, כשיש עולם שייך לומר מקומו ש"ע, ר"ל מקורו כו'. ובפרט לפי הדעה¹⁰¹ שהמקום הוא הפנוי והריקות שיכנוס בו הגשם כו', דברוחניות הו"ע הצמצום ומקו"פ, והיינו בחי' הרשימו שנשאר אחר הצמצום, שזהו בחי' מקום, לפי שזה שורש הכלים שהוא בחי' מקום כו', וכמ"ש בע"ח בתחלתו בהג"ה¹⁰², וכמ"ש במ"א¹⁰³. וא"כ, ענין שיש להם מקום אחיזה היינו מצד שרשם בבחי' הרשימו כמו שהוא לאחר הצמצום כו', או מה שהם עצמן הן בבחי' מקום, שהן בבחי' איזה מציאות עכ"פ כו', ומשו"ז הם עתידים להתמלאות בדיו ודבר זר כו'. והגם שאותיות החקיקה עצמן אינן עדיין בבחי' יש ודבר כלל, כנ"ל, אבל עתידין הן לבוא לבחי' יש ודבר נפרד באותיות הכתיבה כשיתמלאו בדיו כו', ומאחר שיש בהם ענין הכנה ליש, גם הם אינם מופשטים לגמרי מבחי' היש, אלא שאינם בבחי' מהות לעצמן, אלא נחשבים מבחי' העצמות כו'.

תפד

(שער א"ק סתם) רפ"ט. ועוד. ס' העקרים שבהערה הבאה (בשם הי"א). – הובאו בלקו"ת הוספות לס' ויקרא נא, סע"ב-ג. ספר החקירה להצ"צ עה, א ואילך. סה"מ תר"ם ח"ב ע' תקס ואילך. וש"נ. תרמ"ג ע' צד. פר"ת ע' קפה ואילך. תרפ"ז ע' פד ואילך. ד"ה פדה בשלום תשי"ג פ"ד (סה"מ תשי"ג ע' נב ואילך). לעיל ע' נא.

101) ס' העקרים מאמר ב פי"ז. לקו"ת להאריז"ל פ' תשא לג, כא (ע"פ הנה מקום אתי). – הובא בלקו"ת וס' החקירה וסה"מ שבהערה הקודמת. תרנ"ז ע' קכח ואילך. וראה לעיל ע' נא [ובהערה 50] שכן פי' אדה"ז בכ"מ.

102) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב בהגהות וביאורים שבדפוס ווארשא תרנ"א הגהה ה' (בשם הרח"ו). – וראה אוצ"ח בתחילתו ובהגהה שם [הובא בלקו"ת הוספות לס' ויקרא שם].

103) סה"מ תרנ"ז שם.

94) תשא לב, טו.

95) שבת קד, א. מגילה ב, סע"ב.

96) הבא לקמן בחצ"ג הוא הגהה על מאמרי אדה"ז תקס"ה שם. – בסה"מ עת"ר שבהערה 93, נת' שזה שיש להם אחיזה, הוא מה שהם עצמם בבחי' מציאות עכ"פ (כאופן הב' כאן). וזה שהם עתידים להתמלאות בדיו ודבר זר, הוא מה שהם בבחי' מקור עכ"פ לכלים דאצי' (כאופן הא' כאן). עיי"ש. [וראה גם לקמן בהמשך המאמר כאן].

97) מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ס"ע קנו ואילך. אוה"ת ברכה ע' איתתמה ואילך. סה"מ תרס"ד ס"ע טז ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' טז ואילך.

98) לעיל ע' ורכד.

99) [=של עולם] ב"ר פס"ח, ט.

100) שער כג (שער ערכי הכינויים) פי"ג ערך מקום. וראה גם עמק המלך שער א (שער שעשועי המלך) פ"א. שער ח

דהנה, בחי' הכלים דע"ס דאצילות נק' בחי' יש ממש לגבי עצמות המאציל, שהרי נאמר¹⁰⁴ כולם בחכמה עשית, שהחכמה נק' בחי' עשי', וידוע¹⁰⁵ דבחי' עשי' נחשבת לבחי' דבר נפרד לגמרי מן העצמות, עד"מ אדם העושה דבר מה בפועל ידיו, הנה אותו הדבר שנעשה בו הפעולה, היא נפרדת לגמרי מעצמותו, ונחשבת כמו דבר זר ממש, שאין לו שייכות אליו כלל, אלא מהות דבר בפ"ע הוא כו', וכמו"כ הכלים דע"ס דאצילות נחשבים כמשל פעולת אותיות הכתב, שהדיו הוא בבחי' מהות דבר לעצמו כו'. אבל הכלים דע"ס דכתר ודא"ק אינם בבחי' מהות דבר לעצמן, אבל מ"מ הם בבחי' מציאות אותיות כו'.

והענין יובן, ע"פ הידוע¹⁰⁶ דבכללות העולמות הנה עולם האצילות הוא בחי' אדם דעשי', ועתיק ואריך בחי' אדם דיצירה¹⁰⁷, וא"ק בחי' אדם דבריאה. והנה, מעלת עולם הבריאה הוא שהוא היש הראשון שהאין האלקי נושא על עצמו כו', ומבואר ע"ז משל אותיות החקוקים על אב"ט כו' (עמ"ש בד"ה וככה הגדול, רל"ז, ס"פ ע"ב וס"פ ע"ג¹⁰⁸), ולכן, עולם הבריאה, הגם דענין הבריאה מורה על התהוות חדשה כידוע¹⁰⁹, מ"מ, עולם הבריאה אינו בבחי' יש, וכידוע¹¹⁰ שהחומר הראשון אינו בבחי' מציאות ממש, כ"א בבחי' אפש(י)רות המציאות, והיינו שנותן מקום לענין המציאות כו', דהאין האלקי ה"ה בבחי' אפיסת המציאות והעדרו כו', והבריאה נותן מקום לענין המציאות כו' (ר"ל דהאין האלקי המקור ליש, ג"כ נותן מקום ליש, מאחר שהוא מקורו כו' (ועמ"שנת"ל ד"ה כי תבואו כו' ושבתה כו' וד"ה אם בחוקותי¹¹¹), אלא שזהו שנותן מקום שיהי' התהוות היש, והיינו בדרך דילוג ובדרך אין ערוך כו', אבל מה שעולם הבריאה נותן מקום לבחי' היש, היינו בבחי' קירוב ובבחי' ערך כו', ועמ"ש בד"ה וידבר אלקי' את כה"ד האלה, רס"ד¹¹²), אבל מ"מ הוא בבחי' אפשרי המציאות לבד כו', והתגלות המציאות הוא בעולם היצירה, ועיקר ענין המציאות והישות הוא בעולם העשי' כו', והיינו מפני שעולם הבריאה הוא היש הראשון שהאין נושא ע"ע, ה"ה לא בבחי' יש ומציאות ממש עדיין כו', וכל מה שמתרחק מן האין האלקי, נעשה בבחי' יש יותר כו' (ועמ"ש בד"ה ציון במשפט תפדה רס"ב¹¹³). ועפ"ז יובן מה שנת"ל דבחי' הכלים דא"ק אינן בבחי' מהות ומציאות לעצמן, ומ"מ אינן

104) תהלים קד, כד. – וראה תניא שעהיוה"א פ"ט (פו, א"ב). וראה גם תניא פ"ב בהגהה (ו, סע"א). שם ספמ"ו (סו, ב). ועוד.

105) ראה שעהיוה"א פ"ט שם. תו"א יתרו סז, א. ובכ"מ.
106) ע"ד אדם דבי"ע זה, ראה בת"ז תי' סט (קיד, א). ותי' ע (קט, א. קלב, א). וראה בע"ח ש"ג (שער סדר אצ"י להרח"ו) פ"א דא"ק נק' אדם דבריאה. כמ"ש בפנים כ"ה בלקו"ת פ' מסעי ד"ה ביאור עוד לענין מוצאיהם (צה, א). ונתבאר בכ"מ, ומהם בד"ה ג' בחי' אדם [אוה"ת ענינים ע' עז ואילך]. וראה גם מאמרי אדה"ז ענינים ע' א ואילך]. בעבר הנהר תרנ"ז [סה"מ תרנ"ז ע' סט ואילך]. – ב' דעות באיזה בחי' בא"ק מדבר, ראה בד"ה החדש הזה תרס"ו [לעיל ע' וריג, ובשוה"ג שם]. – ומ"ש בעמק המלך שער א"ק סתימאה פ"ח, מדבר בבי"ע שבא"ק. ויש לעיין במ"ש שם שער עולם הבריאה פ"ג. – בדרוש ג' בחי' אדם מבואר דמ"ש דאצ"י היא אדם דעשי' גם ב"ע (דפרטיות) בכלל. – הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בסה"מ

תש"ח ע' 113.

107) בלקו"ת מסעי שבהערה הקודמת: „ועקודים נקודים או עתיק יומין ואריך אנפין נקרא אדם דיצירה“. וראה לקמן בהמשך המאמר כאן: „בעקודי' ובבחי' עתיק ואריך שהן בחי' יצירה דכללות“.

108) ס"ע קט"ו. וע' קיז.

109) ראה פי' הרמב"ן עה"ת בראשית א, א. קרח טז, ל. (ראה סה"מ תרל"ט ח"ב ע' שסט ובמקומות שבהערה הבאה).

110) ראה פי' הרמב"ן בראשית שם. סה"מ תרס"ב ע' שנו ואילך. תרפ"ו ע' ל ואילך. תרפ"ח ע' קסט ואילך. תרצ"ט ס"ע 233 ואילך. וראה גם הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' לו. סה"מ תרס"ה ע' קסז. תרפ"ו ע' רעו. תרצ"ב ע' צו.

111) ע' ורצ"ד-רצה. וע' ותקעדי' ותקעה.

112) סה"מ תרס"ד ע' נו ואילך.

113) סה"מ תרס"ב שם.

מופשטים מן הישות לגמרי כו', והיינו שהן בבחי' אפשרי המציאות, ולא בבחי' אפיסת המציאות לגמרי, כמו בחי' האוא"ס שלפני הצמצום, ששם אינו שייך ענין הישות והמציאות כלל, וגם אינו בבחי' מקור כלל למציאות יש כו' (רק ע"י הצמצום, שהוא בחי' ההפסק, שהאור הנמשך אינו אותו האור שהי' קודם, וכמשנת"ל (ד"ה אנכי¹¹⁴), וכידוע דצמצום הוא יותר גם מפרסא כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אליהו¹¹⁵), אבל בא"ק הוא בבחי' אפשרי המציאות, ובבחי' מקור למציאות כו'. וכמ"ש בע"ח¹¹⁶ דכלים דא"ק הן בבחי' שרש נשמות דגופות כו', וזהו שאינם מופשטים מן הישות, אבל מ"מ אינן בבחי' יש ודבר כו'¹¹⁷. והתחלת התגלות הכלים הוא בעקודים, ובבחי' עתיק ואריך¹¹⁸, שהן בבחי' יצירה דכללות כו', וגם שם הן בבחי' אותיות החקיקה עדיין כו'. ועיקר בבחי' הכלים בבחי' מציאות ממש הן באצילות, שהן כמשל אותיות הכתיבה כו'.

תפה

אמנם ענין החקיקה מעבר לעבר, הדוגמא מזה למעלה הוא בע"ס הגנוזות במאצילן ממש, היינו באור א"ס שלפני הצמצום, וכמ"ש בזהר¹¹⁹ בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו בטה"ע, דפי' בריש הורמנותא דמלכא היינו בתחלת התעוררות הרצון כו', גליף גליפו בטה"ע היינו בחי' שרש הספירות כמו שהן בבחי' עלות הרצון, וכמו"כ מה שיש שרש לספי' עוד קודם עלות הרצון כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי עמך מקו"ח¹²⁰), וזהו בריש הורמנותא כו'. וידוע מ"ש בפרדס¹²¹ דע"ס הגנוזות הן שרשי הכלים כו', ובד"כ הן בחי' אותיות הרשימו כמו שהיו לפני הצמצום, שאינם בבחי' מציאות כלל וכלל¹²², דלפני הצמצום אינו שייך ענין המציאות כלל וכלל, גם לא בבחי' אפשרי המציאות כו', וזהו שלא יש להם מקום אחיזה כלל (כי אינן בשום בחי' מציאות כלל שיהי' שייך לומר עליהם מקור כו', וגם אינם בבחי' מקום כו'), וא"א להתמלאות בדיו כו', היינו שאינם בגדר בחי' מקור להמציאות שאחר הצמצום כו', והי' מאיר גילוי אוא"ס ממש ע"י האותיות בלי שום הסתר והעלם ח"ו כלל וכלל כו'. וזה הי' הצמצום, שנתעלם האור מן האותיות ונתגלה בחי' כח הגבול כו', וכמשנת"ל, וכמ"ש במ"א (בד"ה תקעו רס"ד¹²³), אבל לפני הצמצום הי' מאיר האור בגילוי ע"י האותיות, שהאיר גילוי בחי' אוא"ס הבלי גבול ממש כו', והיינו לפי שהאותיות אינם בבחי' מהות בפ"ע ח"ו כלל וכלל, כ"א הם בחי' האור ממש, רק בחי' כח הגבול שבו כו'.

וזהו נשמה שנתת בי טהורה היא¹²⁴, דשרש הנשמות הוא בבחי' גליף גליפו בטה"ע, דהיינו במדריגה היותר (ה)עליונה, בבחי' האותיות כמו שהן בעצמות אוא"ס שלפני הצמצום, גם קודם עלות הרצון, שהאותיות הן מיוחדים ממש עם האור בבחי' אחדות ממש כו'. וזהו דישראל עלו במח', בבחי' היותר עליונה דמח', והיינו בבחי' כח המחשבה, שזהו בשרש הראשון בחי' בריש הורמנותא דמלכא כו'. ואח"כ אתה בראתה

(114) ס"ע ותריב ואילך.

(115) תו"א וירא יד, א ואילך.

(116) שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ב.

(117) נת' בסה"מ עת"ר שבערה 93.

(118) ראה לעיל הערה 107.

(119) ח"א טו, א.

(120) ס"ע ורמו ואילך.

(121) שער יא (שער הצחצחות) פ"ו. וראה אוה"ת ענינים

ע' קע. סה"מ תרס"ג ח"א ע' קיט. המשך תערי"ב ח"א ע' כד"ה.

(122) ראה גם סה"מ תרס"ה ע' קסו. תרצ"ב ע' צו ואילך.

(123) סה"מ תרס"ד ע' יא ואילך. וראה לעיל ד"ה אדם כי

יהי' ס"ע ורסט"וער. וש"נ.

כו'⁹¹, היינו כמו שבאה לאחר הצמצום בבחי' אדם דבריאה דכללות כו', וכן בהשתל' אח"כ בבחי' אותיות המח' הבאים בגילוי בבחי' אותיות ממש כו' (ובד"כ מובן מכל הנ"ל, דבחי' טהורה היא דנשמה, היינו בחי' אצילות שבה, באיזה מדרי' שידובר, דבבחי' בי"ע גופא, בחי' כח המח' היינו מה שהנשמות חקוקות תחת כסה"כ¹²⁴, שזהו בחי' אצילות שבועולם הבריאה, כמשנת"ל (ד"ה בשעה שהקדימו¹²⁵) בשם הע"ח¹²⁶, ואח"כ לגבי בי"ע, בחי' טהורה היא היינו שרש הנשמה כמו שהיא בע"ס דאצילות כו', ובאצילות גופא הוא בחי' חכמה דאצילות בפרט, וכמשנת"ל¹²⁷ דאותיות שהן בבחי' מהות ומציאות לעצמן הן בבחי' בינה, אבל בחכמה אין האותיות נרגשים למהות בפ"ע כו', וידוע¹²⁸ דבד' מדריגות אבי"ע שבאצילות, בחי' בינה היא בריאה שבאצילות, וחכמה בחי' אצילות שבאצי' כו' (ומדרי' שלמעלה מאצילות, ע"ס דעתיק ואריך וע"ס דא"ק שנת"ל, י"ל שכ"ז הוא בכלל בחי' אצי' שבאצי', בחי' חכמה, וכמ"ש בע"ח¹²⁹ דבחי' חכמה דא"ק מתלבש בחכ' דאצילות, שז"ע אבא עילאה מקננא באצילות כו'¹³⁰. וי"ל דמשו"ז לפעמים מבואר דכתיב הוא בחי' אצי' שבאצי'¹³¹, ולפעמים נחשב בחי' החכמה לאצילות שבאצילות כו'¹³². ומ"מ, בפרטי המדרי' דתלת עלמין המבואר בזהר פ' שלח דקס"ח ע"א, הרי בחי' הכתר הוא בד"כ למעלה מאצילות, וכמ"ש הרמ"ז שם ביאור ענין התלת עלמין כו'). ובכללות הנה בחי' בראת יצרת כו' ה"ז בחי' בי"ע הכללים, ובחי' טהורה היא היינו בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום, שזהו בחי' אצילות דכללות כו'].

תפז

והנה בחי' האוא"ס שלפני הצמצום הוא בחי' האור והגילוי דא"ס כו', ונת"ל (ד"ה אם בחקתי¹³³) שיש בזה ג' מדריגות, בחי' התפשטות האור השייך לעולמות, והיינו כשעלה ברצונו כו' (וי"ל דבפרטיות הוא כמו בחי' הדבור כו', ועמ"ש בלק"ת בהוספות ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ספ"ג¹³⁴), ובחי' האור כמו שהוא קודם עלות הרצון כו', וכ"ז בבחי' גילוי האור כו', ובחי' עצם האור שלמעלה מבחי' גילוי עדיין כו'. וי"ל, דבחי' כח המח' היינו בחי' עצם האור כו', וזהו שרש נש"י באוא"ס שלפני הצמצום עד שרשם בבחי' שמו העצמי (די"ל שזהו כדוגמת ענין חקיקה מעבר לעבר כו'), שאינו בבחי' דבר בפ"ע כלל, כ"א הוא ושמו אחד¹³⁵ ממש כו', והיינו בחי' העלם העצמי דא"ס כו'. וע"פ¹³⁶ כל הנ"ל יובן מה שבנשמות כתיב ויפח באפיו¹³⁷, דמאן דנפח מתוכו ופנימיותו נפח¹³⁸, דהגם

ע' סב ואילך. סה"מ תרל"א ח"א ע' ס. המשך וככה תרל"ז פכ"ט (ע' לט). סה"מ תרמ"ג ע' כג ואילך. לעיל סד"ה בשעה שהקדימו (ע' | תרא). לקמן ד"ה הקבצו ושמעו תרס"ח (ע' תקד).

133 לעיל ע' ותקפג. וראה לעיל ע' רמז. ורנא-ורנב.

134 לקו"ת הוספות לס' ויקרא נב, סע"ד-נג, א.

135 ראה לעיל ע' ותעז. וש"נ.

136 כאן מתרץ מה שהקשה לעיל רד"ה בשעה שהקדימו (ע' ותקפח).

137 בראשית ב, ז.

138 תניא רפ"ב בשם הזהר. וראה "מ"מ, הגהות והערות קצרות לתניא" שם. וש"נ.

124 ראה זח"ג כט, ב.

125 ע' ותר ואילך

126 שער מו (שער כסה"כ) פ"א.

127 ע' ותרלה.

128 ראה לעיל סד"ה בשעה שהקדימו (ע' ותרא). ובנסמן לקמן הערה 132.

129 שער ג (שער סדר אצי' להרח"ו) פ"א.

130 ראה רמ"ז לזח"ב רכ, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בסה"מ ה"ש"ת ע' 59. לעיל ע' יב. וש"נ.

131 לקו"ת בלק סט, סע"ג ואילך (בשם ביאור האד"ו מהארז"ל). וראה גם לעיל ע' ותקנג.

132 ראה לקו"ת דרושים לחה"ס פ, ב. מאמרי אדה"ז על מארז"ל ס"ע קצ ואילך. ע' קצט ואילך. ביאורה"ז להצ"צ ח"א

דנשמות הן ג"כ מבחי' מח', שהוא לבוש לבד, אך להיות שרשם מבחי' כח המחשבה (וכבר נת"ל בד"ה אנכי¹³⁹, דבנשמות, בחי' שרשם, ומה שבהתגלות, יש להם שייכות זה לזה, ונחשב כמו מדרי' א' כו'), דהיינו בחי' אותיות החקיקה ובחי' חקיקה מעבר לעבר, שאין האותיות מהות בפ"ע מן האור כו', והיינו [ש]שרשם בבחי' כתר בכלל, ובאוא"ס שלפני הצמצום עד בחי' העלם העצמי דא"ס, שהוא ושמו אחד ממש כו', לכן נאמר בנשמות דוקא ויפח, דמתוכו ופנימיותו נפח כו'.

וזהו ¹⁴⁰ שאמרז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. דהנה אמרז"ל¹⁴¹ כל הנותן שלום לחבירו קודם התפלה כאלו עשאו במה, שנאמר¹⁴² חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא, א"ת במה אלא במה, דקודם התפלה עדיין נשמתו באפו, ואינה מתפשטת בגוף. דהנה, יש ד' מדריגות בנשמה, נר"נ ונשמה לנשמה¹⁴³, שזהו בחי' שרש הנשמה כו', וע"י התפלה נעשה התחברות דנשמה המלוכשת בגוף עם שרש הנשמה. וזהו ד' מדריגות שיש בתפלה, עד ב"ש, שהו"ע ההודאה, שזהו במדריגה התחתונה שבנשמה, בחי' נפש כו', וב"ש ופסוד"ז הוא בבחי' רוח, וברכת ק"ש וק"ש בבחי' נשמה, ואח"כ בשמו"ע זהו בחי' הביטול דשרש ומקור הנשמה כו'. ובכדי להגיע בתפלה לבחי' שרש ומקור הנשמה, ע"ז צ"ל תחלה כובד ראש קודם התפלה. וענין כובד ראש הוא כמ"ש¹⁴⁴ כי עוונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני, שז"ע מ"ש¹⁴⁵ כ"א עוונותיכם היו מבדילי' ביניכם ובין אלקיכם, פי' אלקיכם היינו בחי' האלקות שבנשמה, שזהו בחי' ח"י, בחי' עצמות הנשמה, והעון נעשה מסך מבדיל לבלי יניח לחבר את שרש ומקור הנשמה, היינו בחי' נשמה לנשמה, בחי' אלקות שבנשמה, לנר"נ, הוא בחי' הנשמה המלוכשת בגוף כו'. ופי"ו¹⁴⁶ עון אין הכוונה חטא ועון ממש, אלא פי' עיוות ועיקום, דהיינו כאשר מעוות ומעקם דרכו, ונמשך אחרי התאוות ותענוגים גשמיים, ה"ז נעשה מסך מבדיל כו'. וז"ע כמשא כבד, והוא ע"ד דאיתא במד"ר¹⁴⁷ ע"פ¹⁴⁸ כבד לב פרעה, שנעשה לבו ככבד. והענין¹⁴⁹, דהנה חצר הכבד מפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון, אברי הנשימה הם הלב והריאה, שבהם הרוח חיים, וכ"ש המוח שבראש, שבו משכן הנשמה כו', ואברי המזון הם גשמיים שיש בהם פסולת כו'. ולמעלה הן מ"ע ומ"ת¹⁵⁰, דמ"ת הן מעורב טו"ר, ומ"ע הם בתכלית הטוב כו'. ושנעשה לבו ככבד היינו שגם למעלה מהפרסא נעשה תערובות רע כו', והו"ע טמטום הלב וטמטום המוח הנעשה ע"י התאוות

תפז

139) לעיל ע' ותרז ואילך.

.37. 79.

144) תהלים לח, ה.

145) ישעי' נט, ב.

146) ראה לקו"ת נשא כד, א. שה"ש כה, א. ובכ"מ.

147) שמור"ר פי"ג, ג.

148) וארא ז, יד.

149) בהבא לקמן ראה בארוכה לקו"ת ואתחנן יא, ב.

מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' רמד ואילך. ח"ב ע' תקטז ואילך

[ובהנסמן ע"ז שם ע' תרנג]. סה"מ תרכ"ז ע' שמג. וש"נ. תר"ל

ע' עז. המשך תער"ב ח"ג ע' א"תכה.

150) = מים עליונים ומים תחתונים.

140) בהבא לקמן – ראה ד"ה נשא את ראש תרל"ג

שבהערה 1. וראה גם ד"ה אין עומדין להתפלל במאמרי

אדה"ז מארז"ל ע' לח ואילך. אוה"ת במדבר ע' ד ואילך.

אוה"ת מארז"ל ע' יג ואילך. וע' יח ואילך. סה"מ תרנ"ו ע'

שמה ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' תקד ואילך. ד"ה אין

עומדין להתפלל ה"ש"ת בסה"מ קונטרסים ח"ב תלו, א ואילך.

141) ברכות יד, א. – וראה בכ"ז לקו"ת פינחס עט, ד.

סה"מ תרפ"ט ע' 84 ואילך. וש"נ.

142) ישעי' ב, כב.

143) ראה זח"א עט, ב. זר"ח צב, א. וראה סה"מ תרל"ג

שבהערה 1. וש"נ. קונטרס ענינה של תורת החסידות הערה

גשמיים, וכמו חמרא דפרגותא כו'¹⁵¹, וז"ע כובד הראש כו'. והעצה לזה הו"ע כובד ראש דקדושה, שזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, ופרש"י הכנעה ושפלות¹⁵², והיינו בחי' מרירות על הריחוק, ומעורר ר"ר¹⁵³ על נפשו שנתרחקה מאד כו', וע"י ההתעוררות רחמים נעשה הגבהת הנפש למעלה, וכמ"ש¹⁵⁴ ואשא אתכם על כנפי נשרים, בחי' רחמים¹⁵⁵, ועי"ז ואביא אתכם אלי¹⁵⁴, לעצמותו ומהותו ממש כו'. וזהו ג"כ ענין נתינת צדקה קודם התפלה, וכמ"ש¹⁵⁶ וילבש צדקה כשריון, ועי"ז וכובע ישועה בראשו, ישועה הוא בחי' שעה נהוריין עילאין¹⁵⁷, כמ"ש¹⁵⁸ וישע ה' אל הבל, וכובע ישועה הוא מקור כל ישועה, שהוא בחי' מקיף עליון, שנמשך בראשו, בחי' המוחין כו'. וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, דתכלית הכוונה דתפלה הוא לבוא לבחי' שרש ומקור הנשמה, וזהו בחי' נשיאת ראש, שעז"נ נשא את ראש כו', שאו את ראש כל עדת בני ישראל לגולגלתם, בחי' שרש ומקור הנשמה, שזה נעשה בתפלה כו', והקדמה לזה צ"ל תחלה קודם התפלה בחי' כובד ראש, הכנעה ושפלות, שז"ע מרירות והתעוררות רחמים, ועי"ז בא בתפלה לבחי' נשיאת ראש, דהיינו לבחי' שרש ומקור הנשמה כו'.

(157) כ"ה בכ"מ בדא"ח ("שעה נהוריין"), ראה לקו"ת נשא כו', ד. בלק עב, ד. שה"ש לה, ד. לח, סע"ג. ועוד. – אבל ברוב המקומות הוא: "ש"ע נהוריין", ראה זח"א ד, ב [ושם: בתלת מאה ושבעין נהוריין]. זח"ג קכת, ב. קלג, ב. – הל' "ש"ע נהוריין" נת' בעץ חיים שער יג (שער א"א) פי"ג.ד. שער טו (שער הזווגים) פי"ג. והובא באגה"ק ס"ג שם. תו"א ויצא כא, א. וישב כט, ד שם. לקו"ת במדבר יא, ד [ושם: "ש"ע נהוריין ר"ך וק"ן", ור"ל שמספר ר"ך עם ק"ן עולה בגימ' ש"ע. וראה עד"ז ע"ח שם ובלקו"ת מסעי דלקמן]. חוקת סו, א. מסעי צג, סע"ג. נצבים מט, ד. – ולהעיר מלקו"ת צו ט, ג: "הש"ע נהוריין שלמע' מהשתל, או שעה נהוריין". וראה תו"מ סה"מ מלוקט ח"ב ע' כ [ובהוצאות הקודמות הוא בע' קס] הערה 44. (158) בראשית ד, ד. וראה לקו"ת להאריז"ל בראשית ד, ה. ס' הלקוטים להאריז"ל בראשית ד, א (ד"ה והנה קין בהגהה). ד, ג. אגה"ק ותו"א וישב שבעה ערה 156.

(151) שבת קמו, ב. – וראה בכ"ז סה"מ תרכ"ו ע' לא ואילך. ע' נא"ב.
(152) בפרש"י לפנינו אין תיבת "ושפלות" ונ"ל שהכוונה רק לתוספת ביאור על פרש"י בענין ההכנעה. – וראה ס' המכתם ברכות רפ"ה, הכנעת ושפלות הרוח". וראה רמ"א (ושו"ע אדה"ז) או"ח סצ"ח ס"א. לקו"ת בלק עא, ג. שערי תשובה לאדה"א מצ"ע שער התפלה כג, ב ואילך. ובכ"מ. – ע"פ לקו"ש חל"ד ע' 69 הערה 18.
(153) = רחמים רבים.
(154) יתרו יט, ד.
(155) ירושלמי פאה פ"א ה"א. תנחומא עקב ב. פרש"י משלי ל, יז. – וראה בכ"ז בארוכה לקו"ת האוינו עת, ב"ג. ועוד.
(156) ישעי' נט, יז. וראה תניא אגה"ק ס"ג (קד, סע"ב). תו"א וישב כט, ג"ד. אוה"ת חנוכה רפז, ב. ועוד.

תוכן הענינים

קלג. והנה, שלימות הכוונה – נפעלת ע"י נשמות, ובירידתן לגוף דוקא, ולא ע"י מלאכים.

ויובן בהקדם ששרש המלאכים מדיבור, משא"כ נשמות – נאמר בהם ויפח, מתוכו ופנימיותו, אף ששרשם במחשבה, שגם היא לבוש (פנימי).

בענין הדיבור – ב' בחי': כ"ב אותיות הנשמעים ע"י מוצאות הפה; ומקור ושרש האותיות בעצם הנפש, שזהו עיקר כח הדיבור, ואילו האותיות הנשמעים הם רק השפעה לחוץ.

ודוגמתו בדיבור העליון – כ"ב אותיות שהם כ"ב מיני המשכות להחיות העולמות – שיש בהם ב' בחי' הנ"ל:

ההתהוות היא מבחי' הדיבור, שחשיב מעשה, שנעשה נפרד, ואינו בערך הדיבור, כי מהדיבור עצמו לא הי' יכול להיות התהוות בבחי' גבול, אלא ע"י הפרסא, אותיות בלתי מסודרים שמעלימים האור, והו"ע החילופים והתמורות שמעלימים האור. כמו ועד ואחד – יחוט' ויחוט'ע. וזהו בדבר ה' שמים נעשו – שלבוש העשי' הוא האותיות דחילופים שמעלימים על מהות האור דמל' שיומשך רק הארה, כמו האותיות המתגלים לחוץ; אבל המלכות עצמה היא רק כח ההתגלות שבאצילות, ולא גילוי לחוץ.

[הגילוי דאצי' הוא רק לעצמו, כמו מחשבה, והמל' היא כח ההתגלות לחוץ, אבל רק כח ההתגלות].

וההתהוות המלאכים היא מהאותיות שבהתגלות, וזהו הריבוי במלאכים מצד ריבוי התחלקות הצירופים, וזהו השם הפרטי של כל מלאך; ובהם מתלבש מקור האותיות, עצמות הדיבור – שם א"ל שבסוף שמו של כל מלאך.

קלד. והענין:

כללות האותיות דמלכות, כח ההתגלות – הו"ע שם ב"ן, בהמה, היורדת למטה. וסיבת הירידה – מצד קטנות המוחין, כמו הקטן שמצד קוצר דעתו יגלה מחשבותיו. ועוד, שהתהוות המלכות אינה בקירוב, כמו עו"ע שהעילה מאירה בהעלול והעלול דבוק בהעילה לקבל ממנה, אלא בבחי' ריחוק, ולכן יש בה טבע הירידה למטה. וגם קודם המיעוט, כשהיו שני המאורות הגדולים, היתה כמו בחי' הכלים דז"א, שאינם מסתירים האור אלא מגלים אותו, אבל טבע הכלים הוא בבחי' ירידה למטה.

[וכן מאוא"ס המאציל אל הנאצלים – ה"ז ירידה גדולה, אבל, כיון שהוא בבחי' האוא"ס, ה"ז בהמה רבה].

ומבחי' המלכות יש ב' המשכות: המשכת הארה ע"י הפסק הפרסא – התגלות

תוכן הענינים

האותיות לחוץ להיות מציאות יש, ונקודת המלכות **שבוקעת** הפרסא – הארת עצמיות הדיבור, שפועל בנבראים ביטול היש.

קלה. אבל הנשמות הם מבחי' המחשבה. וגם בהם יש ב' בחי': אותיות המחשבה בהתגלות, וכח המחשבה שבעצמות הנפש, שבכחו לחשוב עד אין קץ.

האותיות שבהתגלות – מהם נבראו הנשמות והם חיותם; ובהם מאיר בחי' פני' האותיות שבהעלם – כסא הכבוד, כס א', כי המחשבה נק' כיסוי להמדות, לבוש, כמו הדיבור, אלא שהדיבור הוא לבוש חיצוני, ומחשבה לבוש פנימי.

וזהו ישראל: שר על כל המלאכים, שהם מבחי' החיצוניות, ונש"י הם מבחי' הפנימיות; ושם אל הוא מקור האותיות שמאיר בהם¹¹.

קלו. וכללות ההפרש בין מחשבה ודיבור (אף ששניהם לבושים) – שהדיבור הוא הגילוי לזולת, ומחשבה גילוי לעצמו. וזהו שבריאה, עולם המחשבה, נקרא חושך, כיון שאינו גילוי אל הזולת, ולגביו הוא חושך.

וזהו שהנשמות הם מבחי' מחשבה, בריאה – שהנבראים אינם בבחי' מציאות יש, אלא בטלים באלקות, ועד לכח המחשבה, כסא הכבוד, בחי' אימא עילאה דמקנא בכורסא, בינה דאצי'.

ואף שגם במלאכים יש כח הדיבור – הרי ידוע שמלאכים הם יש ממש, ונשמות הם **אלקות** שנעשה בבחי' יש, ולכן, במלאכים כח הדיבור הוא בהעלם, אבל בנשמות גם כפי שנעשו בבחי' נברא, לא נשתנו בעצם מהותם, ומאיר בהם שרשם ומקורם – כח המחשבה (ואף שאינו מאיר בגילוי ממש, אין זה בהעלם והסתר, כי אם בבחי' מיעוט בלבד), ונחשבים במדריגת שרשם ומקורם, בבחי' כסה"כ.

קלז. ובאמת, שרש הנשמות הוא למעלה מבחי' כסה"כ (שבבריאה) – אצילות (כנ"ל) שעלו במחשבה הו"ע אצילות, והו"ע כמראה אדם שעל הכסא):

ובהקדם הענין דאני הוי' לא שניתי – כי חיות העולמות רק מבחי' המל', שם, הארה חיצונית שאין לה קירוב אל העצם, דאף שעל ידו נמשך החיות, הרי אינו ניכר שזהו ע"י השם, והשם אינו מגלה מהות האדם שנקרא בשם זה, ואינו מתענג בהשם (כמו בכחות הנפש). וכן למעלה, שהאורות והגילויים הם בחי' שם והארה בלבד, שעל ידה אין יודעים העצם ואין תופסים בו, ולא כמו אור השמש והנפש שיודעים שהוא בהירי, מציאות חיוני, כי השמש כל מהותה אור, והנפש חיות, משא"כ העצמות.

אמנם, אף שההארה היא באי"ע לגבי העצם, ה"ה גילוי מן העצם ודבוקה בו ומעין העצם, ומ"מ, אין יודעים ממנה מהות העצמות, אלא יודעים רק שהוא גם מאור, אבל לא זהו כל העצמות. וגם עצם ענין המאור אין האור מגלה, כי גם המאור אינו בבחי' מציאות נמצא. ורק מענין ההתהוות שע"י האור, אנו יודעים שמציאותו מעצמותו (שלכן יכול להוות יש מאין), וממילא אינו בבחי' מציאות נמצא, אבל האור מצ"ע אינו מגלה ענין העצמות כלל, כיון שאין ערך ושייכות לאור אל העצמות.

(ג) ד"ה בשעה שהקדימו.

תוכן הענינים

אך כיצד יהי' האור מקור לעולמות, מאחר שנמשך מן העצמות שאינו בגדר מקור כלל לעולמות?

[ואין לומר שכשם שנעשה בבחי' מציאות אור (אף שהעצמות הוא בלתי מציאות נמצא), כך נעשה בבחי' מקור לעולמות, כי: (א) עפ"ז נצטרך לומר שהתהוותו בבחי' התפעלות. (ב) אין זה התהוות שבהדרגה. (ג) א"כ לא הי' בבחי' אור כלל. אלא ודאי הוא בבחי' דביקות, ולכן אינו בערך להיות מקור לעולמות].

אך זהו ע"י הצמצום, שנמשך בדרך דילוג ע"י הפסק הצמצום, ואין זה מהות האור שלפני הצמצום, ולכן הוא בערך להיות מקור לעולמות^{יד}.

וע"י הצמצום נתגלה כח הגבול, ומזה נעשה מציאות הכלים – מהתעבות האור, בכח הרשימו. וע"י התלבשותו בכלים בא האור בבחי' התחלקות, כי, גם האור שאחר הצמצום הוא אור פשוט, להיותו דבוק במקורו, וכמו החיות שבשערות שע"י הפסק הגלגלת שדבוק במוח, אבל כיון שדביקותו היא ע"י הפסק הצמצום, ה"ה בערך להתלבש בכלים ולבוא בהתחלקות.

וזוהו"ע ציור אדם – התלבשות אורות בכלים, כמו באדם שיש בו התחלקות מוחין ומדות ע"י ההתלבשות באברי הגוף (כי הנשמה מצ"ע היא למע' מהתחלקות).

וכללות הצמצום עד ההתלבשות בציור אדם הוא – בשביל נש"י, ונש"י גופא הם בבחי' ציור אדם, שיש שעיקרם מוחין, מדות או עשי'.

ונמצא ששרש נש"י הוא בבחי' כלים דאצילות – ששם עלו במחשבה, שזוהו"ע כמראה אדם – בחי' אדה"ע שעל הכסא.

קלח. ואף שגם המלאכים הם מבחי' הכלים – ה"ז חיצוניות הכלים, ונש"י – פנימיות הכלים: פנימיות הכלים – לצורך עצמם, כלי לקבל האור שמתלבש בו, ומתאחדים זב"ז, וחיצוניות הכלי – להשפיע ולפעול חוץ לעצמו. וזהו שמלאכים הם רק שלוחי השפע, ואילו נשמות הם הכוונה עצמה – מכון לשבתו ית'.

ואף שגם חיצוניות הכלים הם בחי' מחשבה, וא"כ גם שרש המלאכים הוא בבחי' מחשבה – ה"ז מחשבה ששייכת לעולם, והו"ע דיבור שבמחשבה, שחושב מה לדבר, ושייך כבר אל הזולת; ושרש הנשמות הוא מחשבה שבמחשבה, פנימיות הכלים.

מחשבה – חשב מ"ה: שם מ"ה, עצמות האורות דאצי', הוא העולה למעלה, להכלל במקורו, ולכן גם הכלים דמ"ה, פני' הכלים שמתאחדים עם האור, אף שממשיכים אותו, ה"ז רק לעצמו ולא לזולתו, והו"ע הנשמות שבעצם מהותן הם אלקות.

וזוהו נשמה כו' טהורה היא" – לא קדוש שמובדל בערך, אלא רק שנזדכך ונטהר מכל עכרוּרית, ולכן מאירה יותר. וזהו מצד שרש הנשמה בבחי' הכלים דאצי'.

קלט. ובאמת, בחי' טהורה היא קאי על שרש הנשמה שלמעלה מכלים דאצי':

ובהקדמה – שמחשבה וכח המחשבה הם אותיות הכתיבה ואותיות החקיקה:

תוכן הענינים

באותיות הכתיבה – הדיו הוא דבר בפ"ע, אלא שבא בצורת אותיות על הקלף, ונראה כמו דבר אחד (הקלף הלבן – סוכ"ע, האותיות בדיו – כלים, והציור שנעשה על ידם בהקלף – ממכ"ע, שהכלי מתאחד עם האור – הקלף שתחת האותיות). ובאמת הוא רק לבוש, שהוא דבר בפ"ע, והרי גם לבוש המאוחד – כמו גוף ונפש, כחות ואברים – הוא דבר בפ"ע שאינו בערך האור; משא"כ אותיות החקיקה הם מהות האבן, ואף שעל ידם נעשה ציור בהאבן, הרי להיותו ממהות האבן, הציור והגילוי הוא עצם האור. ואף שאינו מבהיק כ"כ במקום האותיות, ה"ז רק העדר ההבהקה, ולא חושך שע"י דבר אחר.

ובנמשל, הנה כלים דאצי' – שהם בדוגמת אותיות הכתיבה – אינם דבר זר, שה"ה אלקות, אבל אין מאיר מהות האור ממש, כ"א חיצוניות והארה; משא"כ באותיות החקיקה שמתגלה מהות האורי".

קמ. וענין אותיות החקיקה – הם הכלים דע"ס דעתיק ואריך או א"ק:

ובהקדם – שכל השמות שאין נמחקים הם בהכלים, ושם הוי' הוא בהאור. כל השמות יש להם פירוש, ולכן משתמשים בהם גם בלשון חול, משא"כ שם הוי' אין לו פירוש, והוא רק בקודש. וזהו שהכלים הם בבחי' מהות ומציאות דבר, כחות, אבל האור הוא פשוט בעצם, ואינו בבחי' מציאות; בכח יש התחלקות לכמה פרטים, ומעלה ומטה, משא"כ האור אין בו התחלקות פרטים, ולא מעלה ומטה.

וכיון שאור וכלי הם ב' מהותים נבדלים, לכן ההתלבשות שהכלים מלבישים האור היא כמו אותיות הכתב, שמציירים את הקלף עי"ז שמסתירים עליו: הסתר עצמות האור שלמע' מהכלי, והסתר האור המתלבש בהכלי, שאינו לפי עצם מהותו אלא לפי מהות הכלי. והיינו לפי שהכלים הם מהות אחר מן האור, לכן לא מתלבש בהם עצמות האור, כי אם הארה בלבד, ולכן נעשה האור כפי מהות הכלי [רק האור המתגלה ע"י הכלי שהוא חיצוניות מהאור המתלבש בהכלי שהוא בפשיטות, אלא שהוא הארה בלבד].

אבל הע"ס דעתיק ואריך וא"ק הם כמו אותיות החקיקה, שאינם מסתירים, אלא שאין ההבהקה כ"כ, כי, האור שאחר הצמצום ה"ה נוגע ודבוק במקורו ומעין מקורו, ולכן לגבי ראשית המשכת הקו, הכלים דעתיק ואריך נק' חושך, אבל לא חושך של דבר המסתיר, שהרי אינם מהות אחר, אלא שאינו מבהיק כ"כ, והו"ע מיעוט האור בלבד (כמו בהלכות התורה).

באצי' – האור נעשה כמהות הכלי, ובא"ק – הכלי הוא כמהות האור.

קמא. וזהו שב' המדריגות דאותיות הכתיבה ואותיות החקיקה הם מחשבה וכח המחשבה:

אותיות המחשבה הם מורגשים ומסתירים על האור, להיותם מהות בפ"ע. וזהו

תוכן הענינים

בבינה; אבל בחכמה, וכ"ש בכח המשכיל, אין מורגשים האותיות כיון שהם מיוחדים עם אור השכל ואינם מהות לעצמם, כמו אותיות החקיקה – שזהו כח המחשבה. וענין החקיקה שייך רק בנשמות (ולא במלאכים), ששרשם מכח המחשבה. וזהו טהורה היא, כמו שהיא בבחי' הכלים דכתר וא"ק.

קמב. ובעומק יותר:

באותיות החקיקה גופא יש חקיקה סתם, שיש לאותיות מקום אחיזה קצת שיכולים למלאותם בדין; ויש חקיקה מעבר לעבר, שאין מקום אחיזה כו'.

והענין – שגם אותיות החקיקה, כלים דכתר וא"ק, אף שאינם מהות לעצמן כמו כלים דאצי' (אותיות הכתיבה), מ"מ, הם מציאות אותיות.

ובפרטיות: א"ק – אדם דבריאה דכללות, אפשרות המציאות, שנותן מקום למציאות, ולא אפיסת המציאות לגמרי כמו באוא"ס שלפני הצמצום (שרש נשמות דגופות); והתחלת התהוות הכלים בעקודים, עתיק ואריך – יצירה דכללות, והם עדיין אותיות החקיקה. וכלים ממש – באצי', עשי'.

ואילו חקיקה מעבר לעבר היא בע"ס הגנוזות, אותיות הרשימו, ששם לא שייך גם אפשרי המציאות, ומאיר בהם אוא"ס הבל"ג ממש, ומיוחדים עמו.

וזהו טהורה היא, גליף גליפו בטהירו עילאה, בחי' האותיות בכח המחשבה בשרש הראשון, בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום – אצי' דכללות. והוא בחי' עצם האור שלמע' מב' המדריגות שבגילוי האור (עליית הרצון וקודם עליית הרצון), העלם העצמי דא"ס (ולכן נאמר בנשמות שמתוכי' נפח) יי'.

לעילוי נשמת

**ר' צבי הירש בן ר' ישראל
ומרת פייגל בת ר' צבי הירש**

נדפס על ידי בנם

ר' שלמה פֿינסון

ניו הייבן, קאנעקטיקוט